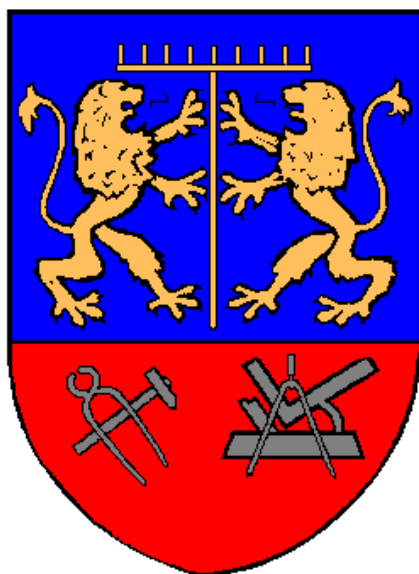

BUDAPEST FŐVÁROS XIX. KERÜLET KISPEST ÖNKORMÁNYZATA

KÖZNEVELÉS-FEJLESZTÉSI TERV 2016

TARTALOMJEGYZÉK

1	BEVEZETÉS.....	4
2	CÉLOK ÉS ALAPELVEK	4
3	VÁLTOZÁSOK A KÖZNEVELÉSBEN-JOGSZABÁLYI HÁTTÉR ÁTTEKINTÉSE	5
3.1	KÖZNEVELÉS ÁTSZERVEZÉSE 2013. JANUÁR 1-TŐL	7
3.1.1	Feladatellátási kötelezettség változása	7
3.1.2	Állami finanszírozás átalakulása.....	8
3.1.3	A pedagógus továbbképzés finanszírozásának változása	10
3.1.4	Az óvodai nevelés országos alapprogramjának változása	10
3.1.5	Szakmai alapidokumentumok átdolgozásának kötelezettsége	12
3.1.6	Tanfelügyeleti rendszer bevezetése	13
3.1.7	Pedagógus életpálya-modell bevezetése	13
3.1.8	Nyugdíj-jogszabályok változása	14
3.2	ÓVODAI ELLÁTÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ VÁLTOZÁSOK.....	14
3.2.1	A 3 éves kortól kötelező óvodáztatás	14
3.2.2	Lehetőség a két és fél éves kortól való óvodáztatásra	15
3.2.3	Életvitelszerű lakóhelyi tartózkodás meghatározása	15
3.2.4	Sajátos nevelési igényű (SNI-s) gyermekek ellátásának változásai	16
3.2.5	A hátrányos helyzet fogalmának változása	17
4	HELYZETÉRTÉKELÉS.....	17
4.1	A HELYZETÉRTÉKELÉS MÓDSZERTANA, INFORMÁCIÓBÁZISA	20
4.2	AZ ELŐZŐ IDŐSZAK INTÉZKEDÉSI TERVÉBEN FOGLALT FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGVALÓSULÁSA.....	20
4.3	DEMOGRÁFIAI HELYZETKÉP.....	23
4.3.1	A XIX. kerület demográfiai helyzete.....	23
4.3.2	A demográfiai előrejelzést módosító hatások értékelése.....	24
4.4	A KERÜLET KÖZNEVELÉSI HELYZETÉNEK ÁTFOGÓ BEMUTATÁSA	26
4.4.1	Óvodai ellátás helyzetképe.....	26
4.4.1.1	Gyermeklétszám alakulása	26
4.4.1.2	Férőhely kihasználtság alakulása	27

4.4.1.3	Az óvodai intézményhálózat jelenlegi működése a csoportszervezés tükrében	31
4.4.1.4	Feladatellátási helyek bemutatása	34
4.4.2	A kerület kötelező feladatainak finanszírozási helyzetének átfogó bemutatása.....	38
4.4.2.1	Az önkormányzati fenntartású köznevelési intézmények finanszírozása	38
4.4.2.2	A nem önkormányzati fenntartásban lévő óvodák Önkormányzat általi finanszírozásáról.....	43
4.4.3	Egyéb köznevelési feladatok	44
4.4.4	Személyi feltételek bemutatása	44
4.4.4.1	Óvodapedagógus létszám alakulása.....	44
4.4.4.2	Pedagógusok korösszetétele	45
4.4.4.3	Gyakornokok és mesterpedagógusok helyzete.....	46
4.4.4.4	Pedagógusok képzettsége	46
4.4.4.5	Pedagógusok nevelő munkáját segítők és egyéb alkalmazottak létszámának alakulása	48
4.4.4.6	Pedagógusok nevelő munkáját segítők képzettsége	49
4.4.5	A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása	49
4.4.5.1	Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása.....	50
4.4.5.2	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTM-es) gyermekek ellátása	52
4.4.5.3	Kiemelten tehetséges gyermekek ellátása	52
4.4.5.4	Hátrányos helyzetű gyermekek ellátása.....	53
4.4.6	Infrastruktúra bemutatása.....	54
4.4.6.1	Intézmények.....	54
4.4.6.2	Eszközellátottság	56
5	INTÉZKEDÉSI TERV	57
5.1	AZ ÓVODAI INTÉZMÉNYHÁLÓZAT HOZZÁIGAZÍTÁSA A TÉNYLEGES SZÜKSÉGLETEKHEZ	57
5.2	SAKMAI FEJLESZTÉSEK	59
5.2.1	Szakmai tevékenységek segítése	59
5.2.2	A pedagógiai programok megvalósítása, az ellátás minőségének javítása az óvodai nevelésben.....	61

5.3	A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	63
5.3.1	Sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése	63
5.3.2	Hátrányos helyzetű gyermekek ellátása	65
5.3.3	Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése	66
5.4	SZEMÉLYI FEJLESZTÉSEK	67
5.4.1	Új státuszok engedélyezése	67
5.4.2	Továbbképzések támogatása	67
5.4.3	Dolgozói elégedettség segítése	70
5.4.4	Gyakornokok mentorálásának magas szintre emelése	71
5.4.5	Óvodavezetők támogatása és szakmai képzése	72
5.5	TECHNIKAI FELTÉTELEK MEGTEREMTÉSE A MŰKÖDÉSHEZ	72
5.5.1	Intézmények felújítása, karbantartása, épület-rekonstrukciók és fejlesztések	73
5.5.2	Eszközbeszerzések	73
5.6	KERÜLETI FINANSZÍROZÁSI ELVEK MEGHATÁROZÁSA A MAGAS SZÍNVONALÚ NEVELÉS ELÉRÉSE ÉRDEKÉBEN	74
5.7	A KÖVETKEZŐ IDŐSZAKBAN SZÜKSÉGES FELADATOK	75
5.8	AZ INTÉZKEDÉSI TERV MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FINANSZÍROZÁSI IGÉNYE	77
6	AZ INTÉZKEDÉSI TERV ÉRTÉKELÉSE	79
7	ZÁRADÉK	79
1.	MELLÉKLET: ÉRTELMEZŐ FOGALOMHASZNÁLAT	80
2.	MELLÉKLET: JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE	83

1 BEVEZETÉS

A Köznevelésről szóló 1993. évi LXXIX. törvény helyett 2012. január 1-én életbe lépő Nemzeti Köznevelési törvény (2011. évi CXCV. tv.), valamint a nevelési oktatási intézmények működéséről szóló 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet változásokat hozott mind a fenntartókat, az óvodákat, mind pedig a szülőket, gyermekeket illetően.

Az eddigi tervezési gyakorlatot, a középtávú köznevelés-fejlesztési stratégiát - jellegét és funkcióját tekintve - fel kell, hogy váltsa egy problémamegoldásra orientált fejlesztési célú tervezési gyakorlat, amely elsősorban a rendszerben szereplők viselkedésének befolyásolására irányul. Ezt a nemzeti köznevelés végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet stratégiai tervezési logikája fogalmazza meg. E szerint az oktatási rendszer szereplőinek, így a fenntartó önkormányzatoknak is tervezési kötelezettsége van: Kistérségi Önkormányzata ebben a dokumentumban saját maga számára jelöl ki célokat és feladatokat a köznevelés fejlődésének elősegítésére.

2 CÉLOK ÉS ALAPELVEK

Az önkormányzati köznevelés-fejlesztési tervnek az a stratégiai célja, hogy meghatározza a közneveléssel kapcsolatos területi jövőképet a 2012 után született jogszabályváltozások alapján. Fontos alapelv, hogy a köznevelési tervezés megteremtse a horizontális összhangot a más, elsősorban a humánszférára vonatkozó önkormányzati fejlesztési tervek és koncepciók között.

Három stratégiai célkitűzés fogalmazható meg:

1. Az **egész életen át tartó tanulás** megvalósítása.
2. A **nevelés-oktatás és a képzés minőségének és hatékonyságának javítása**.
3. A **kreativitás és az innováció fejlesztése** a nevelés-oktatás és a képzés minden szintjén.

A helyzetfelmérés alapján az Önkormányzat óvodai intézményhálózatának jelenlegi állapotában több, igen jelentős kihívással kell szembenéznie:

- a jogszabályok állandó módosítása által folyamatosan változó pedagógiai és gazdasági környezet, amelyekre helyi szinten is megfelelő válaszokat kell találni,
- a rendszer gazdálkodása és pénzügyi finanszírozása beavatkozásokat igényel,
- a pedagógusállomány korösszetételének drasztikus változása: a nyugdíjba vonuló pedagógusok magas számával szemben alacsony az őket váltó

pályakezdő pedagógusok száma, amely szintén veszélyezteti a feladatellátás minőségi megvalósítását,

- demográfiai változások: a beiratkozó gyermekek száma évről évre folyamatosan csökken.

Ezekre a kihívásokra a koncepció a következő válaszokat fogalmazza meg:

- az óvodai intézményhálózat hozzáigazítása a tényleges szükségletekhez
- szakmai fejlesztések
  - szakmai tevékenységek segítése
  - a pedagógiai programok minőségi megvalósítása, az ellátás minőségének javítása
- a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések
  - SNI-s és BTM-es gyermekek nevelése
  - hátrányos helyzetű gyermekek ellátása
  - kiemelten tehetséges gyermekek nevelése
- személyi fejlesztések
  - új státuszok engedélyezése
  - továbbképzések támogatása
  - dolgozói elégedettség segítése
  - gyakornokok mentorálásának magas szintre emelése
  - óvodavezetők támogatása és szakmai képzése
- technikai feltételek megteremtése a működéshez
  - intézmények felújítása, karbantartása
  - eszközbeszerzések
- finanszírozási elvek meghatározása a magas színvonalú nevelés elérése érdekében

3 VÁLTOZÁSOK A KÖZNEVELÉSBEN - JOGSZABÁLYI HÁTTÉR ÁTTEKINTÉSE

A hatályos magyar joganyag megközelítően 75%-a változott meg 2012. január 1-jével, mely az alaptörvényből és az azzal összefüggésben alkotott sarkalatos törvényekből és a jogági szabályokból fakad. A rendeleti szabályozás eszközei szintén a joganyag igen nagy részét érintették. **Meghatározó jelentőségű jogszabályi változások következtek be a köznevelés területén is.**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. törvény hatályba lépése 2012. szeptember 1. és 2016. január 1. között néglépcsős felmenő rendszerben történt. Ehhez igazodik az 1993. évi LXXIX. közoktatási törvény hatályon kívül helyezése is.

Ennek stádiumai a következők:

I. periódus: 2012. szeptember 1 - december 31.

- az óvodai nevelés köznevelési feladatként való definiálása
- két és féléves gyermekek óvodai felvétele

- a kiemelt figyelmet érdemlő gyermek - benne a különleges bánásmódot igénylő gyermek és a kiemelten tehetséges* gyermek és az SNI-s gyermek megváltozott törvényi definíciója
- módosult az óvodák helyi pedagógiai programja
- a szakmai alapidokumentumok legitimációs eljárásrendjének változása

II. periódus: 2013. január 1.– 2013. augusztus 31.

- az óvodai nevelés kizárólag települési önkormányzat által kötelezően ellátandó köznevelési alapfeladatként való definiálása
- a pedagógiai szakszolgálatokra vonatkozó normák, melyek kötelező szakszolgálati feladatként határozzák meg az óvodapszichológiai ellátást, a tehetséges gyermekek gondozását
- a tankötelezettség megkezdésére vonatkozó új szabály
- a tankerületek, mint tanügyigazgatási szervezeti egységek megjelenése

III. periódus: 2013. szeptember 1. – 2014. augusztus 31.

- az óvodai nevelés finanszírozott foglalkoztatási időkeretének változása
- az óvodai csoportok minimális, maximális és átlaglétszáma, továbbá a csoportszervezés új szabálya, melynek értelmében a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermek nem számítható kétszeres szorzóval
- az óvodában foglalkoztatott vezetők, pedagógusok, valamint a nevelő és oktatómunkát közvetlenül segítők körének meghatározása és finanszírozott létszáma
- a pedagógusok foglalkoztatásának új szabályai (kötelező óraszám helyett kötött munkaidő, melyet a gyermekekkel való közvetlen foglalkozásra kell fordítani: az óvodában heti 32 óra)
- a pedagógus életpálya modell keretében garantált előmeneteli és illetményrendszer
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű* gyermek fogalmának meghatározása a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról szóló törvény szerint

IV. periódus: 2014. szeptember 01-től

- az óvodáztatási kötelelem 3. életéves korhoz kötése és a felmentésre vonatkozó új szabályok

---

* lásd: 1. MELLÉKLET - ÉRTELMEZŐ FOGALOMHASZNÁLAT

3.1 KÖZNEVELÉS ÁTSZERVEZÉSE 2013. JANUÁR 1-TŐL

3.1.1 Feladatellátási kötelezettség változása

Az új önkormányzati törvény (2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól; továbbiakban: Mötv.) kiadásával, majd a 2012. szeptember 1-én hatályba lépett nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkt.) elfogadásával a települési önkormányzatok közoktatási feladatellátását módosították, amelynek eredményként **a települési önkormányzatok hatáskörében 2013. január 1-től a köznevelési feladatok közül csak az óvodai nevelés ellátása maradt kötelező feladatként.**

Az iskolai alap és középfokú nevelés-oktatás feladatának ellátását az állam vette át. A köznevelési törvény újra definiálta a fenntartás fogalmát és elválasztotta azt a működtetés fogalmától: 2013. január 1-től az iskolák fenntartását az állam; az épületek, a vagyon működtetését pedig a tulajdonos önkormányzatok kötelező feladatává tette a 3 000 főnél népesebb települések körében.

A települési önkormányzatok már csak az óvodai feladatellátás területén rendelkeznek feladat és hatáskörrel, így a Kispesti Önkormányzat fenntartói és működtetői jogot együttesen kizárólag:

- az óvodai nevelés,
- a nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése; valamint
- a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése,

mint köznevelési alapfeladatok ellátása során gyakorolhat.

A Nkt. 74. § (4) bekezdésében szabályozott feladatmegosztás alapján Kisközség Önkormányzata a tulajdonában álló, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (továbbiakban: KLIK) által fenntartott köznevelési intézmények feladatainak ellátását szolgáló vagyon működtetéséről gondoskodni köteles 2016. december 31-ig. A működtető feladata az épületek állagmegóvása. **2017. január 1-től az állami intézményfenntartót ingyenes vagyonkezelői jog illeti meg, az önkormányzatok működtetési feladata megszűnik az iskolák tekintetében (a köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről szóló 2012.évi CLXXXVIII. tv., ill. Nkt. 76.§)**

A hatályos jogszabály lehetővé teszi az Önkormányzat számára, hogy köznevelési intézményei több, különböző típusú köznevelési feladatot is ellássanak (Nkt. 7.§ (2) bekezdés). A jogszabály szerint a nevelési-oktatási intézmény elláthatja a konduktív pedagógiai ellátás, gyógytestnevelés, kiemelten tehetséges gyermekek gondozása pedagógiai szakszolgálati feladatot, jogszabályban meghatározott egyes pedagógiai-szakmai szolgáltatási feladatot, továbbá a gyermekétkeztetés feladatát anélkül is, hogy többcélú intézmény formájában működjön.

3.1.2 Állami finanszírozás átalakulása

A köznevelési feladatok állami finanszírozása az elmúlt 5 évben átalakult. A normatív támogatást felváltotta a szigorú feladat- ill. átlagbér alapú finanszírozás. Jelenleg a Kispesti Önkormányzat 3 jogcímen tud állami támogatást igényelni a kötelező köznevelési feladatainak ellátásához:

1. Óvodapedagógusok, és az óvodapedagógusok nevelő munkáját segítők bértámogatása

- **A központi költségvetés nem az intézményben ténylegesen felmerülő bérköltséget finanszírozza, hanem** - a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (továbbiakban: Kjt.), az Nkt., valamint a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet (továbbiakban: Épr.), továbbá egyéb, a kereseteket meghatározó jogszabályok alapján elismert – **átlagbér alapú támogatást biztosít** az óvodát fenntartó települési önkormányzat részére.
- A központi költségvetési támogatás nem a valós dolgozói létszám alapján igényelhető, hanem
  - **óvodapedagógusok esetén** számított létszám* alapján, melyet alapjaiban a gyermeklétszám határoz meg.
  - **az óvodapedagógusok nevelő munkáját segítők esetén** a finanszírozott dolgozói létszámot az Nkt. 2. melléklete, valamint a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet (továbbiakban: Műkr.) 179. § (1) bekezdés b) pontja határozza meg.
- **A központi finanszírozás új elemeként jelenik meg** az óvodapedagógusok nevelő munkáját közvetlenül segítő létszámának meghatározásakor
  - **a pedagógiai asszisztensek alkalmazása:** csak azon intézményeknél vehető figyelembe, ahol legalább 3 csoport működik.
  - **az óvodapszichológus alkalmazása:** az Nkt. 61. § (3) bekezdése alapján, oly módon, hogy 500 gyermekenként egy, a teljes munkaidő ötven százalékában foglalkoztatott óvodapszichológust kell alkalmazni. Kispesten nincs olyan óvoda, amelynek alapító okirat szerinti létszáma meghaladná a 250 főt.

---

* lásd: 1. MELLÉKLET - ÉRTELMEZŐ FOGALOMHASZNÁLAT

2. Óvodaműködtetési támogatás

A 2015/2016-os nevelési évben 70 000 forint/fő/év támogatás illeti meg a települési önkormányzatot a nem a közvetlen szakmai feladatellátásban dolgozók béréhez, az óvodai nevelést biztosító, jogszabályban foglalt eszközök és felszerelések beszerzéséhez, a feladatellátásra szolgáló épület és annak infrastruktúrája folyamatos működtetéséhez, karbantartásához a gyermeklétszám után. A létszám meghatározásakor minden gyermeket egy főként kell figyelembe venni.

3. Gyermekétkeztetési támogatás

- 2014-től szintén megváltozott a gyermekétkeztetés finanszírozási rendszere. **A fejkvótát** - a mindenkorai költségvetési törvényben – **felváltotta az üzemeltetési támogatás**, amely figyelembe veszi az ellátottak számát, a település jövedelemtermelő képességét, az igénybe vett szolgáltatások fajtáját (vásárolt/helyben készített), a feladatellátási helyek számát, a különféle jogcímen igénybe vett étkezési adagszámokat, valamint a számított dolgozói létszámhoz rendelt átlagbért.

A gyermekétkeztetés üzemeltetési támogatásának önkormányzatonkénti meghatározásáról és annak összegéről évente - az önkormányzati adatszolgáltatás alapján, a települések típusát és jövedelemtermelő képességét is figyelembe véve - a szociális ügyekért felelős miniszter, az államháztartásért felelős miniszter, valamint a helyi önkormányzatokért felelős miniszter dönt.

- A 2015. évi LXIII. törvény módosította a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényt (továbbiakban: Gyvt) és emiatt **2015. szeptember 1-től** a finanszírozás területén drasztikus változások történtek, **kibővült a gyermekétkeztetésben résztvevők ingyenességi köre**: a Gyvt. 21/B. § (1) bekezdése alapján az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani – a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők mellett - az óvodai nevelésben részesülő azon gyermekek számára is, akik tartósan betegek, vagy kettőnél több gyermeket nevelő családban élnek, vagy akiknél a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíj járulékával csökkentett összegének 130%-át. **Az ingyenesen étkező gyermekek száma így közel 70 %-ra növekedett**, ami az önkormányzat által vállalt étkezési díjkiegészítést jelentős mértékben megnövelte.

A fentiek hatására a nagymértékben változó jogszabályi környezethez (az adott évi költségvetési törvényekhez) folyamatosan igazított finanszírozás, egyre szűkülő mozgásteret biztosít a fenntartóknak.

3.1.3 A pedagógus továbbképzés finanszírozásának változása

2012-ig – a mindenkorai költségvetési törvény szabályai alapján - pedagógusonként meghatározott összeg volt igényelhető az állami költségvetésből a kötelező pedagógus továbbképzések finanszírozására. 2012-ben ennek a kötött felhasználású költségvetési támogatásnak az összege 6.300 Ft/fő volt, melyből az intézmények finanszírozták a pedagógiai programjaikhoz illeszkedő továbbképzéseket. **2013-ban** azonban az új köznevelési törvény megjelenésével, a pedagógus pályamodell bevezetésével **megszűnt a továbbképzésre igényelhető állami normatíva, ám a továbbképzési kötelezettség továbbra is fennáll.**

A pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII.22.) Korm. rendelet (továbbiakban: Ptr.) 5. §-a továbbra is előírja a hétévenkénti továbbképzést, legalább százhusz tanórai foglalkozáson való részvétellel, és az előírt tanulmányi követelmények teljesítésével.

Ennek hatására az Önkormányzatnak fokozott figyelmet kell fordítania az intézményi továbbképzési tervek ellenőrzésére.

3.1.4 Az óvodai nevelés országos alapprogramjának változása

Az óvodák tartalmi munkáját meghatározó óvodai nevelés országos alapprogramját a 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet módosította, melynek elvárásaként 2013-ban a kerületi intézményeink is újragondolták pedagógiai programjaikat. Az új tartalmi szabályozó a gyermekek személyiségének és tudásának komplex fejlesztését helyezi a középpontba. Ennek legeredményesebb eszközét az olyan pedagógiai programok jelentik, amelyek az óvodai életet egészében kezelik, azaz nem kizárólag a foglalkozásokra koncentrálnak, hanem a nevelés részének tekintik az óvodában szabad játékkal eltöltött időt is.

Ennek eredményeként a pedagógiai programokban **hangsúlyozottabbá váltak az alábbi elvek:**

- az alprogram elvárásainak megfelelően ártértékelték a tanulás fogalmát, különös tekintettel az óvoda és az iskola kapcsolatrendszerére, előtérbe került az óvoda iskolásításának tilalma, valamint a szabad játék hangsúlyozása,
- kiegészítésre került az egészséges életmódra nevelés, a testi nevelés, az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása,
- a környezettudatos magatartáshoz - a környezet védelméhez és megővéséhez, a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások kialakítását meghatározó elvek,
- az inkluzív-, az integrált-, a migráns, a halmozottan hátrányos helyzetű (multikulturális, interkulturális) gyermekek nevelését támogató szemlélet,
- az esélyegyenlőséget, a hátrányt csökkentő pedagógiai attitűd.

Az „érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása” új tartalomként jelenik meg a pedagógiai programokban:

- a gyermeki önérvényesítő törekvések mellett, a gyermeki önkifejezésnek teret adó szemlélet,
- a gyermeki személyiségfejlődésben a szokás– és normarendszer megalapozására tett hangsúly,
- a gyermek szűkebb és tágabb környezetéhez, a szülőföldhöz való kötődést segítő pedagógus attitűd,
- a gyermek személyiségfejlődésének alakulásában, a modell értékű kommunikáció, bánásmód, viselkedés az óvodai feladatellátásban résztvevő felnőttek között.

Fontos változások:

- az **anyanyelvi nevelést** valamennyi óvodai tevékenységforma keretében megvalósítandó feladatként határozza meg az Országos alapprogram:
  - rögzíti, hogy az anyanyelvi nevelés, az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen kell, hogy legyen,
  - elvárás, hogy az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – a beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – valósuljon meg az óvodai nevelőmunka során,
- felhívó jellegű a **játék kitüntetett szerepe**, a tevékenységek közötti harmonikus arányok megteremtésének követelménye,
- megerősítést nyert a gyermek egyéni szükségleteihez, a különböző tevékenységekhez igazodó napirendre helyezett hangsúly, az **érzelmi biztonságot teremtő rendszeresség**,
- elvárásként fogalmazódik meg, hogy az óvodapedagógus vegye figyelembe a családok sajátosságait, szokásait, és az együttműködés során **érvényesítse a családhoz alakított intervenciók gyakorlatot**,
- nagyobb hangsúly helyeződött az óvoda kapcsolataiban az óvodai nevelést segítő intézményekkel történő együttműködésre,
- kiemelt fontosságú feladat kialakítani a **gyermek önálló véleményalkotásának, döntési képességének fejlesztését** segítő pedagógiai attitűdöt, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában,

A kompetencia alapú tanulás tartalmában prioritást élvez az a pedagógiai attitűd igény, amely a gyermeki tevékenységekben biztosíthatja a felfedezés lehetőségét, annak örömet.

Az óvodapedagógussal szemben elvárásként fogalmazódik meg, hogy a gyermeket a tevékenységekben megvalósuló tanulás irányítása során, személyre szabott, **pozitív értékeléssel** segítse.

Az Alapprogramot átfogó szemléletbeli változás miatt a **játékos mozgások** (teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy

szervezett formában) az óvodai nevelés mindennapjaiban nagyobb hangsúlyt kaptak.

Az alapelvekkel összhangban különös figyelem került a mindennapos fejlesztő mozgás tervezésére, megszervezésére, biztosítására.

Átértékelődtek a tanulás fogalmát meghatározó elvek, az átmenet az óvodából az iskolába elv, egyértelművé vált az óvoda iskolásításának tilalma, a változások **felismerhetővé tették a kompetencia alapú tanulás jellemző jegyeit.**

Az óvodák pedagógiai programja olyan tartalmi szabályozó, amely az adott óvoda pedagógiai koncepciójának tartalmát fogalmazza meg. Az általános elvek lebontásán túl teszi lehetővé a helyi elvek megfogalmazását és sajátosan kiemelt értékek megvalósítási módjainak kidolgozásával. Az Alapprogramban megfogalmazott célok és feladatok kibontásra kerültek az óvoda helyzetének, feltételeinek, működési lehetőségeinek figyelembevételével. Tükrözik a helyi gyermekkép, az óvodakép helyi speciális jellemzőit.

Az óvodapedagógusok, szakmai érdeklődésüknek megfelelően, ad hoc jelleggel vállalták egy-egy nevelési irányzat (reformpedagógiai törekvések, sajátos magyar nevelési irányzatok: néphagyományőrző, kézműves stb.) jellegzetességeinek megfelelő nevelőmunka kialakítását. Megjelentek a sajátos arculatok, a tárgyi feltételek megteremtésében csakúgy, mint a nevelőmunkában. Egy-egy pályázat megnyerésével, alapítványok létesítésével sikerült a felszerelés korszerűsítése, az egyéni szakmai kezdeményezések felkarolásával pedig egyes óvodák nevelőtestülete szárnyakat kapott. A sikeres óvodai kísérletek körül kiépültek pedagógiai műhelyek is.

3.1.5 Szakmai alapidokumentumok átdolgozásának kötelezettsége

A 2012/2013-as tanév kiemelt feladatai voltak a köznevelési törvény vonatkozó- és belépő előírásainak, a végrehajtási rendeleteknek a feldolgozása; a szakmai dokumentumok átdolgozásával kapcsolatban az intézményvezetői tennivalók számba vétele, az ezekhez kapcsolódó gyakorlati feladatok végrehajtása. Az intézményvezetők eleget tettek a jogszabályi megfeleléség kritériumának. Elkészítették a szabályozó dokumentumaikat (Pedagógiai program, SZMSZ, Házi rend, Munkaterv, Önértékelési program). **A jogalkotói szándék az volt, hogy egyszerűsítsék a legitimációs folyamatot. Ennek hatására már nem kell benyújtani fenntartói jóváhagyásra a szakmai dokumentumokat, mert a folyamatosan változó jogszabályoknak megfelelően az intézmények saját maguk évente felülvizsgálják és a hatályos törvényekhez igazítják** azokat. A tervszerű felülvizsgálat biztosított, a jogszabályi és a partneri elvárásoknak megfelelő korrekció a PDCA-ciklus* rendje szerint valósul meg.

---

* lásd: 1. MELLÉKLET - ÉRTELMEZŐ FOGALOMHASZNÁLAT

3.1.6 Tanfelügyeleti rendszer bevezetése

Az Nkt. elrendelte a köznevelési intézmények egységes szempontok alapján történő, külső ellenőrzési és értékelési rendszer bevezetését. A tanfelügyeleti ellenőrzés célja, hogy „(...) a nevelési - oktatási intézmények szakmai tevékenységét az óvodapedagógusok munkájának általános pedagógiai szempontok alapján történő értékelésére, az intézményvezetők általános pedagógiai és vezetéselméleti szempontok szerint történő értékelésére és az intézmények saját céljainak megvalósulására alapozva értékelje, és ezzel az intézmény szakmai fejlődéséhez támogatást adjon.”

Az új rendszer szakmai alapját az általános pedagógiai szempontok, az *Óvodai nevelés országos alapprogramjában* megjelenő értékrendszer, és az egyes intézmények saját értékrendszere adják. Nem szaktárgyi, hanem **pedagógiai ellenőrzésről** van szó, ezért nem szakfelügyeletről, hanem tanfelügyeletről beszélünk.

A **vezetői ellenőrzés** a vezetői munka speciális területeit vizsgálja, melyre az intézményvezetői megbízás második és negyedik kerül sor [Műkr. 145. § (2b) bek.]. Az **intézményellenőrzés** legfontosabb területei a pedagógiai program megvalósítása, az együttműködés, a munkamegosztás, a gyermeki eredmények és a partnerek elégedettsége.

Az intézményi önértékelés keretében ötévente, az intézmény teljes körűen értékeli saját pedagógiai munkáját, sor kerül az intézmény pedagógusainak az értékelésére [Műkr. 145. § (2a) bek.].

A tanfelügyeletnek hatása, hogy a munkáltató az óvodapedagógusokkal kapcsolatos döntéseihez – legyen szó személyügyi döntésekről, jutalmazásról, speciális megbízásokról, továbbképzésről – fontos szempontokat kaphat a tanfelügyelet által.

3.1.7 Pedagógus életpálya-modell bevezetése

A Kjt. végrehajtási rendeletét (138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet) 2013. szeptember 1-jén felváltotta az Épr., melynek a pedagógus életpályára, és az illetményekre vonatkozó szabályai az önkormányzati fenntartásban lévő óvodákban közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatottakra is érvényesek. A pedagógusok besorolása a Kjt. besorolási osztályai helyett a pedagógusokat öt fokozatba sorolja: Gyakornok, Pedagógus I., Pedagógus II., Mesterpedagógus, Kutatótanár (*Nkt. 64. § (4) bekezdés*). 2013. szeptember 1-jével, az első besorolásnál átmeneti szabály szerint, csak a következő két fokozat egyikébe kerülhetett a pedagógus: aki 2013. szeptember 1-jén már legalább 2 éves szakmai gyakorlattal rendelkezett, azt Pedagógus I. fokozatba, aki két évnél kevesebb szakmai gyakorlattal rendelkezett, azt gyakornok fokozatba kellett besorolni. Azóta a fokozatokban történő **előrelépés a pedagógus pályán eltöltött évek alapján, valamint a rendeletben előírt, megvalósult minősítések alapján lehetséges.**

Ez a változás alapjaiban meghatározza a fenntartó önkormányzat költségvetés-tervezési mechanizmusát és az intézmények munkaszervezését.

3.1.8 Nyugdíj-jogszabályok változása

- 2013-ban megváltoztak a nyugdíjas közalkalmazottak foglalkoztatásának szabályai a *társadalombiztosítási nyugellátásról* szóló 1997.évi LXXXI. törvény (továbbiakban: *Tny.*) módosításával:

Az új jogszabályi előírások értelmében 2013.06.30-tól csak azok a nyugdíjas munkavállalók lehetnek közalkalmazotti jogviszonyban, akik lemondanak a nyugdíjuk folyósításáról (*Tny.* 83/C. §). Ez az „elvonás” kedvezőtlenül érintette a dolgozókat, **ennek hatására több, már nyugdíjas munkavállaló azonnal lemondott közalkalmazotti jogviszonyáról, átmenetileg jelentős mértékben megnövelve ezzel a betöltetlen álláshelyek számát a kerületben.**

- 2011.01.01-jével bevezették a nők kedvezményes nyugdíjazásának lehetőségét (*Tny.* 18.§): **életkortól függetlenül minden nőnek, aki legalább 40 év munkaviszonnyal rendelkezik, lehetősége van a nyugdíjba vonulásra.** Ezzel a lehetőséggel sok munkavállaló élt 2011 és 2013 között. Amikor közalkalmazottként csak a nyugdíjukról lemondva vállalhattak volna további munkát, szinte minden érintett - 40 év jogosultsági idővel már rendelkező - azonnal nyugdíjba ment 2013-ban.

Mivel az óvodai dolgozók 2013 óta szinte kivétel nélkül élnek ezzel a lehetőséggel, **felgyorsult a nyugdíjazások várható üteme, és azóta is egyre nehezebb pótolni a nyugdíjba vonuló óvodapedagógusokat.**

3.2 ÓVODAI ELLÁTÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ VÁLTOZÁSOK

3.2.1 A 3 éves kortól kötelező óvodáztatás

Az Nkt. 2015. szeptember 1-jétől hatályos 8.§ (2) bekezdés értelmében, **a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, szeptember 1-jétől óvodakötelessé válik.** Ez a változás a korábbi 5 éves kortól való kötelezettséggel szemben azt eredményezte, hogy 2015. szeptemberében megjelentek azok a 3-4 éves gyermekek is az intézményekben, akik eddig nem vették igénybe az óvodai ellátást. Ennek hatására a **2015/2016 nevelési évre jelentősen megnövekedett a beiratkozók száma.**

A kötelező óvodáztatás alól a szülő felmentést kérhet, és - az óvodavezető valamint a védőnő egyetértésével - a jegyző felmentést adhat a gyermek 5 éves koráig, amennyiben a gyermek otthoni fejlődését biztosítottnak látja (*Nkt.* 8.§ (2) bekezdés). A jogszabály szerint (*Műkr.* 20.§ (2c) bekezdés) az óvoda azonnal köteles felvenni a felmentett gyermeket, ha a szülő ezt – akár a felmentési idő alatt – kérelmezi. **Ennek hatására bizonytalanná válik a várható gyermeklétszám meghatározása.**

3.2.2 Lehetőség a két és fél éves kortól való óvodáztatásra

2013-ig az óvodák csak a három évet betöltött gyermekek ellátására kaptak finanszírozást, így három évesnél fiatalabb gyermekeket nem vettek fel az intézmények. A jogszabályi változások következtében **2013. szeptember 1-től „az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti**, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben...lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.” (Nkt. 8. § (1) bek.)

Ennek hatására növekedne az intézmények férőhely-kihasználtsága, de az ellátásukra az óvodák nincsenek felkészülve: sem a személyi feltételek, sem az eszközrendszer nem alkalmas a korosztály ellátására.

3.2.3 Életvitelszerű lakóhelyi tartózkodás meghatározása

Az Nkt. 49.§ (3) bekezdése szerint **„az óvoda köteles felvenni, ... azt a gyermeket, aki életvitelszerűen az óvoda körzetében lakik (kötelező felvételt biztosító óvoda).”** 2015.06.15. óta a *Műkr. 20.§-a* egyértelmű meghatározást ad az életvitelszerű lakóhelyi tartózkodásra, és egyben elrendeli az óvodáknak ezek alapján a felvételi kötelezettséget. Ez problémát jelent a rendszer tervezésénél, mert **a lakcímnnyilvántartó adatai nem tükrözik a valóságot.**

A rendelet 20.§. (1b) bekezdése alapján a jegyzőnek kell figyelemmel kísérni a 3 éves kortól életbe lépő óvodakötelezettség teljesítését, továbbá bejelentésre vagy hivatalból el kell rendelnie az óvodai nevelés keretében folyó foglalkozáson való részvételt, ha a szülő nem tesz eleget kötelességének. Az óvodákban meg nem jelent gyermekeket nyilvántartásba kell venni, annak érdekében, hogy ellátásukat az Önkormányzat regisztrálja, vagy szükség esetén biztosítsa.

A lakcímnnyilvántartó adatai alapján kispesti állandó lakcímmel rendelkező óvodaköteles, önkormányzati intézményekben meg nem jelenő gyermekek

- jegyzői felmentést kaptak az óvodakötelezettség teljesítése alól, vagy
- nem élnek életvitelszerűen a kerületben (vidéken vagy külföldön tartózkodnak, de kispesti az állandó bejelentett lakcímük), vagy
- más budapesti kerület óvodáiba járnak, vagy
- nem önkormányzati fenntartású kispesti óvodába járnak.

Ennek hatása a fenntartó számára az óvodákban plusz férőhelyek biztosítása ezen gyermekek részére.

3.2.4 Sajátos nevelési igényű (SNI-s) gyermekek* ellátásának változásai

➤ Újonnan alakult, területileg illetékes pedagógiai szakszolgálatok létrehozása

A 2013/2014-es nevelési évtől kezdődően az **utazó gyógypedagógusi hálózat működtetését** már nem az önkormányzat látja el. Az Nkt. a 47.§-ában **az állami intézményfenntartó feladatai közé sorolja** az utazó gyógypedagógusi, konduktori hálózat megszervezését és működtetését, melynek részletszabályozását 2013. március 1-től a *pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet* határozza meg. Kispesten a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XIX. Kerületi Tagintézménye (régi nevén Nevelési Tanácsadó) látja el a nevelési tanácsadást, a fejlesztő nevelést, a logopédiai fejlesztést, az óvodapszichológusi teendőket és a korai fejlesztést is, együttműködve a bölcsődékkel és az óvodákkal.

A köznevelési rendszer duális működtetése jelenleg szűk átjárást biztosít az Önkormányzat és a KLIK intézményei között. A szabályozatlanság (jogszabályok-finanszírozási feltétel) nem határoz meg markáns határokat, a szolgáltatások ellentételezése nem megoldott.

➤ Sajátos nevelési igényű gyermekeket ellátó intézmények szakértői bizottság általi kijelölésének változása

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében a sajátos nevelési igény megállapítása külön szakszolgálati feladat, amit 2013 óta az újonnan alakult, területileg illetékes pedagógiai szakszolgálatok látnak el. A szakértői vizsgálat a szülő vagy az óvoda kérésére indulhat, és a jogerőre emelkedett szakértői véleményben foglaltakat a nevelési intézménynek és fenntartójának az *SNI gyermekek/tanulók óvodai/iskolai nevelésének/oktatásának irányelveiről szóló 32/2012 (X.8.) EMMI rendelet* előírásai szerint kell figyelembe vennie.

A szakértői bizottság az eddigi évek gyakorlatával ellentétben az óvoda befogadó nyilatkozatának hiányában is kijelölheti az intézményt a gyermek ellátására, attól függetlenül, hogy az intézmény képes-e a sajátos nevelési igényű gyermek ellátására.

Ennek hatására, amennyiben a kijelölt intézmény nem tudja a gyermeket ellátni, abban az esetben a fenntartó kötelessége az adott intézményben megszervezni a megfelelő fejlesztés biztosítását.

---

* lásd: 1. MELLÉKLET - ÉRTELMEZŐ FOGALOMHASZNÁLAT

3.2.5 A hátrányos helyzet fogalmának változása

2013. augusztus 31-éig a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek fogalmát a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény tartalmazta. A hátrányos helyzetű gyermekek számára a jogszabályok számos kedvezményt, előnyt, juttatás biztosítottak. **A 2011-ben hatályba lépő Nkt. ezt már nem tartalmazza**, emiatt került be a Gyvt-be 2013. szeptember 1-jei hatállyal a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fogalma és annak megállapítása, mint a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedések egyike. **A törvényalkotó megszigorította a kedvezményhez jutás feltételeit**, átalakította a jogosultsági rendszert, **ezáltal drasztikusan csökkent statisztikailag a hátrányos helyzetű gyermekek száma.**

A jogszabályi definitív fogalomhasználat hatására különbség alakult ki a statisztikailag és a valóságban hátrányos helyzetben lévők számában, és elvesztek a nevelés területén a plusz támogatások.

4 HELYZETÉRTÉKELÉS

Budapest Főváros XIX. Kerület Önkormányzatának a 2007-2013-ig szóló, és a 2012-ben aktualizált közoktatási koncepciója megalapozza, és jelenlegi formájában - a nagymértékben változó jogi környezethez alkalmazkodva - meghatározza a köznevelési feladatellátás fejlesztésének tartalmát és irányát.

A helyi stratégia kialakítása és megvalósítása érdekében nélkülözhetetlen a rendszer erősségeinek, gyengeségeinek és lehetőségeinek számbavétele. Megállapítható, hogy az erősségek a legtöbb esetben egyben lehetőséget is jelentenek a fejlesztés számára, míg a gyengeségek adott esetben elhárítandó veszélyként is megfogalmazhatók.

Erősség	Lehetőség
Sokrétű intézményrendszer működik Kispesten többféle fenntartóval.	A helyi társadalmi igényeknek megfelelő lehetőségek megteremtése.
Az óvodaköteles gyermekek magas arányú részvétele az óvodai nevelésben.	A tanulást befektetésnek tekintő szülői attitűd erősödése.
Az óvodai nevelés területén megerősödött a nyitottság, az alkalmazkodási és pályázati képesség.	Hozzáférhetővé váltak az európai fejlesztési források.
A helyi innovációk által felhalmozott tapasztalat.	Az óvodák nyitottsága helyi környezetük felé. A partnerkapcsolatok súlyát erősítő kezdeményezések.

Erősség	Lehetőség
A hátrányos helyzetű, továbbá SNI valamint a tehetséges gyermekek nevelésére irányuló pedagógiai kezdeményezések.	A korszerű ellátórendszer szervezeti keretei, szociális, gyermekvédelmi, családtámogatási, esélyegyenlőségi területeinek erősítése.
Pedagógus életpálya-modell bevezetése.	A tanulás és a megszerezhető jövedelem közötti kapcsolat erősödése.
A helyi intézményi felelősség kiépült rendszere.	A nevelőtestületi közös felelősség, valamint a belső kommunikáció erősödése.
Az óvodák által igénybe vett szakmai szolgáltatások rendszere (dajka-, pedagógus-, óvodatitkár- és pedagógiai asszisztens konferenciák).	A szakképzett pedagógusokkal való ellátottság. A minőségfejlesztés és értékelés kiépülő rendszere.
A pedagógusok és a gyermekek tanulási lehetőségeinek folyamatos bővülése.	Egyre inkább felértékelendő készségek.
Az óvodán kívüli tevékenységek beintegrálása a nevelési tevékenységbe.	Kiemelkedően nagy a súlya a szülők óvodával szembeni elvárásainak.
A közoktatásban érdekelt szakmai szervezetek, valamint a civil társadalom és a szülők aktivitása.	A kiépült formális érdekegyeztető mechanizmusok működése.

Gyengeség	Veszély
Az óvodák informatikai ellátottságának hiányosságai.	Az informatikai oktatás és eszközellátottság terén lezajlott fejlesztések még nem elegendőek.
A finanszírozás és értékelés önkormányzati gyakorlatában nem kap megfelelő hangsúlyt az intézmény pedagógiai hozzáadott értéke.	A helyi önkormányzatnak nem minden esetben van lehetősége figyelembe venni a valóságos helyzetből fakadó követelményeket.
A nevelő munkát segítők alacsony bérezése és képzésének hiányai.	Az állam adós maradt a bérrendezéssel és a képzések finanszírozásával.
A pedagógus továbbképzések támogatásának hiánya.	

Gyengeség	Veszély
A nevelési intézményhálózatot kiegészítő, támogató szakszolgálati és speciális feladatokat ellátó intézményhálózat dualitása.	Az intézményekben kevés az alapító okiratban meghatározott feladatokhoz rendelhető fejlesztő szakember.
Jelentősen megnövekedett az integráltan nevelhető SNI-s gyermekek, továbbá a Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján szegregáltan nevelhető gyermekek létszáma.	
Nem alakult ki egymást erősítő kapcsolat a nevelési célok, az értékelési rendszer és a minőségfejlesztés között.	A kerületi intézményrendszer mérési értékelési rendszerének infrastruktúrája kidolgozatlan.
Az óvodák épületei részleges, vagy teljes felújításra szorulnak.	Az elfogadott eszközjegyzék által kialakított követelményeknek való megfelelés hatalmas összegű eszközfejlesztést tenne szükségessé, amely nagy teher a fenntartó önkormányzatnak.
A tervezés hiánya a kompetenciák fejlesztése, az oktatástervezés és az oktatásfejlesztés terén (pl. az óvodapedagógusi ellátottság megfelelő biztosítása érdekében stb.).	Kontraszelekció az alkalmazottak – és ebből következően az ellátottak terén is.
A programellenőrzési és programfejlesztési technikák kimunkálásának és a bevételek-vizsgálat folyamatosságának hiánya.	A pedagógiai programban meghatározott célok és feladatok végrehajtása ellenőrizetlen.
Pedagógusok nyugdíjba vonulása	Pedagógushiány
Pályakezdők pályaelhagyása	

Mint az előzőekből is látható, a Kispesti Önkormányzat által fenntartott óvodai rendszernek vannak olyan - részben hagyományos, részben pedig az elmúlt évtizedek erőfeszítéseinek és a lezajlott fejlesztéseknek köszönhető - erősségei, melyek kedvező feltételeket teremtettek az óvodai nevelés számára ahhoz, hogy alkalmazkodni tudjon a folyamatosan jelentkező kihívásokhoz. Ugyanakkor a jól dokumentálható gyengeségei és a keletkező veszélyforrások együttesen olyan problémákat jelentenek, melyek megoldására a fenntartó Önkormányzatnak érvényes és átgondolt válaszokat kell kínálnia.

4.1 A HELYZETÉRTÉKELEÉS MÓDSZERTANA, INFORMÁCIÓBÁZISA

A dokumentum elkészítésénél elősorban a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) nyilvános adatbázisát, az Oktatási Hivatal által működtetett köznevelési információs rendszer (KIR) adatait, a népességnyilvántartó kerületi adatbázisát, valamint a kispesti köznevelési intézmények által szolgáltatott adatokat vettük figyelembe.

Az adatgyűjtés, valamint a helyzetelemzéshez, és az intézkedési terv megalkotásához szükséges indikátorok meghatározása után kerültek kidolgozásra a stratégiai irányok, és a hozzájuk szükséges finanszírozási igények.

4.2 AZ ELŐZŐ IDŐSZAK INTÉZKEDÉSI TERVÉBEN FOGLALT FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGVALÓSULÁSA

A Kispesti Önkormányzat előző közoktatási terve 2007-2013 időszakra szólóan készült el, melynek felülvizsgálata 2012-ben megtörtént.

A közoktatási intézkedési terv 2007-ben még foglalkozott az oktatási intézményekkel is, de a törvényi változásokat figyelembe véve ebben a tanulmányban értelemszerűen csak az óvodákra vonatkozó megállapítások megvalósulásával foglalkozunk.

Az előző intézkedési terv konkrét javaslatai az alábbiak szerint valósultak meg az elmúlt években az óvodák tekintetében:

- A Dobó Katica utcai **Katica Óvoda megszüntetése** megtörtént a nem megfelelő férőhely-kihasználtság miatt. A gyermekeket a közelben található Arany Óvoda, illetve Zöld Ágacska Óvoda átvette.
- Megtörtént a **Napsugár Óvoda és az Árnyas Óvoda összevonása**: a Napsugár Óvoda utóbbi tagintézményévé vált, és 4 csoportosról 3 csoportosra csökkenve a törvény által előírt eszközjegyzéknek megfelelő helyiségekkel (új tornaterem, tornaszertár, logopédiai fejlesztő szoba) tudja ellátni a gyermekeket.
- A **kötelező eszközjegyzék előírásainak való megfelelésre** (*Műkr. 2.melléklete*) folyamatosan törekszik a fenntartó. A rendelkezésre álló anyagi erőforrások mértékében minden évben történik fejlesztés:
  - a helyiségek tekintetében kiemelkedőek a tervben megfogalmazott testmozgást segítő fejlesztések:
    - 2015. évben az Kispesti Arany Óvoda bővítése 3 csoportszobával, 1 nagy tornateremmel, valamint fejlesztésre használható termekkel és irodai helyiségekkel
    - 2015. évben a Kispesti Szivárvány Óvoda udvarának felújítása
    - 2016. évben a tornaszoba bővítése és felújítása a Kispesti Tarka-barka Óvoda Zoltán utcai tagintézményében

- 2016. évben a Kisperesti Mézeskalács Művészeti Modell Óvoda Kelet utcai tagintézményében kialakított új tornaszoba
- 2016. évben a Kisperesti Mese-Vár Óvoda bővítése tornateremmel.
- az egyéb eszközök tekintetében
  - Pozitív változás történt a számítástechnika alkalmazásának területén: minden intézményben kiépült az internetkapcsolat, az informatikai eszközök (számítógépek, nyomtatók, projektorok, szkennerek, stb.) fejlesztése megtörtént, de az amortizálódás és a technikai fejlődés szükségessé teszi az eszközállomány folyamatos modernizálását.
  - Az elhasználódott játékok pótlása a rendelkezésre álló pénzeszközök felhasználásával csak részben valósult meg.
  - A használati eszközök (pl. gyermekágyak, gyermekbútorok, tornatermi felszerelések) pótlása folyamatosan, az intézmények saját költségvetési keretéből történik, de az Önkormányzat anyagi lehetőségei nem tették lehetővé ezen a területen sem a nagyobb beruházások megvalósítását. A legtöbb óvodában az eszközjegyzéknek való megfelelés hiányos.
  - Az udvari játékok cseréje lassú ütemben halad, komoly, egyre szigorúbb hatósági előírások vonatkoznak a telepítésükre. 2010-ben a Napraforgó Óvoda új udvari játszóeszközöket kapott a Közép-magyarországi Regionális Fejlesztési Tanács pályázatán elnyert 8,5 millió forintból, amit az Önkormányzat 4,6 millió forint önerővel egészített ki. 2015-ben sikerült a Szivárvány Óvoda udvarának teljes rekonstrukcióját megvalósítani, illetve az Arany Óvoda udvara az intézménybővítés során megújult. A többi intézmény játszóudvarainak fejlesztésére a közeljövőben jelentős hangsúlyt kell fektetni. Az Önkormányzat felismerte ennek égető szükségességét, és 2016. őszén minden intézményben megkezdődik az udvarok fejlesztése a balesetmentes környezet biztosításának érdekében, sor kerül az ütéscsillapítók kihelyezésére.
- A 2007. évi koncepcióban javasolt **épületfelújítások** megkezdődtek, de a 2010/2011-es nevelési évre tervezett felújítások már megtorpantak az Önkormányzat fejlesztésre szánt forráshiánya miatt. Azóta sem történt jelentős változás: az átfogó, teljes épületeket érintő felújítások finanszírozására jelenleg is nagyon kevés anyagi lehetőség van a fenntartónak.
- **2009-ben a Mese-Vár Óvoda** 60 millió forintos **felújítására** került sor: a Zrínyi utcai épület gépészetét korszerűsítették, újra burkolták és festették a helyiségeket, valamint a nyílászárók cseréje is megtörtént.
- A forráshiány leküzdésére folyamatosan nyújt be az Önkormányzat **pályázatokat** állami- vagy **Európai Unió forrásainak elnyerésére**. 2012 óta az Arany Óvoda kapacitásbővítésére sikerült 193,1 millió forint összegű

támogatást elnyerni, amelyet 80 millió forint saját erővel kiegészítve az intézmény 3 csoportszobás bővítésére került sor.

- A TÁMOP-3.1.4-09/1-2009-0018 pályázati programban való részvétel eredményeként bevezetésre került a **„kompetencia alapú oktatási program”** a Kispesti Hársfa Óvodában illetve a Kispesti Százszorszép Óvodában.
- Az előző intézkedési terv kiemelt feladatként határozta meg az **óvodai gyógytestnevelés fejlesztését**, de ez nem valósult meg kerületi szinten.
- Már a 2012. évi felülvizsgálat során megállapítást nyert, hogy **„az alapító okiratokban megfogalmazott maximális csoportlétszám csökkentésére lesz szükség** a tényleges férőhelyszám mutatók alapján annak érdekében, hogy elkerüljük a zsúfoltságot a csoportszobákban”. Ez a megfogalmazott javaslat eddig csak két intézményben (Hársfa és Napraforgó óvodákban) valósult meg a 3.2. fejezetben részletezett törvényi változások miatt.
- Az **esélyegyenlőség terén** számos feladat valósult meg:
  - a szociálisan rászoruló gyermekek óvodai ellátásában szoros kapcsolat alakult ki a Kispesti Szociális Szolgáltató Centrum családsegítő- és gyermekvédelmi szakembereivel a jól működő jelzőrendszeri hálózat* révén,
  - az óvodák elkészítették, megvalósítják és évente értékelik a saját esélyegyenlőségi programjaikat,
  - az Önkormányzat a Kispesti Zöld Ágacska Óvodában biztosítja a cukorbeteg gyermekek ellátását,
  - a táplálékallergiás gyermekek ellátása minden intézményben megoldott, az Önkormányzat a Heim Pál Kórházzal, illetve a kerületi közétkeztetést szolgáltató Pensió Kft.-vel kötött szerződésekkel biztosítja a gyermekek speciális étkeztetését.
- A **sajátos nevelési igényű (SNI-s) gyermekek nevelését integrált óvodai csoportokban** biztosítja a fenntartó: saját erőből finanszírozza a pedagógusok munkáját segítő gyógypedagógiai asszisztenseket, akik munkájukkal támogatják az SNI-s gyermekek megfelelő színvonalú ellátását. Már a 2012. évi felülvizsgálati véleményben megfogalmazásra került az igény a jelenleg a Kispesti Napraforgó Óvodában működő 1 logopédiai csoport mellett újabb kis létszámú speciális csoport indítására, ami mindeddig nem valósult meg. A kívánt mértéktől továbbra is elmarad a megfelelően képzett szakemberek alkalmazása, ami szintén forráshiánnyal magyarázható: jelenleg a törvény nem biztosít finanszírozást integrált óvodai csoportban gyógypedagógus alkalmazására, valamint megszűntek a pedagógusok továbbképzésére fordítható állami támogatások is.

---

* lásd: 1. MELLÉKLET - ÉRTELMEZŐ FOGALOMHASZNÁLAT

4.3 DEMOGRÁFIAI HELYZETKÉP

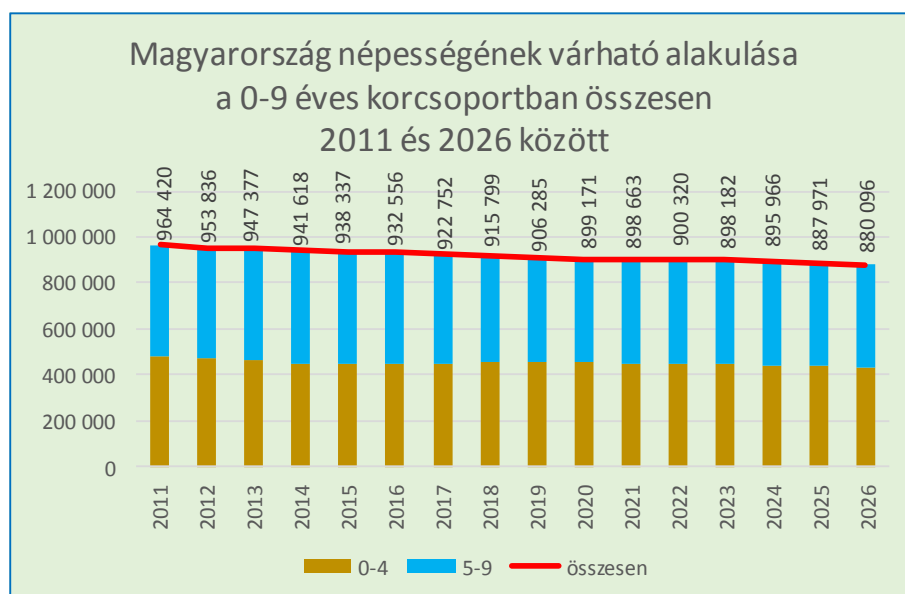
4.3.1 A XIX. kerület demográfiai helyzete

Kispesten a lakosság létszáma viszonylagos állandóságot mutat az utóbbi években, a lakosságszám 64ezer és 65ezer fő között mozog.

Kispest lakosság-számának alakulása (2012-2016) (fő)

	2012	2013	2014	2015	2016
állandó lakcímmel rendelkezők	59 018	59 384	60 751	59 586	59 546
tartózkodási hellyel rendelkezők	5 421	5 132	3 536	5 270	5 204
összesen	64 439	64 516	64 287	64 856	64 750

Az óvodáskorúak számának alakulásában országos szinten csökkenés várható, a **lakosság korösszetétele változik**, egyre kevesebb gyermek születik, így – a viszonylag állandó lakossági létszám ellenére - **Kispesten is kismértékű csökkenés várható az óvodákban az elkövetkező években.**

Területi elhelyezkedés szempontjából három nagy csoportra oszthatjuk az óvodáinkat.

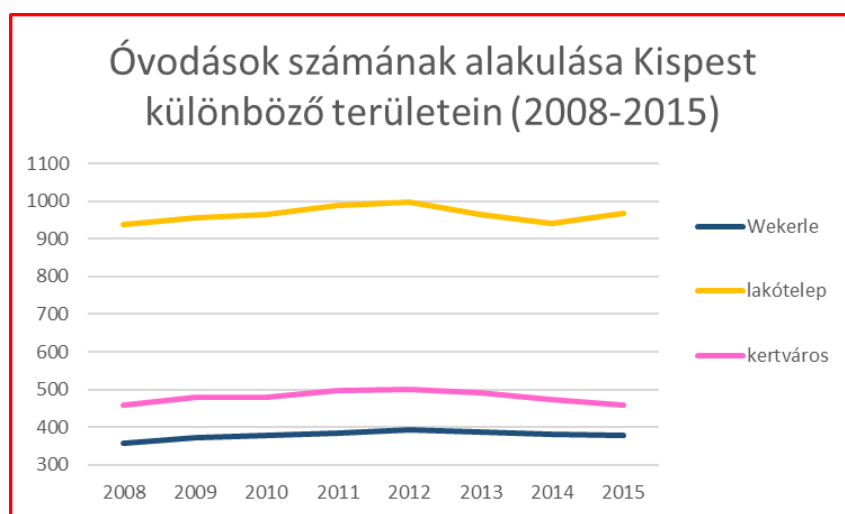
Kispest városrészei közül a **Kertvárosi részek** nagy területtel, azonban alacsonyabb népsűrűséggel rendelkeznek. Óvodáikban lassan csökkenő létszám figyelhető meg. Az előregedés jelen van, a mobilizáció lassú.

A **Wekerletelepen**, mint sajátos karakterű városrészben a lakosságban nemzedékváltás következett be, megnövekedett a fiatal családok száma, így a gyermeklétszám is állandóan magas. A múlt század elején épült óvodák

túlzsúfoltak. A közeljövőben itt is lassú gyermeklétszám csökkenésre kell számítani az óvodákban, hiszen a mobilitás nem számottevő a lakosság körében.

A városfejlődésben egy fontos lépcsőfok a **lakótelepek** kialakulása, és ezzel egy időben a nagy igény kielégítésére a „modern” panelóvodák létrejötte az 1980-as években. A kihasználtságuk ingadozó, mert a kiöregedés folyamatos, az ott lakók mobilizációja azonban teljesen más módon követi az országos tendenciákat. A lakásállomány egy része albérlet, ami kiszámíthatatlan mozgásokat eredményez. A be- és kiköltözők nagy száma szinte tervezhetetlenné teszi az óvodai férőhelyek feltöltését.

Lakótelepi óvodák:

Arany, Bóbita, Hársfa,
Gyöngybaglár, Zöld
Ágacska, Százszorszép

Kertvárosi óvodák:

Mese-Vár,
Mézeskalács,
Napraforgó, Szivárvány

Wekerlei óvodák:

Árnyas, Tarka-barka

4.3.2 A demográfiai előrejelzést módosító hatások értékelése

➤ **szabad óvodaválasztás**

Az Nkt. 72.§ (2) bekezdése kimondja, hogy „a **szülő** gyermeke adottságainak, képességeinek, érdeklődésének megfelelően, saját vallási, világnézeti meggyőződésére, nemzetiségi hovatartozására tekintettel **szabadon választhat óvodát**”. Ezzel a törvényben meghatározott jogukkal Kispesten is rendszeresen élnek a szülők: az Önkormányzat óvodaválasztást segítő kiadványában szereplő óvodai programok, vagy egy-egy kiváló óvodapedagógus népszerűvé tehet egy intézményt, amely azonban csak szabad férőhelyek esetén biztosíthat ellátást körzeten kívüli gyermekek részére, mert az Nkt. 49.§ (2) bekezdése szerint „a **gyermeket elsősorban abba az óvodába kell felvenni, ... amelynek körzetében lakik**, vagy ahol szülője dolgozik.”

A szabad óvodaválasztás lehetősége tehát nehezíti a várható gyermeklétszám körzetenkénti tervezhetőségét, és ez is indokolja, hogy elsősorban a kerületi összlétszám figyelembevételével tudunk tervezni.

Előfordul ugyanakkor, hogy a szülők más kerületekbe, vagy nem önkormányzati fenntartású óvodákba (egyházi- vagy magán intézményekbe) íratják be gyermekeiket, akik így nem jelennek meg a kistérségi intézményekben. Ez nehezíti

meg leginkább a tervezést, hiszen ez az önkormányzati fenntartású óvodai ellátásban részesülők összlétszámát is befolyásolja.

➤ körzethatárok módosítása

A lakcímnnyilvántartó által nyújtott évi adatok figyelembevételével **a felvételi körzethatárok kialakítása, esetleges módosítása rendkívüli körülmények között igénylő feladata az Önkormányzatnak**, melynek évente szükséges a felülvizsgálata. Az óvodaköteles gyermekek létszámán kívül figyelembe kell venni az adott intézmény népszerűségét, a közelben lévő iskolák kihasználtságát is.

- 2014-ben az Arany Óvoda 3 csoporttal bővült, így az óvodai körzethatárok módosításával az Önkormányzat enyhíteni tudta a Gyöngybaglár Óvoda zsúfoltságát. A teljesen új, modern, jól felszerelt épületrésznek, és a megszépített udvarnak köszönhetően így az Arany Óvodában is megnőtt a körzeten kívüli jelentkezők száma, ami szintén annak a bizonyítéka, hogy a **minőségi javulás gyermeklétszámot növelő hatást eredményez.**
- 2016-ban megtörtént a **több telephellyel rendelkező óvodák** (Árnyas, Tarkabarka, Mese-Vár és Mézeskalács óvodák) **körzetének egyesítése**, ami egyrészt megkönnyíti a csoportok szervezését, másrészt a mind gyakrabban felmerülő szülői elégedetlenséget is megszünteti: a gyermekek így adott intézményen belül biztosan ellátást kapnak, és nem kell a lakóhely-változtatás eszközével élni a bekerülésért.

➤ óvodában maradó iskoláskorúak száma

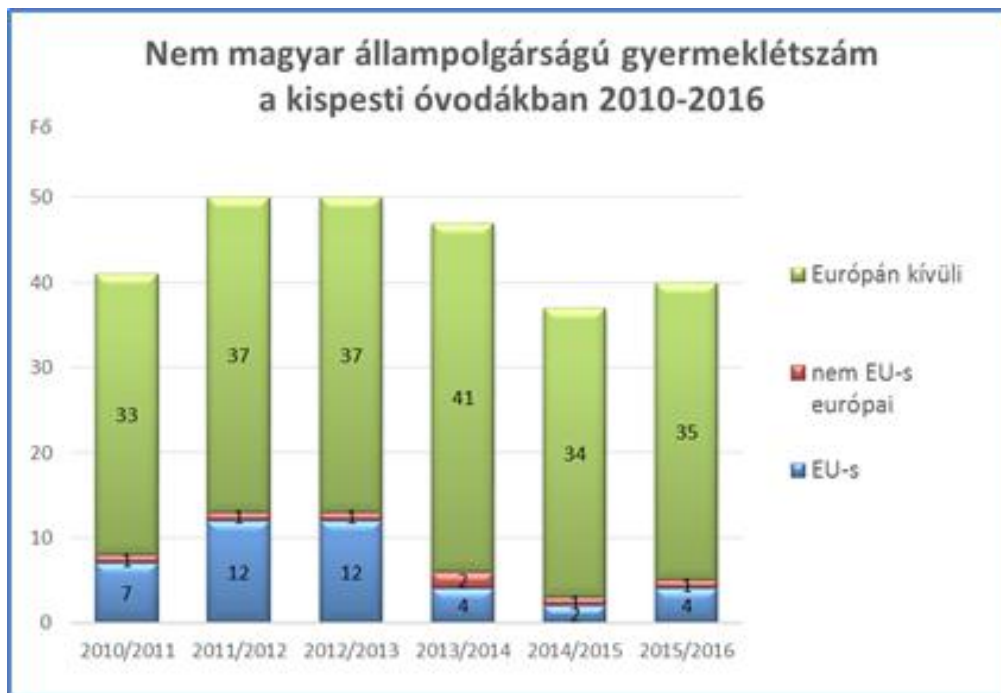
Nehezíti a tervezést az a tény is, hogy **a tanköteles korú gyermekek egy része nem kezdi meg 6 évesen az iskolai tanulmányait**, hanem – sokszor szülői kérésre – még 1 évig óvodában marad, hiszen erre a törvény lehetőséget ad: „A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik.” (Nkt. 45.§ (2) bekezdés). Az utóbbi években általánossá vált az a szokás, hogy a nyáron született gyermekek – megegyezően a 2013-ig fennállt szabályozással, amikor május 31. volt a születési határidő – még 1 évig óvodában maradnak. Így a következő évi várható gyermeklétszám minden intézményben egyre pontosabban tervezhető, ám a tendencia térhódítása miatt **a tiszta korú csoportok kialakítása egyre nehezebbé válik.**

➤ SNI-s létszám alakulása

Az egyre növekvő számú sajátos nevelési igényű gyermek ellátási kötelezettsége szintén **bizonytalanságot okoz az intézményi gyermeklétszám becslésénél.** A csoportalakításnál a számított létszámot kell figyelembe venni, és egyre több gyermek számít – a sajátos nevelési igény szerint megkülönböztetve - kettő vagy három főnek. Ez azonban előre nem meghatározható, legtöbb esetben a nevelési év folyamán derül ki a kisgyermekről, hogy különleges bánásmódot igényelnek, és mire a szakértői bizottság vizsgálati eredménye ezt igazolja, előfordulhat, hogy csoport-átalakításra van szükség.

➤ külföldiek száma

Az Nkt. 92.§ előírásai szerint a nem magyar állampolgár kiskorú akkor válik óvodai ellátásra jogosulttá, ha menedéjjoggal, vagy tartózkodási engedéllyel rendelkezik, illetve ha bevándorolt vagy letelepedett jogállású. A Magyarországon tartózkodó nem magyar állampolgárok mindaddig, ameddig megfelelnek a meghatározott feltételeknek, az óvodai nevelést a magyar állampolgárokkal azonos feltételekkel vehetik igénybe.

A diagram adataiból jól kirajzolódik, hogy az utóbbi években a kisperesti óvodákban ellátásban részesülő külföldiek száma viszonylag állandó, 40-50 fő körül ingadozik, döntő része nem európai – elsősorban kínai és vietnámi - állampolgár.

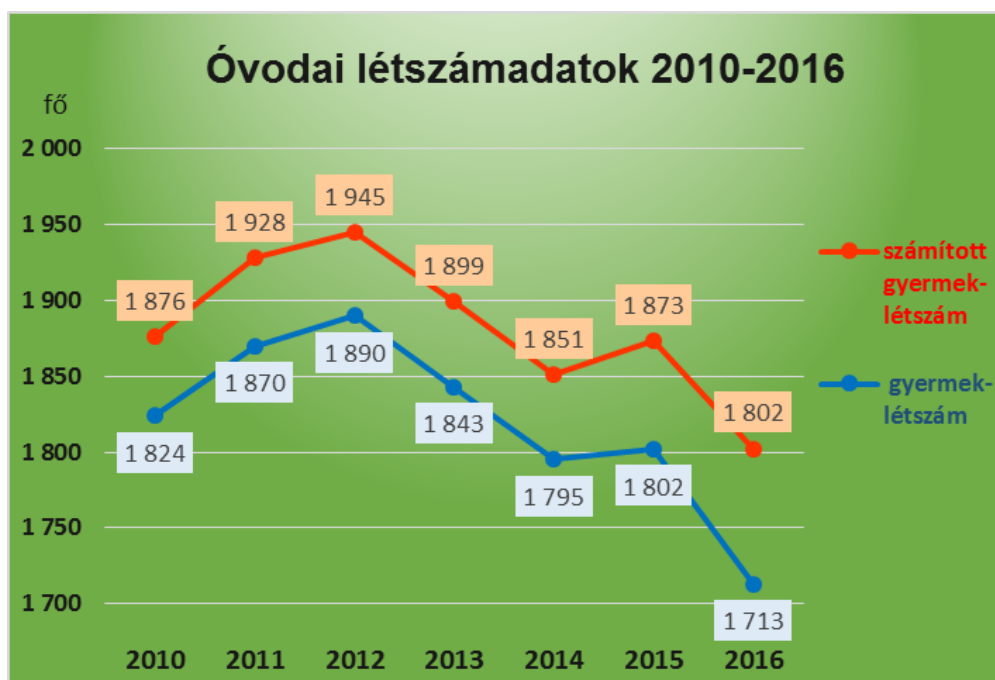
4.4 A KERÜLET KÖZNEVELÉSI HELYZETÉNEK ÁTFOGÓ BEMUTATÁSA

4.4.1 Óvodai ellátás helyzetképe

4.4.1.1 Gyermeklétszám alakulása

Kispest lakossága a 2015. december 31-i Kormányhivatali adatok szerint 64 750 fő. A lakcímnnyilvántartó adatai szerint - az óvodába már felvehető 2 és fél éveseket, illetve az óvodában maradás lehetőségével élő 6 és fél évesek létszámát is figyelembe véve - az ellátásra jogosult korosztály létszáma összesen **2 334** fő.

A Kispesti Önkormányzat fenntartásában lévő óvodákban **1 802** gyermek ellátása történik a 2015/2016-os nevelési évben. A 2016/2017-es nevelési évben - a májusi beiratkozási és az iskolába lépő gyermeklétszámok alapján - 1.713 fő a várható ellátotti létszám.

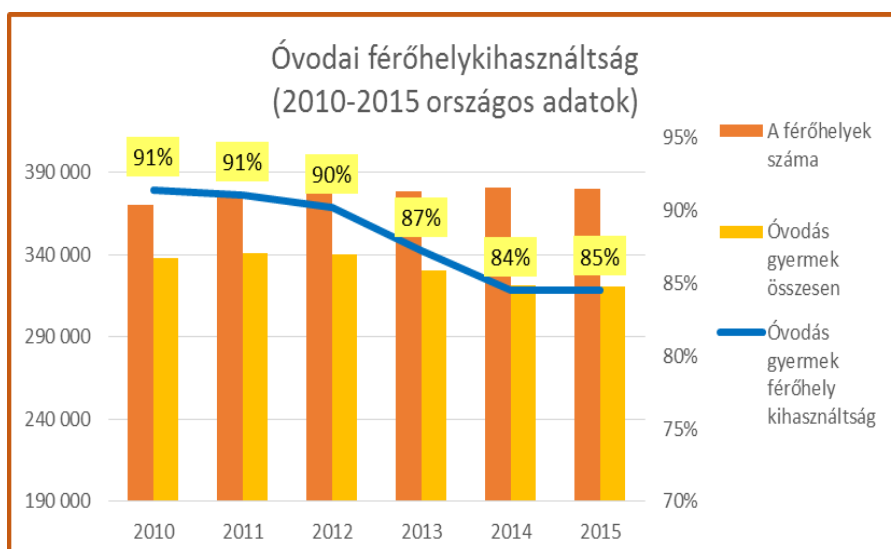
A csökkenő gyermeklétszám az országos adatokkal megegyező tendenciát mutat, a demográfiai előrejelzésekkel megegyezően.

Nagy hangsúlyt kap azonban a valós gyermeklétszámon kívül a sajátos nevelési igényű (SNI-s) gyermekek ellátotti száma is. Az SNI-s gyermekeket a csoportalakításnál, az állami támogatás igénylésekor és a pedagóguslétszám meghatározásakor is kettő vagy három főnek kell számítani a szakértői vizsgálatban megállapítottak szerint. Így egy óvoda teljes létszámát a **számított gyermeklétszám** alapján kell meghatározni, ami azt jelenti, hogy az egyre nagyobb számú SNI-s ellátott évről évre egyre nagyobb mértékben növeli a valós gyermeklétszámot. A jelenleg szakértői véleménnyel rendelkező SNI-s gyermekekkel együtt a 2016/2017-es nevelési évre a számított létszám 1.802 körül várható a területben.

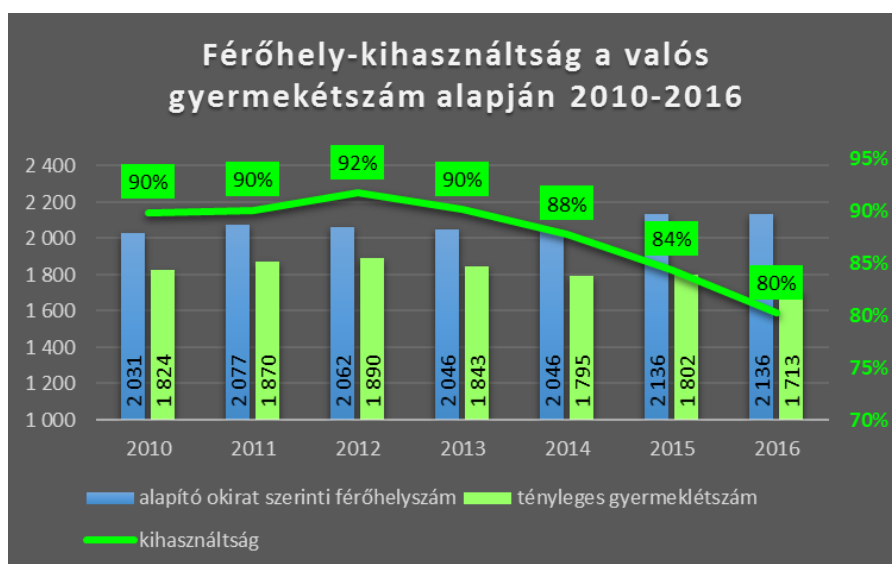
4.4.1.2 Férőhely-kihasználtság alakulása

Az intézményekbe felvehető gyermeklétszámot alapvetően meghatározza az épületben lévő csoportszobák száma és mérete. Az Nkt.-ban szabályozott csoportlétszámok, a pedagógusok száma, a kötelező helyiség- és eszközjegyzékek együttesen befolyásolják a csoportalakítást, és ezzel együtt a gyermeklétszámot. A gazdasági szempontokat sem lehet figyelmen kívül hagyni az óvodai ellátás megszervezése során, törekedni kell az állami támogatásokból igényelhető bevételek optimalizálására. A férőhely-kihasználtsági mutató tehát nagyon fontos információt nyújt a fenntartó számára.

Az országos adatok szerint egyre romlik az óvodákban a kihasználtsági mutató:

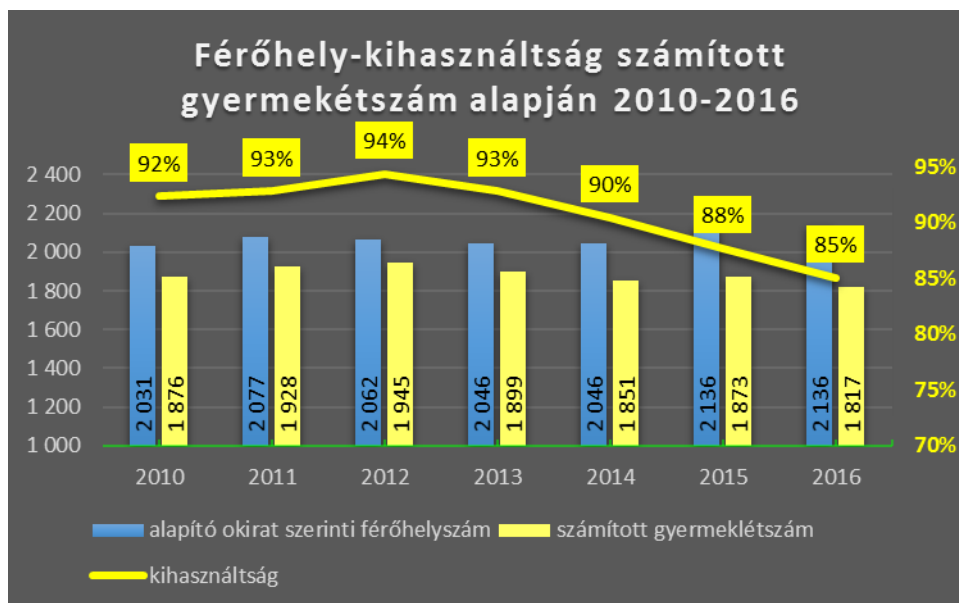

Az országos adatokkal megegyező tendencia figyelhető meg a kispesti óvodákban is, ám a kihasználtsági mutatók nemegyszer meghaladják az országos átlagot:

A tényleges gyermeklétszám alapján számított mutatók azonban nem adnak pontos információt az óvodák kihasználtságáról. Az egyre több SNI-s gyermek (ld. 4.4.5.1. fejezet) ellátása nagymértékben növelheti a férőhely-kihasználtságot a tényleges gyermeklétszámhoz képest.

Mivel egy óvoda teljes létszámát a számított gyermeklétszám alapján kell meghatározni, indokolt a férőhelyeket is ezekkel az adatokkal összehasonlítani:

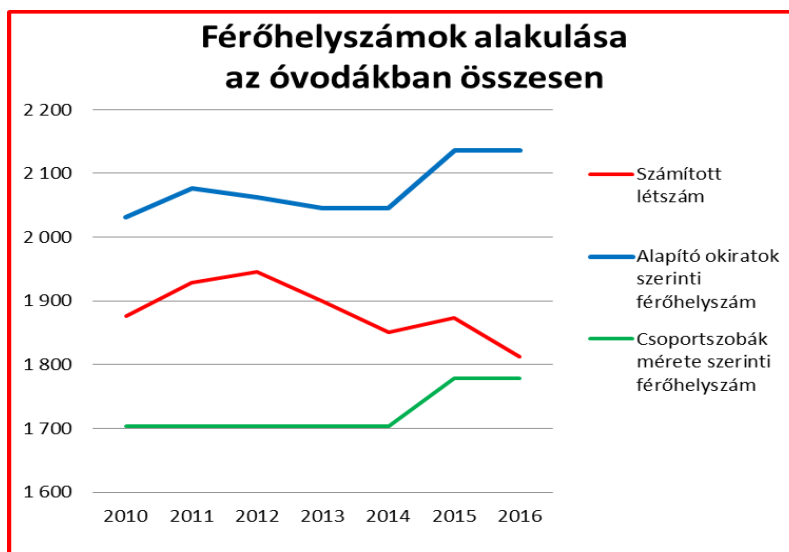
A számított gyermeklétszámot figyelembe véve, a diagramok összevetéséből jól látható, hogy az SNI-sek ellátásával nő a férőhely-kihasználtság, ugyanakkor elmondható, hogy minél több az SNI-s gyermek, annál kevesebb különleges odafigyelést nem igénylő óvodást tudnak az intézmények ellátni.

A számított gyermeklétszámot is figyelembe vevő, mégis egyre romló férőhely-kihasználtságnak a kispesti óvodákban több oka van:

- A **gyermeklétszám** alakulásában - országos szinten is - tapasztalható **csökkenő** tendencia, ami várhatóan középtávon a továbbiakban sem fog változni.
- A kerületi intézményekben a törvényi előírásokhoz képest az alapító okiratokban **engedélyezett csoportlétszámok messze meghaladják az átlagot (20 fő)**, sokszor a maximálisan megengedett létszámok érvényesülnek.

Az Nkt. 4. melléklete szerint az óvodai csoportok minimum létszáma 13 fő, maximális létszáma 25 fő lehet. Ezt egészíti ki az Nkt. 25.§ (7) bekezdése, amely lehetőséget ad a fenntartónak a maximális létszám 20%-kal való megemelésére (30 főre), amennyiben ezt a helyzet indokolja. Ennek a létszám-túllépésnek az engedélyezése indokolt volt 2011-ben, hiszen az elmúlt években a megemelt férőhelyszámokkal tudta a fenntartó ellensúlyozni a hullámozó gyermeklétszám adatokat; a területi alapon megállapított tényleges férőhelyszámmal nem lehetett ellátni a gyermekeket.

Jelenleg nincs szükség minden óvodában a megemelt létszámok megtartására.

- **A Kispesti lakcímmel rendelkező gyermekek részére** az önkormányzatnak **ellátási kötelezettsége** van, akkor is, ha a gyermek nem a beiratkozási időszakban, hanem nevelési év közben jelentkezik felvételre az intézménybe. A férőhelyek tervezhetőségében nagyfokú bizonytalanságot okoz, hogy jelentős számú gyermek ellátásáról nincs információja az Önkormányzatnak: A 2015/2016-os nevelési év kezdetén 310 gyermeket kellett keresni. Ebből 148 gyermek más budapesti kerületben, 49 vidéken, 85 külföldön jár óvodába. Megközelítőleg 30 gyermekről nincs semmilyen információ. Elsősorban a rendszerben nem látható, valamint a külföldi óvodát igazoló gyermekek megjelenése fordulhat elő év közben az önkormányzati fenntartású óvodákban. Amennyiben ez bekövetkezik, úgy a fenntartónak ellátási kötelezettsége keletkezik **az újonnan érkezőkkel szemben is, részükre – kerületi szinten – férőhelyeket mindig fenn kell tartani.**
- Az óvodai ellátás igénybevételének kötelezettsége alól jegyzői **felmentésben részesülő gyermekek szülei** a felmentési időszak alatt is **bármikor kérhetik gyermekük felvételét** a körzetes intézményekbe. Az előző évhez hasonlóan a 2016/2017 nevelési évben 15-20 körül várható azoknak a gyermekeknek a száma, akik felmentést kapnak, ez a szám a következő években állandónak tekinthető: a szülők elsősorban egészségügyi okokra, illetve kisebb testvér gondozása miatti otthon-tartózkodásra hivatkozva kérnek és kapnak felmentést. Ám ha a család helyzetében változás áll be, az intézményhálózatnak rugalmasan alkalmazkodnia kell a megváltozott igényekhez, így az Önkormányzatnak részükre is fenn kell tartania férőhelyet (lsd: 3.2.1. fejezet).
- Az óvodai ellátásban résztvevő **sajátos nevelési igényű (SNI-s) gyermekek száma** szintén befolyásoló tényező a férőhely-kihasználtságban. A csoportalakításnál az enyhe értelmi fogyatékos, beszéd-fogyatékos vagy pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermeket **két**

gyermekként, a mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), közép súlyos értelmi fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzdő vagy halmozottan fogyatékos gyermeket **három** gyermekként kell figyelembe venni, ha a nevelés a többi gyermekkel együtt történik.

Problémát okoz, hogy ezek a sajátos nevelési igények sokszor az óvodai nevelés folyamatában derülnek ki: általában csak nagycsoportos korra, és sok esetben év közben állapítja meg a szakértői bizottság a diagnózist. Ennek hatására a gyermek szakszerű fejlesztése ellehetetlenül, mert a szakember kirendelése év közben nem biztosított, és a plusz finanszírozás igénylése már nem lehetséges.

A 2015/2016-os nevelési évben a gyermeklétszámot 71 fővel emelte meg az SNI-s gyermekek számított létszáma:

	Arany	Árnyas	Bóbita	Gyöngykalagló	Hársfa	Mese-vár	Mézeskalács	Napraforgó	Százszorszép	Szívavány	Tarka-Barbika	Zöld Ágacska	Összesen	ebből beszéd fogyatékos	ebből autizmussal élő
az SNI-sek közül 2 főnek számít	12	0	1	4	1	3	0	12	2	0	0	0	35	19	0
az SNI-sek közül 3 főnek számít	3	4	1	0	0	2	1	0	4	0	1	2	18	0	16
összes SNI-s	15	4	2	4	1	5	1	12	6	0	1	2	53	19	16

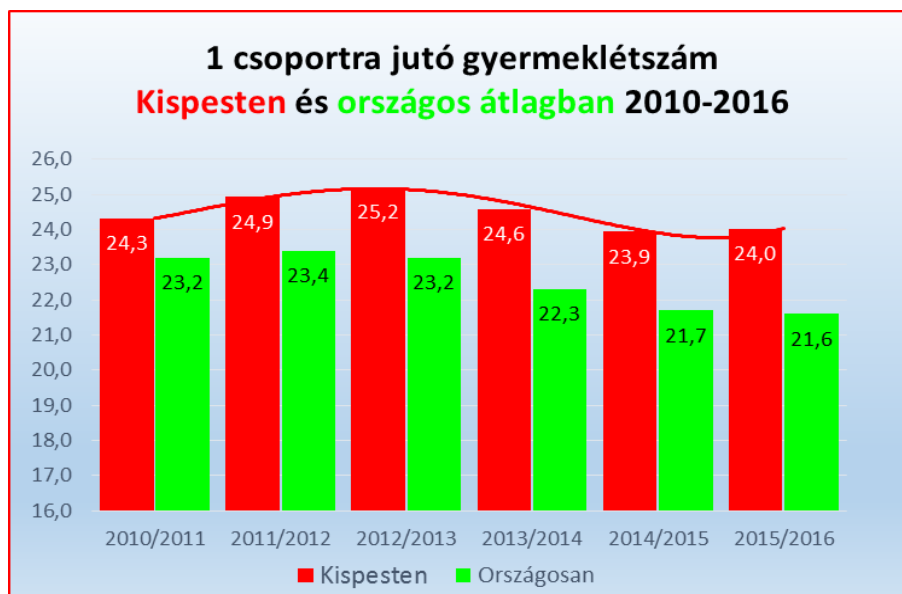
Összességében megállapítható, hogy **évről évre egyre több súlyosan sérült és halmozottan sérült gyermek kerül be az intézményhálózatba**, és egyre nagyobb az igény az integrált ellátásukra. Az óvodák eltérő méretbeli és infrastrukturális környezete, a nevelési év közben esetlegesen érkezők, valamint az SNI-s gyermekek növekvő száma együttesen befolyásolja a férőhelyek betöltésének alakulását. Ehhez még a népesség mobilitása és a minőségi szolgáltatások iránti megnövekedett igény is nagyban hozzájárult.

4.4.1.3 Az óvodai intézményhálózat jelenlegi működése a csoportszervezés tükrében

Az egy csoportra, illetve az egy pedagógusra jutó gyermeklétszámok az óvodai nevelés minőségét, hatékonyságát meghatározó fontos indikátorok.

- Kispesten az **egy csoportra jutó átlagos gyermeklétszám** folyamatosan csökken, ami az országos adatokkal azonos tendenciát mutat, azonban meghaladja az országos átlagot, 24 fő körül alakul.

A magas csoportlétszámok az országos óvodai allapprogramban megfogalmazott, a gyermekek egyéni szükségleteinek megfelelő differenciált fejlesztés lehetőségét nehezítik.

Megállapítható, hogy a településszerkezeti és az intézményi adottságok eltérőek, emiatt **jelentős különbségek** mutatkoznak az **átlagos csoportlétszámokban**:

(2015/2016 nevelési év adatai)

	intézmények száma	tagintézmények száma	csoport-szám	számított gyermeklétszám	átlagos csoportlétszám
Lakótelepi óvodák	6	6	41	1 008	24,6
Wekerlei óvodák	2	5	15	387	25,8
Kertvárosi óvodák	4	6	22	478	21,7
összesen	12	17	78	1 873	24,0

Lakótelepi óvodák: Arany, Bóbita, Gyöngykagyló, Hársfa, Százszorszép, Zöld Ágacska

Wekerlei óvodák: Árnas, Tarka-barka

Kertvárosi óvodák: Mese-Vár, Mézeskalács, Napraforgó, Szivárvány

A táblázat adataiból is jól látható, hogy a Wekerle-telep óvodái a legzsúfoltabbak, ott a legnagyobb az átlagos csoportlétszám, annak ellenére, hogy a régi épületek csoportszobáinak befogadóképessége általában nem éri el az Nkt.-ban meghatározott maximális (25 fő) létszámot.

A kertvárosi óvodák átlagos csoportlétszámát kedvezőtlenül befolyásolja a Mese-Vár Óvoda szociokulturális környezete.

A lakótelepi óvodák között nagy eltérés mutatkozik. Az átlagos csoportlétszám adatok a Gyöngykagyló Óvoda túlszűfolttségéből és a Zöld Ágacska valamint a Hársfa Óvoda átlag alatti kihasználtságából tevődnek össze (lakótelepi lakosság fluktuációjából adódó kiszámíthatatlanság). A településszerkezetből adódó

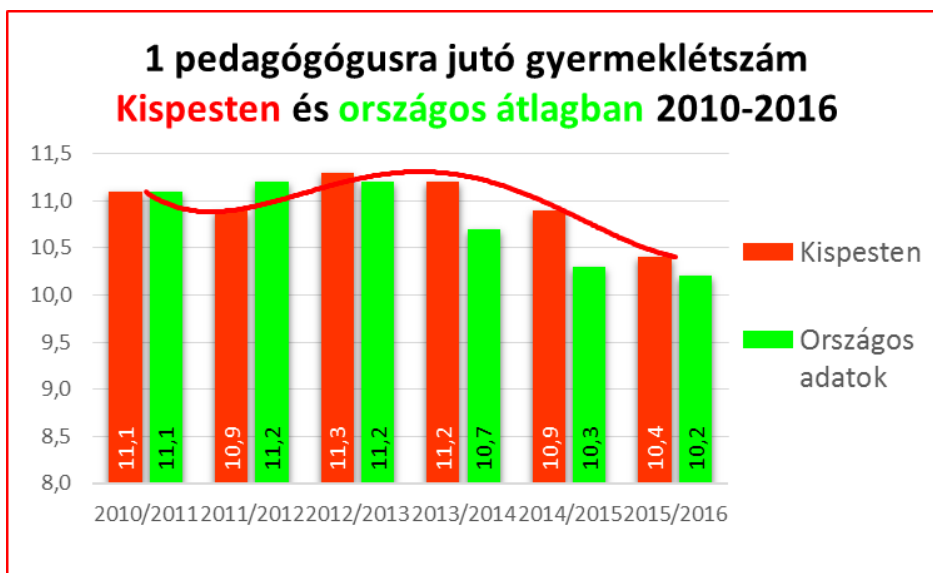
aránytalanságok jól tükrözik, hogy intézményenként kell megvizsgálni és meghatározni az óvodák férőhelyszámát a táblázatban megjelenített adatok alapján:

	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>
óvoda neve	csoportszám	meg- engedett gyermek- létszám az alapterület szerint (2 fő/m ²)	jelenlegi alapító okirat szerinti gyermek- létszám	2015/16 nev.év októberi statisztika szerinti létszám	2016/17 nev.évre várható (számí- tott) létszám	különbség az alapterület szerint megenged- hető és a 2016/17-es nev.évre várható létszám között (e-b)	különbség az alapító okiratban szereplő létszám és a 2016/17- os nev.évre várható létszám között (e-c)
Arany	9	189	235	172	205	16	-30
Corvin utca	3	68	86	79	83	15	-3
Esze T. utca	3	73	83	65	62	-11	-21
Vonás utca	4	89	109	106	106	17	-3
Árnyas összesen	10	230	278	250	243	13	-35
Bóbita	6	150	180	157	153	3	-27
Gyöngykagyló	8	184	240	228	219	35	-21
Hársfa	6	150	180	138	119	-31	-61
Nádasdy u.	3	60	72	61	60	0	-12
Zrínyi utca	6	150	150	122	119	-31	-31
Mese-Vár össz.	9	210	222	183	179	-31	-43
Kelet utca	2	48	60	51	57	9	-3
Beszterce u.	2	40	52	48	49	9	-3
Mézeskalács	4	88	112	99	106	18	-6
Napraforgó	5	94	120	92	107	13	-13
Százszorszép	6	138	158	137	148	10	-10
Szivárvány	4	74	89	83	83	9	-6
Dobó utca	3	74	86	74	72	-2	-14
Zoltán utca	2	48	56	53	54	6	-2
Tarka-barka össz.	5	122	142	127	126	4	-16
Zöld Ágacska	6	150	180	136	129	-21	-51
MINDÖSSZESEN	78	1 779	2 136	1 802	1 817	38	-319

Az alapító okiratokban engedélyezett maximális férőhelyszám (2.136 fő) jelentősen meghaladja a jelenlegi ellátási igényt, vagyis a következő nevelési évekre várható számított gyermeklétszámot (megközelítőleg 1.800-1.850 fő), ez okozza a rossz férőhely-kihasználtságot (85%) a 2016/2017-es nevelési évre.

Fontos azonban felhívni arra a figyelmet, hogy az ellátási igény kerületi szinten még mindig meghaladja a törvény szerint előírt (2 m²/fő), a csoportszobák mérete alapján számított, rendelkezésre álló férőhelyszámot (1.779 fő).

- **Az egy pedagógusra jutó átlagos gyermeklétszám** – a minőségi munka másik fontos mutatójaként - szintén folyamatosan csökken az országos tendenciával megegyezően, ám Kispesten még jelenleg is több gyermek jut egy óvónőre, mint az országos átlag. Ez a gyermeklétszám-csökkenés a minőségi munka színvonalának emelését eredményezheti, amit azonban nagymértékben befolyásol a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek évről évre növekvő száma, egyre nagyobb terhet róva a pedagógusokra.

4.4.1.4 Feladatellátási helyek bemutatása

Az 1.802 gyermek ellátása a 2015/2016-os nevelési évben **12 óvoda összesen 17 telephelyén 78 óvodai csoportban történik.** Minden, önkormányzat által fenntartott kisközségi óvodában önállóan kidolgozott, a szakmai elvárásokhoz messzemenőig alkalmazkodó, a sajátos nevelési igényű gyermekek integrálására alkalmas nevelési program alapján történik a gyermekek nevelése.

A szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleménye alapján beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő, különleges bánásmódot igénylő gyermekeket minden kisközségi óvoda tud fogadni. Emellett **minden intézmény képes** egyéb, különböző **sajátos nevelési igényű gyermekek ellátására.**

A szakmai önállóságukkal is éltek óvodáink, napjainkra sokszínű óvodai nevelés alakult ki Kispesten az alábbiak szerint:

➤ **Kispesti Arany Óvoda (1191 Budapest, Arany János u. 15-17.):**

Az integrált nevelés terén jelentős eredményeket bemutató óvoda, mely hosszú évek óta a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola gyakorló óvodája. Egyetlen olyan intézmény, ahol a vezető is gyógypedagógus végzettségű. A Képviselő-testület támogatásával további két gyógypedagógus segíti a gyermekek szakszerű fejlesztését.

SNI ellátás: Csoportonként 4 különböző sérüléstípusú, enyhe érzékszervi (látás, hallás, mozgás), értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, testi fogyatékos, több fogyatékoság esetén halmozott fogyatékos gyermekek ellátása folyik.

Speciális szolgáltatás: só szoba működtetése.

➤ **Kispesti Árnas Óvoda (1192 Budapest, Vonás u. 10.):**

Feladataik között hangsúlyos az egészséges életmódra nevelés, a környezet megszerettetésére, ápolására, védelmére nevelés, s mindezek előtt a gyermekek életét kitöltő változatos, spontán és szervezett mozgáslehetőségek biztosítása. 2012. szeptemberben csatlakoztak a „Mosolygós Magyarországért” programhoz, amelynek kapcsán különböző tevékenységeket, programokat szerveznek gyermekeknek, felnőtteknek, hogy erősítsék lelki egészségüket, pozitív életszemléletüket.

SNI ellátás: Érzékszervi fogyatékos és autista gyermekek (5 fő, csoportonként 1 fő) ellátását vállalják. Az autista gyermekek ellátásában nagyon eredményesen működő intézmény.

➤ **Kispesti Bóbita Óvoda (1193 Budapest, Csokonai u. 5.):**

A pedagógusok szakmai elköteleződéssel nevelnek a természet szeretetére, megismerésére és megbecsülésére. A nevelés folyamatában céljuk a természetes és épített környezet iránti pozitív érzelmi viszony korai megalapozása, a környezetkultúra, a környezettudatos magatartás alakítása. Az intézmény birtokolja az Örökös Zöld Óvoda és a Madárbarát Óvoda címet.

SNI ellátás: Érzékszervi fogyatékos, autista gyermekeket látnak el (csoportonként 1 fő).

➤ **Kispesti Gyöngykalyló Óvoda (1195 Budapest, Zrínyi u. 6.):**

Programjuk a Komplex Prevenció Óvodai Program adaptációja. Ennek értelmében nevelésük kereteit a gyermekek természetes megnyilvánulásai, a szabad játék és a mozgás adja. A játékból és a mozgásból kiindulva gondoskodnak a változatos élményszerzésről, a sokszínű tevékenységről – kultúraátadásról. Hagyománya van nevelésükben a drámapedagógiának. 2008-ban elnyerték a Polgármesteri Hivatal „Zöld óvodáért” díját.

SNI ellátás: Érzékszervi fogyatékos, értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos gyermekek ellátása szerepel az alapító okiratukban.

➤ **Kispesti Hársfa Óvoda (1191 Budapest, Eötvös u. 9.):**

Elsők között nyerték el az Örökös Zöld Óvoda címet, mely elvárásoknak megfelelően folyamatosan bővítik tevékenységeiket, eszköztárukat. Sikeresen indultak a kompetencia alapú nevelés meghonosítását célzó pályázaton. Eredményeképpen ma már minden csoportjukban kompetencia alapú nevelés folyik.

SNI ellátás: Beszédfogyatékos gyermekek ellátását vállalják.

➤ **Kispesti Mese-vár Óvoda (1196 Budapest, Zrínyi u. 154.):**

A pedagógiai programjuk legfontosabb eleme a játék, mese és mozgás mindennapi biztosítása. A gyermekek egészségének védelme, fejlesztése, az egészséges életmódra nevelés az óvoda egyik legfontosabb feladata. Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelésüket a különböző tevékenységekben és élethelyzetekben az egész nap folyamán.

SNI ellátás: Autista gyermekek (3 fő), csoportonként 1 fő, légúti megbetegedésben szenvedő gyermekek (só szoba) ellátását vállalják. Speciális szolgáltatás: só szoba működtetése.

➤ **Kispesti Mézeskalács Óvoda (1194 Budapest, Kelet u. 8.):**

A nevelőtestület alternatív pedagógiai programmal dolgozik. Az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” című program megvalósításában 2008. novemberében elnyerték a Modellintézmény címet. 2011 januárjától Tehetségpont lettek. 2012-ben elnyerték a Kiváló Akkreditált Tehetségpont címet, melyet 2015-ben újabb három évre meghosszabbított a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács. A tehetségígéretes gyermekek fejlesztésére nagycsoportos korban, jelenleg 4 tehetségműhelyt működtetnek. A hagyományápolás, tehetséggondozás szakmai bázisaként működnek.

SNI ellátás: Különleges testi fogyatékos gyermekek ellátásának lehetősége szerepel az alapító okiratukban.

➤ **Kispesti Napraforgó Óvoda (1194 Budapest, Karinthy u. 6.):**

A nevelőtestület a 3-7 éves korosztály számára elsődleges fontosságúnak tartja az érzelmi intelligencia fejlesztését. Az egészséges személyiség kialakulásának zálogaként tekintenek az egyéni fizikai–lelki–szellemi és szociális érés/fejlődés tiszteletben tartására, a játék, a belső motivációra épülő értelmi képesség fejlesztésére és a mozgásra.

SNI ellátás: Szegregált, kis létszámú csoportban folyik a logopédiai nevelés szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján (1 csoport). Logopédia csoportjukban a létszám max. 13 fő, ahol a rászoruló gyermekek mindennapos intenzív beszéd- és mozgásterápiában részesülnek. Munkájuk eredményességét szemlélteti, hogy hosszú idő óta végzik az ELTE óvóképzős főiskolai hallgatók gyakorlati képzését.

➤ **Kispesti Százszorszép Óvoda (1193 Budapest, Táncsics Mihály u. 9.):**

A pedagógiai program az élethosszig tartó tanulási képességek megalapozásának kulcskompetenciáit helyezi a nevelőmunka középpontjába, így segítve és készítve elő az óvoda–iskola átmenet zökkenőmentes megvalósulását. Sikeresen részt vettek a kompetencia alapú nevelés szakmai pályázatán. 12 éve oktató intézményként működnek, az ELTE óvodapedagógus hallgatóinak biztosítanak gyakorlati lehetőséget, mely szakmaiságuk kiválóságáról tanúskodik.

SNI ellátás: Érzékszervi fogyatékos, autista gyermekek (2 fő) ellátása folyik, csoportonként 1 fő.

➤ **Kispesti Szivárvány Óvoda (1196 Budapest, Petőfi u. 34.):**

Szakmai programjukban fontosnak tartják az egészséges életmódra nevelést, a néphagyományok felelevenítését, valamint a környezet tevékeny megismerését, melynek során a biztonságos életvitel és környezetkultúra gyakorlására biztosítanak lehetőséget. A magyar óvodai nevelés hagyományait tiszteletben tartva építették be napi munkájukba Freinet* pedagógia gondolatait.

SNI ellátás: Érzékszervi fogyatékos, autista gyermekek (2 fő) ellátását vállalják, csoportonként 1 fő.

➤ **Kispesti Tarka-barka Óvoda (1192 Budapest, Dobó Katica u. 73.):**

Az óvoda nevelőtestülete által kiemelt nevelési feladat az anyanyelvi nevelés, melyben meghatározó az érthető, kifejező, meggyőző beszéd készségének kialakítása. Az egészséges életmódra nevelés és a mozgás beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is.

SNI ellátás: Érzékszervi fogyatékos, autista gyermekek (2 fő) ellátása szerepel az alapító okiratukban, csoportonként 1 fő.

➤ **Kispesti Zöld Ágacska Óvoda (1191 Budapest, Berzsenyi u. 6.):**

Céljuk a gyermekek egészséges életre nevelése, az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés, valamint a környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása. Az Örökös Zöld Óvoda cím birtokosai, Madárbarát Óvoda. Nagy szakértelemmel látják el a cukorbeteg, továbbá a táplálékallergiás gyermekek nevelését.

SNI ellátás: Érzékszervi fogyatékos, autista gyermekek (3 fő, csoportonként 1 fő), valamint táplálékallergiás és különleges diétára szoruló gyermekek ellátása lehetséges az óvodában.

---

* lásd: 1. MELLÉKLET - ÉRTELMEZŐ FOGALOMHASZNÁLAT

4.4.2 A kerület kötelező feladatainak finanszírozási helyzetének átfogó bemutatása

Az állami finanszírozás évek óta alatta marad a ténylegesen felmerülő költségeknek, Kispest Önkormányzata átlagosan 20%-kal járul hozzá az óvodák fenntartásához az alábbi táblázat adatai alapján.

<i>Az Önkormányzati fenntartású óvodák 2011-2015 közötti finanszírozási adatai</i>									
	2013			2014			2015		
	összes óvodára költött összeg	beérkezett állami támogatás	önkormányzati önrész	összes óvodára költött összeg	beérkezett állami támogatás	önkormányzati önrész	összes óvodára költött összeg	beérkezett állami támogatás	önkormányzati önrész
bérlőköltségek	874 729	688 521	186 208	1 029 493	857 965	171 528	1 101 248	897 514	203 734
dologi kiadások	144 357	103 086	41 271	138 135	102 536	35 599	135 907	127 820	8 087
Összesen	1 019 086	791 607	227 479	1 167 628	960 501	207 127	1 237 155	1 025 334	211 821
Megoszlás	100%	78%	22%	100%	82%	18%	100%	83%	17%

Ezen felül az Önkormányzat minden évben saját költségvetésében különít el további forrásokat a működéshez szükséges alábbi feladatok megvalósítására: pedagógus továbbképzések támogatása, gyermekétkeztetés szociális támogatása, épületfelújítások, karbantartások elvégzése, óvodai rendezvények támogatása, eszközbeszerzések finanszírozása.

4.4.2.1 Az önkormányzati fenntartású köznevelési intézmények finanszírozása

Budapest Főváros XIX. kerület Kispest Önkormányzata - az Mötv. 10. § (1) bekezdésébe szerint - kötelező feladatként látja el a köznevelés területén az

- óvodai ellátást és
- a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését.

Az óvodai nevelésről az Önkormányzat óvodák alapításával és fenntartásával gondoskodik, saját intézményeinek fenntartását egyrészt a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott támogatások felhasználásával, másrészt saját források bevonásával tudja megoldani.

A mindenkor költségvetési törvény mellékletei határozzák meg a finanszírozás 3 alapelemét, a bértámogatást, az óvodaműködtetési támogatást és a gyermekétkeztetési támogatást:

1. A köznevelési feladatok finanszírozása közül a legfontosabb terület az **óvodapedagógusok és azok nevelő munkáját közvetlenül segítők bértámogatása**.

A költségvetési törvény alapján az átlagbér alapú, számított létszámú állami támogatás a kerületünkben működő intézményekben az alábbi finanszírozási problémákat okozza:

- **A gyermeklétszám alapján, és nem a tényleges alkalmazotti létszám alapján képződik a finanszírozott számított pedagógus álláshelyek száma.**

A jelenlegi finanszírozási rendszerben előnyös, ha az óvodák a jogszabályban meghatározott átlagnál (20 fő) magasabb csoportlétszámmal működnek, hiszen ez esetben adott számú gyermek ellátásához kevesebb pedagógus alkalmazására van szükség. Jelenleg Kispesten az Önkormányzat a törvényben meghatározott átlagléttszámhoz és az országos átlaghoz képest is magasabb létszámú csoportokat működtet (lsd. 4.4.1.3 fejezet).

A magasabb színvonalú óvodai nevelés biztosítása érdekében további célként kell meghatározni, hogy alacsonyabb gyermeklétszámú csoportokban, szakmailag magasan képzett pedagógusokat alkalmazzon a fenntartó.

Óvodapedagógusi létszám finanszírozása (2015/2016 nevelési év)

	kötelezően foglalkoztatott	fenntartói döntés alapján foglalkoztatott	összesen foglalkoztatott	ebből államilag finanszírozott
óvodapedagógus	168		168	163
gyógypedagógus		5	5	
szociálpedagógus		1	1	
összesen pedagógus munkakörben fogl.	168	6	174	163

A fenti táblázat adataiból látható, hogy a csoportonként kötelezően foglalkoztatott 2 fő óvodapedagógus és a 12 óvodavezető összes létszámához (168 fő) képest a gyermeklétszám alapján államilag támogatott pedagógus létszám csak 163 fő. Az államilag finanszírozott pedagógus álláshelyek mellett a működés biztosítása érdekében az Önkormányzat a kötelező létszám eléréséhez szükséges 5 óvodapedagógus foglalkoztatását saját erőből kénytelen finanszírozni. Emellett, a minőségi ellátás érdekében további 6 álláshelyet biztosít az óvodák részére, hiszen a Kispesti Önkormányzat teljes mértékben egyetért azzal a Nemzeti Köznevelés-fejlesztési Stratégiában megfogalmazott megállapítással, mely szerint „az iskola előtti, kisgyermekkorai nevelés hosszú távon a legnagyobb megtérülést biztosítja”. Ezért a kötelező pedagógus létszámon felül 5 fő gyógypedagógus és 1 fő szociálpedagógus alkalmazásának finanszírozásával segíti a gyermekek ellátását. A szociálpedagógus alkalmazását a településszerkezeti adottságok, valamint az Önkormányzat esélyegyenlőségi programjában megfogalmazott célok elérése indokolja.

A 2016. évi költségvetési törvény szerint az óvodapedagógusok átlagbérének és közterheinek elismert összege 4 308 000 forint/**számított létszám**/év. A 11 államilag nem finanszírozott, számított létszámon felül alkalmazott óvodapedagógus bérére évente közel 47,4 millió forintot biztosít az Önkormányzat.

Óvodapszichológus állami finanszírozásának igénybevételére lehetőséget ad a jogszabály, azonban ennek feltétele az intézményenkénti legalább 500 fős gyermeklétszám (Nkt. 61.§ (3) bek.). **A kispesti óvodák jelenleg** – az óvodánkénti alacsonyabb gyermeklétszám miatt – **nem tudnak élni ezzel a lehetőséggel**, pedig a pedagógusok munkájának megsegítésére nagy szükség lenne óvodapszichológus alkalmazására.

- A támogatott pedagógus **álláshelyek finanszírozása nem a ténylegesen kifizetett bérek, hanem a jogszabályban meghatározott átlagbér alapján történik**, ami a 10-es fizetési kategória szerint került megállapításra. A kerület óvodapedagógusainak korösszetétele alapján sok az alulfinanszírozott álláshely. A támogatásként fizetett átlagbér tartalmazza az alapilletményt és annak járulékait, de nem fedezi a kötelező pedagógus pótlékokat, a túlórákat, a cafetériát, a törvény szerint kötelezően fizetendő közlekedési költségterítést a vidékről bejáróknak. A korösszetétel, vagyis a fizetési kategóriákba sorolás alapján látható, hogy magas a jubileumi jutalomban részesülők száma, amelyre a törvény szintén nem biztosít fedezetet.

A magasabb pedagógus besorolási fokozatokban (Pedagógus II, Mesterpedagógus) az alapberek eltérése finanszírozott, viszont a fentebb bemutatott egyéb juttatásokhoz nem jár többlettámogatás.

A pedagógusok kiemelkedő munkájának elismerésére a kerületünkben a vezetőknak nincs lehetősége, az intézmények költségvetése évek óta nem tartalmaz jutalomkeretet.

- **A nevelő munkát segítőket elismert, államilag támogatott létszáma csak a gyermeklétszámtól, illetve az óvodák csoportszámától függ, és nem az ellátási kötelezettség alapján határozzák meg.**

Az államilag finanszírozott álláshelyek számát az Nkt. 2. melléklete határozza meg:

A nevelő munkát segítő alkalmazottak finanszírozott létszáma az óvodában

Munkakör	Feltétel	Létszám
óvodatitkár	intézményenként, ahol a gyermekek létszáma eléri a 100 főt; továbbá 450 gyermekenként	1
dajka v. helyette gondozónő és takarító együtt	csoportonként	1
pedagógiai asszisztens	3 óvodai csoportonként	1

Ezen felül a Képviselő-testület engedélyével jelenleg 44-en segítik az óvodapedagógusok munkáját.

Nevelést segítő létszámának finanszírozása (2015/2016 nevelési év)

	államilag finanszírozott	fenntartói döntés alapján foglalkoztatott	összesen foglalkoztatott
óvodatitkár	10	4	14
dajka, gondozónő	78	10	88
pedagógiai asszisztens	23	3	26
gyógyiped. asszisztens		11	11
kertész, fűtő, karbantartó		16	16
összes segítő és egyéb munkakörben foglalkoztatott	111	44	155

Minden intézményben külön kertész-karbantartó dolgozik, és a növekvő számú sajátos nevelési igényű gyermek ellátását a 2015/2016-os nevelési évben már 11 gyógyypedagógiai asszisztens segíti. Ezek a munkakörök elengedhetetlenül szükségesek a gyermekek esélyegyenlőségének javításához, valamint minőségi óvodai ellátásához. Mivel a jogszabály a bértámogatások között nem ismeri el ezeket a munkaköröket, így a fenntartó évente közel 80 millió Ft-ot fordít a foglalkoztatásukra.

- **A nevelést közvetlenül segítőket bértámogatása** – az óvodapedagógusokhoz hasonlóan – **átlagbér alapján kerül meghatározásra, és nem a ténylegesen kifizetett bért tartalmazza.** A költségvetési törvény jelenleg és 2017. évre is csak évi 1.800.000 Ft/fővel támogatja a foglalkoztatást, ami a 2014-ben megállapított garantált bérminimum (118.000 Ft) szintjéhez igazított.

Az alábbi táblázat jól szemlélteti, hogy a rendszer alulfinanszírozott. A nevelést segítőik bérkifizetésénél szintén megjelennek plusz kiadásként – az állami támogatás által nem fedezett – jubileumi jutalmak, pótlékok, kiegészítő juttatások.

Nevelést segítőik bérezése

Fizetési fokozat	Alapilletmény	Fő	Fizetés
„A” fizetési fokozat	minimálbér 111.000,- Ft	4	finanszírozott összeg alatti
„B”-„E” fizetési fokozat	garantált bérminimum 129.000,- Ft	147	finanszírozott összeg feletti
„F” fizetési fokozat	főiskolai bér 129.000,- Ft-nál több	4	finanszírozott összeg feletti
összesen		155	

2. **Óvodaműködtetési támogatás** illeti meg az Önkormányzatot a kerületi gyermeklétszám után, a 2016-os költségvetési évben 70.000 Ft/gyermek összegben, összesen megközelítőleg 125 millió forint értékben. Ehhez viszonyítva csak a közüzemi kiadásokra hozzávetőlegesen 75 millió forintot fordít az Önkormányzat. A fennmaradó összeg áll rendelkezésre minden egyéb dologi kiadás (pl. karbantartási munkák, felújítások, eszközvásárlások, működtetési kiadások...), valamint az egyéb munkakörben foglalkoztatottak bérének fedezetére. Az állami támogatási rendszernek ez az eleme is nagymértékben alulfinanszírozott.

3. **A gyermekétkeztetés, és annak üzemeltetési támogatása** jogcímen kapott állami finanszírozás sem fedezi az Önkormányzat e feladatellátás során felmerülő költségeit.

Az étkeztetési támogatás a Magyar Államkincstáron keresztül érkezik a fenntartókhoz, az általuk előírt „elvárt díjbevétel” nagyságával korrigálva azt az összeget, amelyet az önkormányzatok ténylegesen kifizetnek az étkezési szolgáltatóknak. Miután Kispest Önkormányzata - a szülőktől átvállalt díjnövekedések és a település jövedelemtermelő képességi mutatója alapján – nem tudja az elvárt bevételt teljesíteni, így a gyermekétkeztetés is államilag alulfinanszírozott. 2015. szeptember 1-től a Gyvt. változása miatt megnövekedett az óvodákban az ingyenesen étkezők száma, ami szintén jelentős többletköltséget jelent az Önkormányzatnak.

2013-ban kikerült az állami finanszírozásból a pedagógus továbbképzésre igényelhető állami normatíva, ám a továbbképzési kötelezettség továbbra is fennáll. A továbbképzések költségei piaci alapon képződnek, és szakvizsgát nyújtó képzés esetén sok esetben eléri a képzésenkénti félmillió forintos összeget is. Az önkormányzat minden indokolt esetben vállalta és vállalja, hogy a költségek törvényben engedélyezett 80%-át fedezi. A Képviselő-testület vagy a KOSIE

Bizottság az elmúlt négy évben a táblázatban közölt adatok alapján biztosított támogatást egyéni kérelem alapján a pedagógusok részére:

(ezer Ft)

	2012/13. nevelési év	2013/14. nevelési év	2014/15. nevelési év	2015/16. nevelési év	2016/17. nevelési év
KOSIE-Bizottság (Egyéni kérelmek alapján)	710	100	220	1.266	1.802
Képviselő-testület (Szakvizsga megszerzéséhez)	-----	-----	1.170	1.820	780

4.4.2.2 A nem önkormányzati fenntartásban lévő óvodák Önkormányzat általi finanszírozásáról

Kispesten sokrétű nevelési intézményrendszer működik, többféle fenntartóval, megteremtve a helyi társadalmi igényeknek megfelelő lehetőségeket. Az önkormányzati fenntartású 12 óvoda mellett működik

- 2 egyházi óvoda a református egyház fenntartásában: Karácsony Sándor Rózsatéri Református Általános Iskola és Óvoda, Szőlőskert Református Óvoda
- 1 alapítványi óvoda a Wekerlei Gyermekekért Alapítvány fenntartásában: Micimackó Magánóvoda
- 1 alternatív óvoda: Kispesti Waldorf Óvoda Általános Iskola és Gimnázium.

Mivel ezekben az óvodákban évek óta egyre több kispesti gyermek ellátása történik (a 2016-2017-es nevelési évben várhatóan 127), ezért az Önkormányzat lehetőségeihez mérten évek óta támogatást nyújt a működésükhöz: Önkormányzati tulajdonú épületeket és udvart biztosít, valamint anyagi támogatást nyújt a gyermekek ellátásához az alábbiak szerint:

Nem önkormányzati fenntartású óvodák összesített támogatási adatai (2010-2016)

nevelési év	csoportszám	teljes gyermeklétszám (fő)	Önkormányzati támogatás összege az összes óvodának (M Ft)
2010-2011	11	247	10
2011-2012	11	202	3
2012-2013	11	202	5
2013-2014	11	202	3
2014-2015	12	226	9
2015-2016	13	226	6

4.4.3 Egyéb köznevelési feladatok

2012-ig a kerületben jól működő, saját fenntartású szakmai hálózat szolgálta ki az oktatási-nevelési intézmények igényeit. A Kispesti Pedagógiai Szolgáltató Intézet, a Nevelési Tanácsadó, és a Móra Ferenc Általános Iskola és Egységes Módszertani Intézmény látta el az egyéb köznevelési feladatokat. Az Nkt. hatályba lépésével, 2013-tól a szakmai és a szakszolgálati feladatok ellátási rendszere átalakult, mely jelentős nehézségeket okoz az óvodai feladatellátásban. Az Önkormányzat ma már nem működtető, hanem a szolgáltatások igénybevevője.

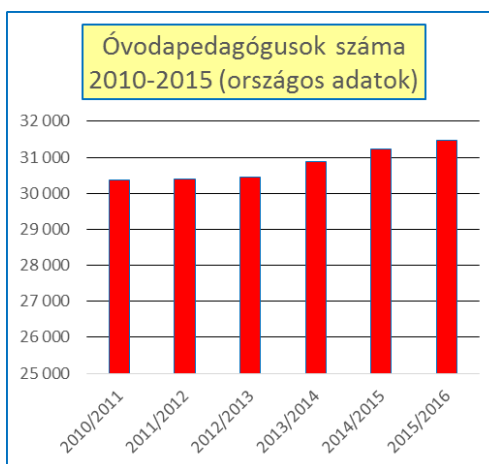
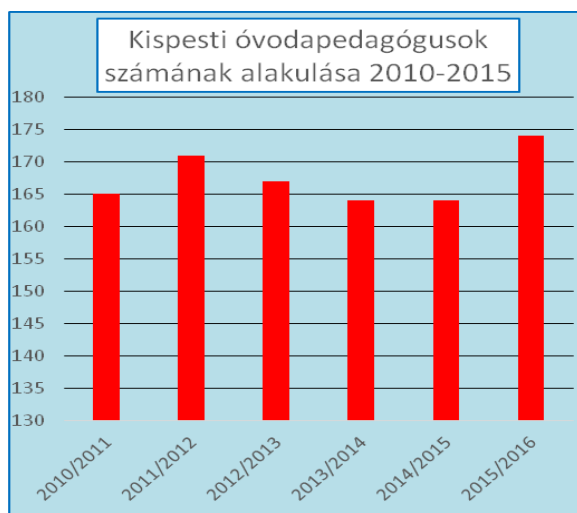
A gyermekek megfelelő ellátása érdekében a megváltozott intézménystruktúra igénybevétele, illetve az intézményekkel való együttműködés sok esetben a személyes kapcsolatok révén működik kielégítően. Az intézmények a KLIK fenntartásában működnek, elsősorban az iskolák igényeinek kielégítése élvez előnyt, így a maradványelv alapján az esetleges szakemberhiány az óvodákat érinti kedvezőtlenül.

2015. április 1-jétől az állami köznevelési feladatellátás keretében az Oktatási Hivatalhoz (OH) kerültek az állami pedagógiai-szakmai szolgáltatások, ahol a feladat országosan egységes szakmai színvonalon és minőségben került megszervezésre.

Az OH keretében létrejött Pedagógiai Oktatási Központok (POK) ellátási területükön biztosítják a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat, azok koordinálását. A problémát az jelenti az óvodák számára, hogy míg a KLIK fenntartásában lévő intézmények ezeket a szolgáltatásokat a hivataltól korlátlanul veszik igénybe, addig az önkormányzati fenntartásúak részére csak az OH költségvetésében erre a célra rendelkezésre álló erőforrások és az éves munkatervében meghatározott feladatok erejéig térítésmentesek a képzések (48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet 2.§).

4.4.4 Személyi feltételek bemutatása

4.4.4.1 Óvodapedagógusok létszám alakulása

A gyermeklétszám csökkenésének ellenére Kispesten az óvodapedagógusi létszám az utóbbi években nem változott jelentős mértékben, jelenleg 174 óvodapedagógus álláshely van a területben. A számok alakulása megfelel az országos tendenciának.

A Kispesti Önkormányzat fenntartásában lévő óvodákban a törvény szerint előírt, csoportonkénti 2 fő óvodapedagógust, valamint 5 gyógypedagógust és 1 fő szociálpedagógust foglalkoztatnak az intézményvezetők. A pedagóguslétszám 2015. évi növekedésének oka egyrészt a Kispesti Arany Óvoda 3 csoportos bővítése, másrészt az egyre növekvő számú sajátos nevelési igényű gyermek bekerülése miatt a gyógypedagógusok elengedhetetlen alkalmazása az ellátás megfelelő színvonalának elérése érdekében.

Pedagógus álláshelyek intézményenként (2015/2016 nevelési év)

Intézmény	pedagógus álláshelyek
Kispesti Arany Óvoda	22
Kispesti Árnyas Óvoda	21
Kispesti Bóbita Óvoda	13
Kispesti Gyöngykagyló Óvoda	17
Kispesti Hársfa Óvoda	13
Kispesti Mese-Vár Óvoda	20
Kispesti Mézeskalács Óvoda	9
Kispesti Napraforgó Óvoda	13
Kispesti Százszorszép Óvoda	13
Kispesti Szivárvány Óvoda	9
Kispesti Tarka-barka Óvoda	11
Kispesti Zöldágacska Óvoda	13
Összesen	174

4.4.4.2 Pedagógusok korösszetétele

A korösszetétel alapján várható, hogy a pedagógusok negyede (26%-a) le fog cserélődni az elkövetkező 5 évben: a 174 fő jelenleg foglalkoztatott óvodapedagógusból

- 2016-ban 10 fő
- 3 éven belül újabb 17 fő
- 5 éven belül újabb 18 fő

nyugdíjazására lehet számítani. Ők jelenleg 13-as, 14-es vagy 15-ös fizetési kategóriába vannak sorolva, minimum 36 éves a munkaviszonyuk, így a nők 40 éves kedvezményes nyugdíjazásának lehetőségével 5 éven belül minden valószínűség szerint élni fognak, ahogy ez a gyakorlatban szinte kivétel nélkül megfigyelhető.

Mivel ebben a szakmában az „előregedés” országos szinten hasonló mértékű, a kispesti óvodákba is nehéz a nyugdíjba vonulók helyére új munkaerőt találni. Az utóbbi két év statisztikája alapján megállapítható, hogy **folyamatosan vannak betöltetlen pedagógus álláshelyek**: kerületi szinten átlagosan 3-4 fő hiányzik az óvodákból. A 30-40 éve alapított lakótelepi óvodák annak idején sok pályakezdővel indítottak, akiknek nyugdíjazása körülbelül egy időben esedékes.

A nyugdíjba vonuló pedagógusok helyének betöltésére várhatóan leginkább frissdiplomás gyakornokok foglalkoztatásával lesz lehetőség.

4.4.4.3 Gyakornokok és mesterpedagógusok helyzete

A 2015/2016-os nevelési évben a kispesti óvodákban összesen 12 Gyakornok fokozatba sorolt, pályakezdő óvodapedagógus dolgozik. Számuk a fent leírt nyugdíjazások miatt **az elkövetkező 5 évben** folyamatosan 15-20 fő körülire várható. Ez azt jelenti, hogy **az összes pedagógusi létszám 8-11%-át a gyakornokok fogják képezni**, és sajnos 1-1 intézményt (pl. Kispesti Gyöngyragyló Óvoda) kiemelten érintenek majd **az ebből adódó problémák**:

- A gyakornokok nevelés-oktatással lekötött munkaideje a teljes munkaidejének csak a 65%-a lehet. Ez azt jelenti, hogy még a csoportban töltött időre is állandó helyettesítést kell a gyakornok mellett megoldani.
- A gyakornokok mellé az intézményvezetőnek mentorokat kell kijelölnie, a le nem kötött munkaidő terhére, ami csökkenti a mentorálásban részt vevő pedagógusok egyéb feladatokra (pl. eseti helyettesítésre) fordítható munkaóráinak számát.

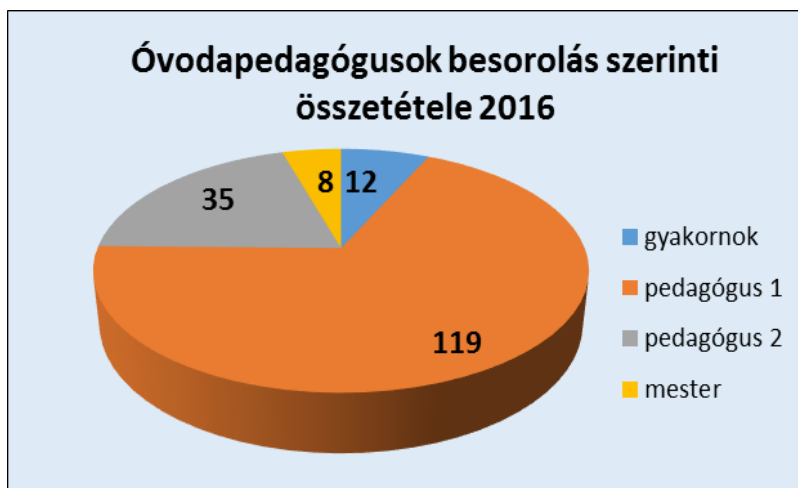
A gyakornokok mellett a mesterpedagógusok kötelező óraszámja is kevesebb (heti 26 óra), mint a többi fokozatba sorolt pedagógusnak (heti 32 óra), ami a vezetőknek szintén nehézséget okoz a munkaszervezésében.

4.4.4.4 Pedagógusok képzettsége

➤ képzettség szerinti összetétel

A pedagógus pályamodell 2013. szeptember 1-jei bevezetése óta a pedagógusok 5 fokozatba vannak besorolva. Óvodapedagógus álláshely főiskolai óvodapedagógusi diplomával tölthető be, és a pedagógusok a szakmai gyakorlati évük és a minősítésük alapján Gyakornok, Pedagógus I., Pedagógus II., Mesterpedagógus vagy Kutatótanár fokozatba sorolhatók.

Jelenleg a 174 óvodapedagógus 7%-a (12 fő) Gyakornok, 68%-a (119 fő) Pedagógus I. fokozatba van besorolva, 20%-a (35 fő) Pedagógus II., míg 5%-a (8 fő) Mesterpedagógus fokozatot tölt be.

A jelenlegi minősítési tervek, illetve a 2017. január 1-jén életbe lépő törvényi változások alapján a besorolás szerinti összetétel várhatóan úgy változik a következő években, hogy egyre többen szereznek magasabb minősítést, és kerülnek át Pedagógus II., valamint Mesterpedagógus fokozatba.

Ezzel párhuzamosan a gyakor nokok számát – és az összlétszámon belüli arányukat – állandónak tekinthetjük, hiszen a korösszetétel fent említett változásai miatt folyamatosan várható az intézményekben a jelenlétük.

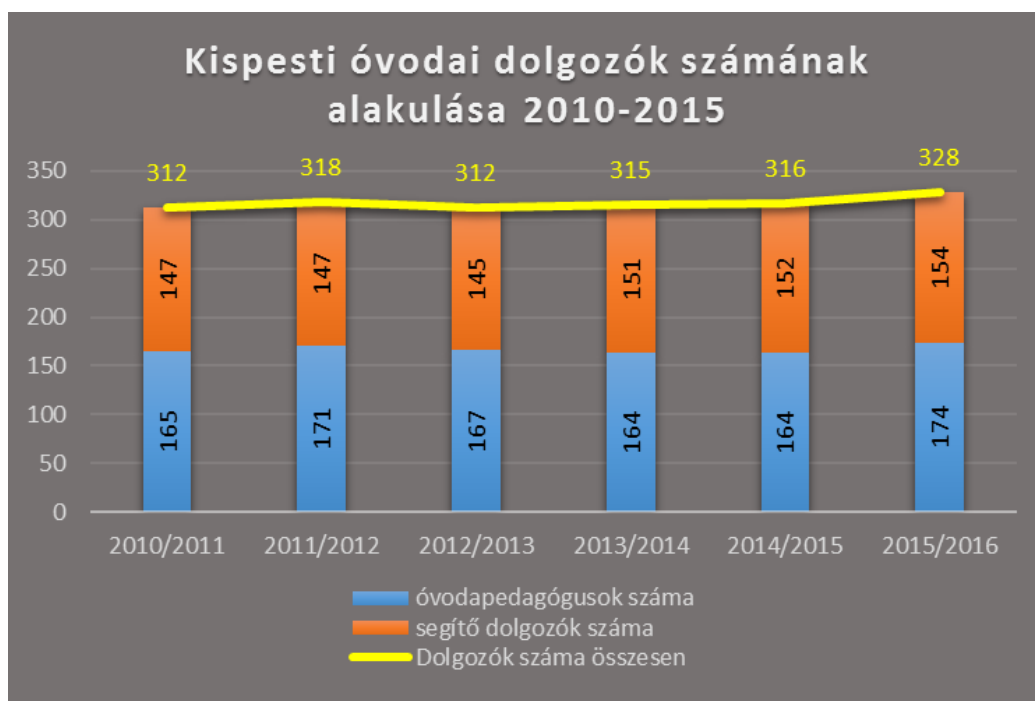
➤ kötelező továbbképzés

A *Ptr.* 5. §-a előírja a pedagógusok kötelező hétévenkénti továbbképzését, legalább százhusz tanórai foglalkozáson való részvétellel és az előírt tanulmányi követelmények teljesítésével. 2013-ban megszűnt a továbbképzések állami támogatása, ami nehéz helyzetbe hozta a pedagógusokat és a fenntartókat. A Kispesti Önkormányzat önerőből továbbra is támogatást nyújt az intézmények továbbképzési programjainak megvalósításához, hogy az óvodapedagógusok eleget tudnak tenni a törvényi előírásoknak.

Óvoda- pedagógus- sok száma (fő)	Tovább- képzésre kötelezettek 2013-2018 időszakban (fő)	Tovább- képzési kötelezett- ségét teljesítette (fő)	Tovább- képzési kötelezettség teljesítése folyamatban (fő)	Tovább- képzési kötelezettség teljesítését nem kezdte meg (fő)	2013-18 között kötelezettek száma a folyamatban lévő és befejezett képzési típusonként (fő)		
					Szak- vizsga	50 óra alatt	50 óra felett
174	99	25	46	28	15	39	16

4.4.4.5 Pedagógusok nevelő munkáját segítők és egyéb alkalmazottak létszámának alakulása

Az Önkormányzat hosszú évek óta nagy erőfeszítéseket tesz a gyermekek színvonalas ellátásáért, ezért az óvodai nevelő munkát segítő dolgozók száma folyamatosan emelkedik az intézményekben, amit elsősorban az egyre nagyobb számú SNI-s gyermek ellátása indokol.

Jelenleg 155 álláshelyet töltenek be a nem pedagógus munkakörben dolgozó óvodai alkalmazottak: óvodatitkár 14 fő (9%), dajka és gondozónő 88 fő (57%), pedagógiai asszisztens 26 fő (17%), gyógypedagógiai asszisztens 11 fő (7%), kertész-fűtő-karbantartó 16 fő (10%).

Nem pedagógus álláshelyek intézményenként (2015/2016 nevelési év)

Intézmény	nevelő munkát segítő és egyéb álláshelyek
Kispesti Arany Óvoda	17,0
Kispesti Árnyas Óvoda	21,5
Kispesti Bóbita Óvoda	10,0
Kispesti Gyöngykagyló Óvoda	14,5
Kispesti Hársfa Óvoda	11,0
Kispesti Mese-Vár Óvoda	18,5
Kispesti Mézeskalács Óvoda	9,0
Kispesti Napraforgó Óvoda	10,0
Kispesti Százszorszép Óvoda	12,0
Kispesti Szivárvány Óvoda	7,0
Kispesti Tarka-barka Óvoda	11,0
Kispesti Zöldágacska Óvoda	13,5
Összesen	155

4.4.4.6 Pedagógusok nevelő munkáját segítőik képzettsége

A Nkt. nem tartalmaz képzettségi előírást a nevelő munkát segítő munkakörök betöltéséhez, de az intézményeink az alkalmazásnál előnyben részesítik a legalább középfokú végzettséget, és a dolgozók – nem kötelező - szakirányú végzettségét. Az SNI-s – elsősorban az autista - gyermekek ellátását gyógypedagógiai végzettségű asszisztensek alkalmazásának finanszírozásával segíti a fenntartó. Ezen felül a belső innováció érdekében az Önkormányzat – lehetőségéhez mérten – támogatja a szakirányú végzettség megszerzését elősegítő képzéseken való részvételt is (pl. dajkaképzés, pedagógiai asszisztens ill. gyógypedagógiai asszisztens képzést).

4.4.5 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátásáról elmondható, hogy

- a kerületben folyó szakmailag kimagasló integrációs nevelés eredményeként 4 óvoda egyetemi gyakorlóhelyként működik (Arany, Százszorszép, Árnyas és Napraforgó Óvoda),
- az óvodákban törekszenek a szociális- és a funkcionális integrációra, ami szoros összefüggésben áll az esélyegyenlőség biztosításával abban az értelemben, hogy mindenki számára nyitottá teszi a nevelési intézményeket, tekintet nélkül egyesek akadályozottságára, és az esetleg tapasztalható nagyon eltérő képességeire a kiemelkedően tehetségestől a gyenge adottságúig,

- a pedagógusok az e területen végzendő speciális pedagógiai munkában való módszertani jártasságok megszerzése végett folyamatos továbbképzéseken vesznek részt, amelyhez anyagi támogatást biztosít az Önkormányzat.

Az Nkt. 4.§-ának értelmező rendelkezései szerint **kiemelt figyelmet igénylő gyermek**

- a) a különleges bánásmódot igénylő
  - aa) sajátos nevelési igényű gyermek
  - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
  - ac) kiemelten tehetséges gyermek
- b) a Gyvt. szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

4.4.5.1 Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása

➤ Korai fejlesztés a kerületben

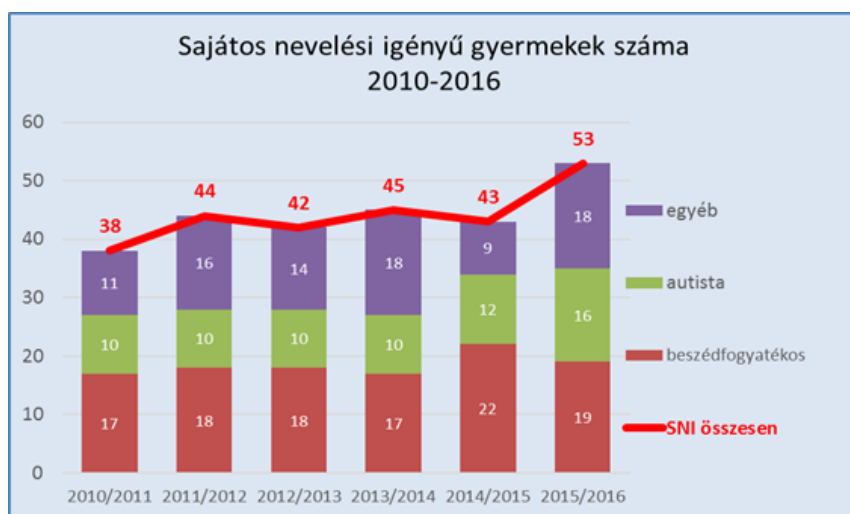
Az SNI-s gyermekek ellátása szerencsés esetben már az óvodába kerülése előtt megkezdődik. Ennek elengedhetetlen feltétele a korai felismerés és a szakértői bizottság véleménye, melyben sajátos nevelési igényt állapít meg a gyermek részére.

A komplex korai gyógypedagógiai fejlesztés szorosan kapcsolódik a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai neveléséhez, annak megalapozója, és elősegíti a későbbi integrált óvodai nevelésüket.

Kizárólag a szakértői bizottság véleménye alapján kerülhetnek a gyermekek a korai fejlesztést biztosító bölcsődei csoportba, ahol hatéves korig elláthatják őket. Kerületünkben az Eszterlánc Bölcsőde rendelkezik azokkal a személyi és tárgyi feltételekkel, amelyek lehetővé teszik a 0-6 éves korú SNI-s gyermekek fejlesztését.

➤ SNI-s gyermekek óvodai ellátása

A 2015/2106-os nevelési évben 53 SNI-s gyermeket láttak el a kerület óvodái.

A fenti grafikonok adataiból jól látható, hogy egyre növekszik az autista, valamint a halmozottan sérült gyermekek száma, akik a csoportszervezésnél 3 főnek számítanak.

Ha egy gyermek év közben kap szakértői véleményt SNI-s státuszáról, az problémát jelent

- a csoportszervezés szempontjából, mert ez virtuálisan 1 vagy 2 fővel növeli az amúgy is magas csoportlétszámot;
- ellátási szempontból, mert az ellátórendszer a szakemberhiány miatt nem tudja biztosítani az előírt fejlesztését;
- finanszírozási szempontból, mert az SNI-s státuszt nem lehet figyelembe venni az elszámolásnál;
- szakmai szempontból, mert
  - megnehezíti a pedagógus munkájának hatékonyságát, és
  - feszültséget okoz a szülők között, akik az integrált nevelés ellen fordulhatnak.

Kispesten a **gyermekek integrált nevelését, fejlesztését** az óvodákban alkalmazott gyógypedagógusokon kívül a Kispesti Móra Ferenc Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény **utazó gyógypedagógusai segítik**, az intézményekkel való jó kapcsolatnak köszönhetően. 2015/16-ban 10 óvodában, 10 utazó gyógypedagógus, összesen 35 gyermeket, heti kb.100 óra rehabilitációban részesített. A fejlesztő órák között volt autista, beszéd fogyatékos, értelmi fogyatékos és mozgássérült gyermekeket segítő fejlesztés is. Az utazó gyógypedagógusok – a tankerületi igazgatóság egyetértésével, és eddigi támogatásával - a kiegészítő fejlesztéseket többségében tudták biztosítani, és mindig abban az óvodában, ahol a gyermekek napközbeni ellátása történik.

A következőképpen valósul meg a fejlődési zavarokkal küzdő gyermekek fejlesztése az utazó gyógypedagógusi hálózat igénybevétele mellett, azon felül:

- A kerület 7 óvodájában integrált nevelés keretében fogadnak **autista gyermekeket**. Nevelésüket **gyógypedagógiai asszisztensek alkalmazásának** engedélyezésével segíti a fenntartó.
- A Kispesti Napraforgó Óvodában egy kis létszámú **szegregált csoportban, logopédiai nevelés** folyik **gyógypedagógusok (2 fő) segítségével** a beszéd fogyatékos gyermekek részére.
- A Kispesti Arany óvodában kiemelten, csoportonként 4 különböző típusú **enyhe érzékszervi (látás, hallás, mozgás) fogyatékos**, enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, testi fogyatékos, több fogyatékoság esetén halmozott fogyatékossgal küzdő gyermeket fogadnak. A tevékenységet az óvodában alkalmazott **gyógypedagógusok (3 fő) segítik**.

Az állapotuk súlyossága miatt a gyakorlatban nem integrálható, ezért a kerületi óvodákban nem ellátható sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását meg kell oldani. Ezért speciális intézményben való elhelyezésükért az Önkormányzat térítési díjat fizet, így a kerületben nincs ellátatlan sajátos nevelési igényű gyermek.

4.4.5.2 Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTM-es) gyermekek* ellátása

A Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XIX. Kerületi Tagintézménye (rég elnevezése: Nevelési Tanácsadó) segítségével látják el Kispesten a szakértői bizottság SNI-s véleményével nem rendelkező, annál enyhébb súlyosságú problémával küzdő, mégis kiemelt figyelmet igénylő magatartási problémákkal küzdő gyermekeket. Diagnózisukat a Szakszolgálat állapítja meg, és ők írják elő a szükséges fejlesztéseket, a pedagógusok munkáját tanácsadással segítik.

A 2015/2016-os nevelési évben a Szakszolgálat 7 fejlesztőpedagógusa 9 óvodában 119 gyermeket részesített fejlesztőpedagógiai ellátásban. A logopédusok 658 gyermeket vizsgáltak meg a kötelező szűrés során, ebből 326 gyermek ellátására került sor. A 12 logopédus 11 óvodai székhelyen és 5 telephelyen látta el a gyermekeket, mindenkit a saját óvodájában.

4.4.5.3 Kiemelten tehetséges gyermekek ellátása

Az Nkt.-ban (4. § 13 és 14. bek) a sajátos nevelési igény körébe sorolva megfogalmazásra került a kiemelten tehetséges gyermek fogalma: aki átlag feletti képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik. Olyan készségek fejlesztéséről, olyan ismeretek átadásáról kell sok esetben gondoskodni az óvónőnek, amelyeknek meg kell jelenniük szinte minden ismeretközlő tevékenységben, igazodva az éppen adott korcsoporthoz. Ezek célja elsősorban a személyiségfejlesztés. **Az óvodai tehetséggondozás a tehetség-ígéret megvalósulásával kezdődik, majd a fejlesztés egyénre szabott módjaival folytatódik.**

Az óvodában a tehetséges gyermekek fejlesztése történhet az óvodai csoportban, illetve kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” foglalkozásokon. A Kispesti Mézeskalács Művészeti Modell Óvoda Tehetségpontként regisztrált intézményünk: minden évben 3-4 tehetséggondozó csoport indul különböző területeken (dráma, mozgás, logikai, zenei, kézműves): minden nagycsoportos bekerül a tehetségének megfelelő foglalkozásokra. Mindezek mellett a kerületben már több intézményünkben működtetnek **kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” csoportokat:**

- **A Kispesti Hársfa Óvodában néptánc tehetséggondozó műhelybe és futsal foglalkozásokra járhatnak a tehetséges gyermekek.**
- **A Kispesti Zöldágacska Óvoda a zene és tánc képességet fejleszti a Csiripelő műhelyben, a környezeti tehetségfejlesztés pedig a Kakukktójas műhelyben valósul meg.**

---

* lásd: 1. MELLÉKLET - ÉRTELMEZŐ FOGALOMHASZNÁLAT

Kispesten 2009-ben két intézmény vett részt (Kispesti Hársfa Óvoda és a Kispesti Százszorszép Óvoda) a „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés- innovatív intézményekben” elnevezésű TÁMOP pályázaton. Fő célként a kompetenciaterületek fejlesztése, modern pedagógiai módszerek bevezetése valósult meg.

Intézmények ezen kívül - többségében szolgáltatásként - tartanak sakk foglalkozást, néhány helyen játékos angol nyelvoktatást, melyek szintén hozzájárulhatnak a speciális tehetségfejlesztés feladatainak megvalósításához.

4.4.5.4 Hátrányos helyzetű gyermekek ellátása

2013-ban a törvényalkotó átalakította a jogosultsági rendszert (Isd. 3.2.3. fejezet), ezáltal drasztikusan csökkent statisztikailag a hátrányos helyzetű gyermekek száma. A változtatás időpontja egybeesett a nevelési év kezdetével, ezért az adminisztráció azt nem tudta követni, így a 2013/2014 évi közoktatási statisztikákban nem jelent meg a hátrányos helyzetű gyermekek száma, holott életkörülményeikben nem állt be változás.

Nevelési szempontból 2013 őszéig az alacsony jövedelmű családokban felnövő gyermekeket sorolták a hátrányos helyzetűek közé. A besorolást a család szociális helyzete alapján a jegyző által kiadott rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre (RGYK) jogosító igazolás határozta meg. Ezen belül halmozottan hátrányos helyzetűnek számított, akinek iskolázatlanok a szülei. Ma már a hátrányos helyzet kategóriájába kerüléshez nem elegendő a megítélt RGYK, emellé szükséges legalább egy hátránynövelő jellemzővel rendelkeznie a gyerekek: a szülők alacsony iskolai végzettségét, tartós munkanélküliségüket, illetve az elégtelen lakáskörülményeket vizsgálják.

Hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek számának alakulása

nevelési év	óvodai gyermek-létszám	hátrányos helyzetűek száma	hátrányos helyzetűek aránya	halmozottan hátrányos helyzetűek száma	halmozottan hátrányos helyzetűek aránya
2009/2010	1 806	168	9%	61	3%
2010/2011	1 824	242	13%	47	3%
2011/2012	1 870	253	14%	36	2%
2012/2013	1 890	236	12%	57	3%
2013/2014	1 843	0	0%	0	0%
2014/2015	1 795	17	1%	14	1%
2015/2016	1 802	18	1%	23	1%

A táblázatban megjelenő adatok eloszlása nem egyenletes, mert jelenleg a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nagy része 3 intézményben koncentrálódik, a kerületben nyilvántartott óvodáskorúak közel 70%-a a Mese-Vár, a Gyöngybaglító és a Hársfa óvodákba jár. A probléma elsősorban a

településszerkezeti adottságok miatt jelentkezik, és öngerjesztő folyamatként van jelen.

Ide kapcsolódik a Kispesti Szociális Szolgáltató Centrum törvényi kötelezettsége a **veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszer kiépítésére**, amelynek keretén belül kiemelt figyelmet fordítanak a hátrányos helyzetűekre. A jelzőrendszeri munka és annak hatékonysága a kerületben példaértékű, kapcsolatrendszere információs hálót képez, amely lefedi és működteti a szociális területeket és így biztosítja Kispest szociális védőhálóját az óvodáskorú gyermekek számára is.

4.4.6 Infrastruktúra bemutatása

4.4.6.1 Intézmények

A Műkr. 2. melléklete meghatározza az **óvodai helyiségek minimumkövetelményeit**. A fenntartó feladata, hogy intézményei számára biztosítsa a működéshez elengedhetetlenül szükséges feltételeket az óvodai helyiségek kialakításánál is. A Kispesti Önkormányzat minden óvodájában biztosítva vannak a működési engedélyhez szükséges feltételek, az utóbbi években sokat tett ezért az Önkormányzat: 2015-ben és 2016-ban sor került az Arany, a Mese-Vár, a Tarka-barka és a Mézeskalács Óvodák bővítésére, tornaszobák kialakítására, a Szivárvány Óvoda udvarának felújítására. Ennek a programnak a folytatásaként tervezik a szükséges területeken a további fejlesztéseket:

- A **tornaszoba kialakítását** az Árnyas Óvoda Vonás utcai, a Mézeskalács Óvoda Beszterce utcai és a Mese-Vár Óvoda Nádasdy utcai tagintézményénél.
- A **logopédiai, fejlesztő foglalkozások** megtartásának megkönnyítésére külön helyiségek kialakítását a Tarka-barka Óvoda Dobó utcai tagintézményében, a Százszorszép Óvodában és a Mese-Vár Óvoda Nádasdy utcai tagintézményében.

Az óvodai dolgozók munkavégzéséhez szükséges helyiségek között is vannak hiányosságok:

- a 17 tagintézményből 11-nél nincs külön vezető-helyettesi iroda (Árnyas Corvin, Árnyas Vonás, Bóbita, Gyöngykagyló, Hársfa, Mese-Vár Nádasdy, Mese-Vár Zrínyi, Napraforgó, Százszorszép, Szivárvány, Zöld Ágacska);
- 1 óvodában az óvodatitkárnak nincs külön szobája (Tarka-barka);
- hiányoznak a nevelőtestületi szobák 5 óvodában (Árnyas, Mese-Vár, Mézeskalács, Szivárvány, Tarka-barka)
- a szülők fogadására, ünnepségek megtartásához előírt többcélú helyiségek szintén 5 óvodában nem állnak rendelkezésre (Árnyas, Mese-Vár, Mézeskalács, Szivárvány, Tarka-barka).

Ezeknek a helyiségeknek a teljeskörű kialakítása sajnos sokszor nem megoldható, az épületek állapota, a telekméret, az épületek hagyományostól eltérő struktúrája nem teszi lehetővé a bővítést. A pályázati lehetőségeket kihasználva, jelentős önerő hozzáadásával valósultak meg az utóbbi évek fejlesztései (*Isd.4.2 fejezet*). Hasonló beruházásokra lenne szükség az elkövetkező években is, az Önkormányzat az objektíven megvalósítható keretek között tervezi az optimális megoldásokat.

A megfelelő méretű helyiségek kialakítása mellett nagy figyelmet kell fordítani az **épületek műszaki állapotára**, folyamatosan biztosítani kell a felújításokhoz, karbantartásokhoz szükséges erőforrásokat. A kisperesti óvodák mindegyike legalább 30 évvel ezelőtt épült, és ez nagymértékben meghatározza a műszaki állapotukat is. A Wekerletelepen 100 éves épületekben folyik az óvodai nevelés, a lakótelepeken pedig a 30 évvel ezelőtti építészeti sajátosságok (pl. lapostető) örökségével kell szembenéznie a fenntartónak.

Az önkormányzati tulajdonban lévő épületek karbantartása, felújítása, műszaki állapotának javítása a Vagyonkezelő Műszaki Szervezet (VAMÜSZ) feladata. Az Önkormányzat igyekszik kiemelt figyelmet fordítani az óvodákra, nagy szükség lenne az épületek komplex felújítására is.

A VAMÜSZ által 2012 és 2016 között végzett felújítások a kisperesti óvodákban

eFt

	2012	2013	2014	2015	2016
Tarka-barka (Dobó u.) - homlokzati lábazat felúj.	978	924	1 273		
Mese-Vár (Zrínyi u.) - gázkémény felújítása	737				
Árnyas (Corvin krt.) - udvari szennyvíz csat. kiép.			819		
Arany - padlóburkolás				2 114	
Tarka-barka (Zoltán u.) - tornaszoba átalakítása					1 692
Mézeskalács (Kelet u.) - tornaszoba kialakítása					1 927
Hársfa - beázás megszüntetése					3 150
ÖSSZESEN	1 715	924	2 092	2 114	6 769

Az **óvodaudvarok** fontos, nélkülözhetetlen részei az intézmények működésének. Az állapotuk nagyban meghatározza az óvodákról kialakított véleményt, az intézményben folyó – elsősorban a mozgásos neveléssel, a szabad játékkal kapcsolatos - szakmai munka megítélését. Az Európai Unió tagságunkból eredően az udvarok kialakítására, a játékok minőségére, a balesetmentes környezet biztosítására szigorú szabályok érvényesek. Az ezeknek való megfelelés súlyos anyagi megterhelést ró a fenntartó Önkormányzatra.

Az óvodaudvarok - hasonló módon az épületekhez – magukon hordozzák az intézmények korából fakadó jellemzőket: az elavult játékok felújítására, cseréjére, sokszor az udvar teljes megújítására (pl. füvesítés) lenne szükség.

A Szivárvány Óvodában, illetve az Arany Óvodában - a bővítéssel egy időben - az udvarok teljes felújítása megtörtént, a többi intézményben egyelőre a szűkös anyagi

lehetőségek függvényében elsősorban a balesetmentes környezet kialakítására van szükség: a 2016/2017-es nevelési évre minden óvodában kialakításra kerülnek az ütéscsillapító felületek. Az elkészült, részletes tervek alapján a felújításokra várhatóan közel 15,5 millió forintot fordít majd az Önkormányzat.

A fenntartó igyekszik kihasználni a pályázati lehetőségeket, amit nagymértékben megnehezít, hogy a régióban szűkösek a lehetőségek, és sok esetben nincs megfelelő önerős forrás a megvalósításhoz. Jelenleg bírálat alatt lévő pályázat a Mézeskalács Óvoda bővítése, előkészített pályázatként szerepel a Gyöngykalagló Óvoda energetikai felújítása.

4.4.6.2 Eszközellátottság

A Műkr. 2. melléklete határozza meg az óvodák kötelező eszközeinek jegyzékét, helyiségenkénti, funkciókénti bontásban. Az intézmények működéséhez szükséges eszközök biztosítása a fenntartó kötelezettsége. A mindenkorai költségvetési törvény évek óta szűkös finanszírozást ad erre a célra az óvodaműködtetési támogatás keretén belül, ezért az Önkormányzat többletforrásait kell az épületek állagmegóvására, valamint az eszközbeszerzésekre fordítani.

Az állam a fenntartóktól és az intézményeiktől egyre magasabb színvonalú informatikai háttér működtetését várja el a kötelező adatszolgáltatások, az adatbázisok működtetése érdekében. Ezekhez az intenzív fejlesztésekhez, amik a gyorsan avuló eszközpark megújítására szolgálnának, az állam a költségvetésből nem biztosít támogatást.

Az alulfinanszírozás eredményeképpen az Önkormányzatnak saját forrásokat kell fordítania a törvényi kötelezettségek betartására. Az óvodák saját szűkös költségvetésükből igyekeznek kigazdálkodni a szükséges eszközök beszerzését, mert nagy területi beruházásokra ritkán kerül sor.

A kötelező eszközjegyzékben szereplő felszerelések beszerzése minden esetben prioritást kell, hogy élvezzen az egyéb beszerzésekkel szemben. A 2012-2016-os időszakban folyamatos volt ezeknek az eszközöknek a pótlása: pl. fektetők, székek, függönyök, törölközők, szerszámok, játékok és háztartási gépek vásárlására minden évben sor került. 2016-ban újabb 3,5 M Ft-tal járult hozzá az Önkormányzat a szükséges eszközök beszerzéséhez.

Az eszközök, felszerelések elhasználódása azonban gyorsabb ütemű, mint ahogy fenntartói költségvetésből megvalósíthatóvá válik a lecserélésük. Az intézményeknek nagy segítség a szülők által működtetett alapítványok támogatása, amely bevételeket szintén igyekeznek az eszközök pótlására, illetve az udvari eszközök fejlesztésére fordítani.

5 INTÉZKEDÉSI TERV

5.1 AZ ÓVODAI INTÉZMÉNYHÁLÓZAT HOZZÁIGAZÍTÁSA A TÉNYLEGES FÉRŐHELYSZÁM SZÜKSÉGLETEKHEZ

➤ **Probléma: Statisztikailag rossz a férőhely-kihasználtság**

Az alapító okiratokban a 2011-ig növekvő gyermeklétszámok miatt kényszerűen megemelt, az Önkormányzat által engedélyezett maximális férőhelyszám jelentősen meghaladja a jelenlegi ellátási igényt, azaz a következő nevelési évekre várható számított gyermeklétszámot. Ez okozza a kistérségi óvodákban a rossz férőhely-kihasználtságot.

Kerületi szinten a várható ellátási igény (1.817 fő) már meg sem közelíti a jelenlegi alapító okiratok szerinti maximális férőhelyszámot (2.136 fő), de még mindig meghaladja a törvény szerint előírt (2 m²/fő), a csoportszobák mérete alapján számított, rendelkezésre álló férőhelyszámokat (1.779 fő).

Jelenleg nincs szükség minden óvodában a megemelt létszámok megtartására, a településszerkezetből adódó aránytalanságok jól tükrözik, hogy intézményenként kell megvizsgálni és meghatározni az óvodák férőhelyszámát.

Javaslat: Az alapító okiratok maximális férőhelyszámának csökkentése és a közzethatárok módosítása

Hosszútávú cél: a törvény által előírt alapterületnek megfelelő férőhelyszámok kialakítása, amelyet egyrészt a közzethatárok évenkénti felülvizsgálatával és szükség szerinti módosításával, másrészt a maximálisan felvehető gyermeklétszám csökkentésével érhetünk el.

Rövidtávú cél, hogy folyamatosan közelítsünk az alapterület szerinti férőhelyszámok kialakítására.

A településszerkezetet, az óvodák épületének adottságait, valamint a jelenleg rendelkezésre álló várható gyermeklétszám adatokat figyelembe véve az alábbi alapító okiratban szereplő férőhelyszám módosításokat javasoljuk:

óvoda neve	megengedett gyermek- létszám az alapterület szerint (2 fő/m ²)	jelenlegi alapító okirat szerinti gyermek- létszám	2016/2017 nev.évre várható (számított) létszám	javasolt csökken- tés mértéke	javasolt alapító okirat szerinti férőhely- szám
Arany	189	235	205	-20	215

óvoda neve	megenge- dett gyermek- létszám az alapterület szerint (2 fő/m ²)	jelenlegi alapító okirat szerinti gyermek- létszám	2016/2017 nev.évre várható (számított) létszám	javasolt csökken- tés mértéke	javasolt alapító okirat szerinti férőhely- szám
Árnyas- Corvin utca	68	86	83	0	86
Árnyas- Esze T. utca	73	83	62	-10	73
Árnyas- Vonás utca	89	109	106	0	109
Árnyas összesen	230	278	243	-10	268
Bóbita	150	180	153	-15	165
Gyöngykagyló	184	240	219	0	240
Hársfa	150	180	119	-30	150
Mese-Vár-Nádasdy u.	60	72	60	-12	60
Mese-Vár - Zrínyi utca	150	150	119	0	150
Mese-Vár össz.	210	222	179	-12	210
Mézeskalács-Kelet u.	48	60	57	0	60
Mézeskalács- Beszterce	40	52	49	0	52
Mézeskalács össz.	88	112	106	0	112
Napraforgó	94	120	107	0	120
Százszorszép	138	158	148	0	158
Szivárvány	74	89	83	0	89
Tarka-barka - Dobó u.	74	86	72	-12	74
Tarka-barka-Zoltán u.	48	56	54	0	56
Tarka-barka össz.	122	142	126	-12	130
Zöld Ágacska	150	180	129	-30	150
MINDÖSSZESEN	1 779	2 136	1 817	129	2 007

A jogszabályban meghatározott határidőig, május 31-ig kell a fenntartónak döntést hoznia az adott év szeptember 1-jével induló nevelési évre vonatkozó

intézményátszervezésekről*, így az alapító okiratokban szereplő **férőhelyszámok esetleges módosításáról**. A módosítás megvalósításakor figyelembe kell venni azokat a tényezőket, amik a várható gyermeklétszámot befolyásolhatják:

- az óvoda azonnal köteles felvenni a felmentett gyermeket, ha a szülő ezt – akár a felmentési idő alatt – kérelmezi;
- a három évesnél fiatalabbak felvételi lehetősége.

A megvalósítás előnyei:

- a jobb férőhely-kihasználtsági mutatók általában nagyobb esélyt biztosítanak az óvodák és az Önkormányzat számára elérhető pályázati lehetőségek kihasználására
- a csökkentett maximális férőhelyszámok alacsonyabb csoportlétszámokat eredményeznek, ami pedagógiai szempontból minőségi változást hozhat az ellátás színvonalában

A megvalósítás hátrányai:

- a finanszírozási rendszer jelenleg előnyben részesíti a minél nagyobb csoportlétszámokat, ez azonban ellentmondásban van a szakmai szempontokkal
- a tiszta korú csoportok kialakítása egyre nehezebbé válik, így csorbulhat az óvodák szakmai önállósága a csoportszervezés terén

A megvalósítás finanszírozási igénye: Az alapító okiratok módosítása, illetve a körzethatárok módosítása nem okoz a fenntartó Önkormányzatnak többletköltséget. Az állami finanszírozás rendszere ellentmond a szakmai érveknek, amiket azonban a gyermekek ellátása érdekében nem lehet háttérbe szorítani.

5.2 SZAKMAI FEJLESZTÉSEK

5.2.1 Szakmai tevékenységek segítése

- **Probléma: Nem alakult ki az egymásra épülő megfelelő kapcsolat a pedagógiai programokban megfogalmazott célok és feladatok – ígéretek a szakma, az óvodahasználó szülők és a fenntartó felé -, valamint az értékelés, a minőségfejlesztés között.**

A programellenőrzési és programfejlesztési technikák kimunkálásának és a beválás-vizsgálat folyamatosságának hiánya tapasztalható az intézményeknél: a pedagógiai programban meghatározott célok és feladatok végrehajtása ellenőrizetlen.

---

* lásd: 1. MELLÉKLET - ÉRTELMEZŐ FOGALOMHASZNÁLAT

Javaslat: A minőségi szakmai tevékenység kerületi szintű fenntartói segítése, intézményfejlesztő szakértő bevonása az új feladatok megvalósításához.

Az intézményfejlesztő feladata: Külső szemlélőként, sok esetben objektívebben rávilágít az erősségekre, a fejlesztendő területekre, akár egy személyről, akár egy szervezeti egységről legyen szó. Más területekre is rálátása van, mint a vezetőknek. Számos olyan előnye van, amely a szervezet hatékonyságát egyértelműen növeli: a pedagógusok közösségének segítése, pályázatok figyelése, óvoda-iskola átmenet kapcsolatrendszerének támogatása, a portfólió és az önértékelés megsegítése, szakmai szervezet fejlesztése /tréningek, konferenciák, előadások szervezésére vonatkozó szakmai fejlesztés/, intézményeken átívelő szakmacsoportok működtetése, kerületi mentorhálózat szakmai segítése.

A megvalósítás előnye: Az oktatás- nevelés esetében is a fő célok közé tartozik a hatékonyság növelése, hiszen ezzel akár a nyer-nyer szituációra is törekedhetünk a gyermek, a pedagógus, a vezető, a fenntartó és a szülő szempontjából egyaránt. Ezért célravezető, ha az óvodai nevelésben is alkalmazzuk a külső megsegítőt a kerületi szakmai munka színvonalas működtetése érdekében.

A megvalósítás finanszírozási igénye: A szakember megbízása egy nevelési évre, szeptembertől – júniusig szól, az intézményfejlesztői mesterpedagógus besorolású megbízás költsége kb. 3-4 millió forint.

➤ **Probléma: Az óvodapedagógusi ellátottság hiánya, mely nehézségeket okoz az oktatástervezés és az oktatásfejlesztés terén.**

A szakma iránti népszerűségvesztés, továbbá a nők 40 év munkaviszony utáni nyugdíjba vonulásának lehetősége tovább rontotta a helyzetet, ugyanis az óvodapedagógusi állomány már előregedőben van.

A kerület óvodái a 2015/2016-os és a 2016/2017-es nevelési évet is 6 fő pedagógushiánnyal kezdték. Nagyon nehezen sikerült év közben óvónőt találni, és az sem biztos, hogy hosszú távon maradnak, mert nem megfelelő az infrastrukturális háttér (tárgyi eszközök, épületek állapota, helyiségek hiánya, elavult eszközök, korszerűtlen technológia), nincs munkaruha, és a környező kerületekhez képest kevesebb a cafetéria összege.

Ha a jelenlegi helyzet hosszú ideig fennáll, kialakulhat a kontraszelekció az alkalmazottak – és ebből következően az ellátottak terén is.

Javaslat: Munkafeltételek javítása a kistérségi óvodákban.

Az óvodapedagógusok számának a növekedése elérhető lenne alacsonyabb csoportlétszámokkal, a nyugodt munkavégzéshez szükséges infrastrukturális és infokommunikációs eszközök megteremtésével, továbbképzési lehetőségek támogatásával, illetve ágazati szinten a dokumentációs munkák csökkentésével. Átgondoltabbá kellene tenni az integrált nevelést a 25-30 fős csoportokban.

A megvalósítás előnye: A kiválóan képzett, hivatástudattal és megfelelő gyakorlati tapasztalattal rendelkező pedagógus-utánpótlás biztosítása.

A megvalósítás finanszírozási igénye: Az eszközellátottságnak, az épületek állapotának javítása a kerületi éves költségvetésben megtervezett, folyamatos ráfordítást igényel, a munkaerő megtartása ennek plusz hozadéka lenne. Az anyagi feltételek javítása az 5.4.3. fejezetben leírtak szerint lehetséges.

5.2.2 A pedagógiai programok megvalósítása, az ellátás minőségének javítása az óvodai nevelésben

➤ **Probléma: A központi költségvetés által biztosított források mértéke nehézkessé teszi a pedagógiai programokban megfogalmazott nevelési tartalmak minőségelvű megvalósítását.**

A magas csoportlétszámok, a pedagógushiány, az élethosszig tartó továbbképzések finanszírozásának hiánya, továbbá a tornatermek, a korszerű technológia hiánya, a tárgyi eszközök folyamatos amortizációja, valamint a mindezeket biztosító állami források szűkös mértéke a pedagógiai programokban megfogalmazott nevelési tartalmak minőségelvű megvalósítását, illetve az Országos Óvodai Allapprogramban megfogalmazott, a gyermekek egyéni szükségleteinek megfelelő differenciált fejlesztés lehetőségét jelentősen nehezítik. Az IKT eszközök használata egyik intézményünkben sem éri el a kívánatos szintet.

Javaslat: A Pedagógiai Programok tartalmát erősítő nevelés fenntartói támogatása.

- **a környezettudatos nevelés támogatásához:**
  - további kerületi pályázatok tervezése, kiírásához források biztosítása
  - erdei óvodák támogatása
  - a pedagógiai program tartalmához kapcsolódó tapasztalatszerző kirándulások támogatása
  - a környezettudatos nevelésnek megfelelő udvarok kialakítása
- **az egészséges életmódra nevelés feltételeinek megteremtéséhez:**
  - gyógytestnevelés bevezetése, a gyermekek szűréséhez forrás biztosítása, óvodapedagógusok képzésének támogatása
  - tornaterem kialakítása minden intézményben, ahol még nincs
  - gyógyúszás megszervezése, a gyermekek szűréséhez forrás biztosítása
  - nagycsoportos gyermekek úszásoktatásához és az uszodába való szállításukhoz forrás biztosítása
  - ételallergia szűrésének támogatása
  - óvodaudvarokon mozgáslehetőség (mini focipálya), mozgásfejlesztő eszközök biztosítása

- **az infokommunikációs eszközök használatának folyamatos fejlesztéséhez:**

Gyermekek esetén:

- az informatikai nevelés feltételeinek megteremtése: Jelenleg egyetlen óvodánk, a Kispesti Zöld Ágacska Óvoda rendelkezik interaktív táblával, illetve egy csoportjában a gyermekek rendelkezésére áll a gyermekközpontú fejlesztési lehetőséget garantáló számítógép. Az informatikai eszközök lehetőséget teremtenek az egyéni ütemű tapasztalatszerzésre, a tehetségekkel és a lemaradókkal való speciális tevékenykedtetésre, valamint a részképesség zavarok megelőzésére is.

Óvodapedagógusok esetén:

- az élethosszig tartó tanulás eszközeként az IKT* kompetenciák fejlesztésének támogatása
- a digitális (interaktív tábla, számítógép, fényképezőgép stb), online eszközök (GoogleDrive, OneDrive, iCloud stb.) használatának elterjesztése, a célszerű használat oktatása

- **a kompetencia alapú nevelés pedagógiai megvalósításához:**

- a differenciált fejlesztés lehetőségeinek megteremtése, melynek célja, hogy gyermekeink a mindennapi életben hasznosítható és alkalmazható tudással rendelkezzenek.

A megvalósítás előnye: Az alábbi fenntartói elvárásokban megfogalmazott nevelés eredményeként elérhető a minőségelvű pedagógiai munka megvalósítása.

Fenntartói elvárások:

- a szabad játék, mint alaptevékenység, az óvodai nevelés fő értékeinek megőrzése innovatív megoldásmódokkal
- az óvoda- iskola átmenet könnyítése
- családközpontú együttműködés feltételeinek szélesítése
- kerületi szintű nyomon követéses mérési eljárás kidolgozása
- az integráció objektív és szubjektív feltételeinek biztosítása
- a gyerekek önismeretének és önbizalmának fejlesztése a bátorító nevelés eszközeivel
- szakmán belüli és az azon kívüli együttműködés, a szakmaközi partnerviszony intenzív kiépítése,
- intézményeken átívelő közös képzés, felkészítés, kerületi szakmai műhelymunkák a jó gyakorlatok bemutatása, elemzése, esetmegbeszélő csoportok működtetése

---

* lásd: 1. MELLÉKLET - ÉRTELMEZŐ FOGALOMHASZNÁLAT

Ezek megvalósításával a kispesti intézmények vonzóvá válnak a fiatal pályakezdő pedagógusok, és az óvodákat igénybe vevő szülők részére.

A megvalósítás finanszírozási igénye:

- a képzések finanszírozásához források tervezése (lsd. 5.4.2)
- a hiányzó tornatermek kialakítása, esetlegesen csoportszoba megszüntetésével (lsd. 5.5.1)
- a gyermekek egészségügyi szűréséhez költségvetési forrás tervezése évente (első évben teljes gyermeklétszámra tervezve 1 M Ft, későbbiekben évente a rendszerbe kerülő gyermekek száma alapján 300 E Ft)
- erdei óvodákhoz és kirándulásokhoz forrás biztosítása (intézményenként 100E Ft/év)
- óvodai gyógytestnevelő alkalmazása (lsd. 5.4.1)
- az intézmények részére korszerű IKT eszközök biztosítása (lsd. 5.5.2)

5.3 A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

5.3.1 Sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése

➤ Probléma: Az SNI-s és BTM-es gyermekek ellátási nehézségei

Amennyiben a szakértői bizottság által kijelölt intézmény nem tudja az SNI-s gyermeket ellátni, abban az esetben a fenntartó kötelessége az adott intézményben megszervezni a megfelelő fejlesztés biztosítását.

Ha a kijelölt intézményben nem dolgozik megfelelő végzettségű gyógypedagógus - vagy esetleg kapacitás hiányában nem tudja ellátni a gyermeket -, abban az esetben az utazó gyógypedagógusi hálózathoz kell fordulni segítségért.

Javaslat: Együttműködési megállapodás kötése az utazó gyógypedagógusi hálózattal.

Utazó gyógypedagógusi hálózatot Kispesten jelenleg kettő - a KLIK fenntartásában működő - intézmény működtet:

- a Móra Ferenc Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, amely az SNI-s gyermekek ellátását végzi a kerületi óvodákban és iskolákban
- a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XIX. kerületi Tagintézménye, amely a BTMS-es gyermekeket látja el, valamint az óvodákban dolgozó szakemberek munkáját szaktanácsadással segíti

A köznevelési rendszer duális működtetése jelenleg szűk átjárást biztosít az Önkormányzat és a KLIK intézményei között. Egyre több olyan gyermek jár

óvodáinkba, akiknek szakszerű ellátása egyidejűleg különféle szakemberek segítségét igényli. Ennek feltételei a szakszolgálati feladatokat ellátó fenti intézményekben állnak rendelkezésre. Ezért feltétlenül szükséges az együttműködési megállapodás megkötése az intézmények fenntartóival, hogy minden kistérségi óvodás szakértői véleményekben előírt gyógypedagógiai ellátása a törvényi előírásoknak megfelelően, teljeskörűen biztosított legyen.

A megvalósítás előnye: **Létszám- és költség-optimalizáció:** nincs szükség minden óvodában saját gyógypedagógusok foglalkoztatására, hiszen az Önkormányzat részére hatalmas anyagi terhet jelentene a teljes terület szakmai lefedése.

A megvalósítás finanszírozási igénye: Az együttműködési megállapodás megkötése önmagában nem jelent többletköltséget. A tárgyalások folyamán törekedni kell a jelenlegi állapot megtartására, a szolgáltatások teljeskörű, ingyenes igénybevételére.

➤ **Probléma: Egyre több súlyos vagy halmozottan sérült gyermek kerül be az intézményhálózatba**

Egyre több a jelenlegi nagy létszámú óvodai csoportjainkba nem integrálható, súlyosan sérült gyermek, akiket a Szakértői Bizottság sok esetben integrálhatónak nyilvánít, mert nem tud kerületünkben kis létszámú csoportot kijelölni számukra.

A ténylegesen, szakértői vélemény alapján sem integrálható gyermekek ellátását jelenleg magánintézmények térítési díj fejében vállalják el, melyet az önkormányzat finanszíroz.

Javaslat: **Kis létszámú óvodai csoport létrehozása a Kistérségi Hársfa Óvodában a növekvő számú, speciális sajátos nevelési igényű gyermekek szakszerű ellátására.**

A Hársfa Óvoda gyermeklétszáma az utóbbi években csökkenő tendenciát mutat. A férőhelykapacitás jobb kihasználása, valamint az óvoda elhelyezkedése indokolja a speciális csoport ebben az intézményben való beindítását.

A megvalósítás előnye: A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása szakmailag jól kézben tartható, **speciális helyi szakmai központ alakítható ki a nehezen integrálható gyermekek számára.** Ezeknek a gyermekeknek a kiemelésével lehetőséget biztosítunk a kerület minden óvodájában a minőségi szakmai munka megvalósításához. A kis létszámú csoport létrehozása - az egyre csökkenő gyermeklétszám miatt - nem igényelné újabb csoport létrehozását, csoportátszervezéssel megoldható lenne.

A megvalósítás hátránya: Az országos szinten szakemberhiánnyal küzdő területen a gyógypedagógiai végzettséggel is rendelkező óvodapedagógusok alkalmazása komoly nehézséget okozhat.

A megvalósítás finanszírozási igénye: A jelenleg gyógypedagógiai végzettséggel nem rendelkező óvodapedagógusok továbbképzésének finanszírozására van szükség a kötelező pedagógus továbbképzés keretén belül, amelyhez a fenntartó önkormányzatnak kell hozzájárulnia. Ez kettő-három pedagógus esetén 1,5 millió forintos éves ráfordítást jelent a beiskolázás 2 évére.

5.3.2 Hátrányos helyzetű gyermekek ellátása

➤ **Probléma: A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nagy része néhány intézményben koncentrálódik**

A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nagy része 3 intézményben koncentrálódik, a kerületben nyilvántartott óvodáskorúak közel 70%-a a Mese-Vár, a Gyöngykagyló és a Hársfa óvodákba jár. Ez szakmai szempontból nehézséget jelent az óvodapedagógusok számára, hiszen ezek a gyermekek kiemelt figyelmet, gondoskodást és sokszor egyéni felzárkóztatást és fejlesztést igényelnek.

Javaslat: Az érintett intézmények szakmai programjának kiegészítése, ehhez kapcsolódóan a személyi, anyagi és tárgyi többletfeltételek biztosítása.

- szakmai munkaközösség létrehozása a Kispesti Mese-Vár Óvodában alkalmazott szociálpedagógus bevonásával: megvalósul az érintett intézmények kooperációja, közös programok szervezésére nyílik lehetőség,
- szakterületi továbbképzések finanszírozása – romonológia, mentálhigiéné, egészségtan (személyi higiéné hiányának kezelésére),
- óvodai egészségtan hangsúlyozása a Pedagógiai Programokban,
- a Kispesti Szociális Szolgáltató Centrum bevonása a programokba,
- a gyermekek beiskolázása az óvoda irányításával, együttműködve az iskolákkal

A megvalósítás előnye: Megvalósul a hátránykompenzáció, javul a hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlősége, meggyorsítva a gyermekek zökkenőmentes társadalmi beilleszkedését.

A megvalósítás finanszírozási igénye: elsősorban szakmai feladatokat kell megoldani, amelyek nagy része szerepel a kerület Helyi Esélyegyenlőségi Programjában.

A meghatározott célok óvodákban történő megvalósítására külön költségvetési előirányzat szükséges. Az évi 600 E Ft az intézmények és a fenntartó szakmai javaslatai alapján a KOSIE Bizottság döntésével válik felhasználhatóvá.

5.3.3 Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

➤ **Probléma: A kiemelten tehetséges gyermekek fejlesztésére nincs minden intézménynek megfelelő ismerete**

Az Nkt. 2016-os módosításában jelent meg **új, nevesített pedagógusi feladatként** a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel való egyéni foglalkozás: „a pedagógus kötelessége különösen, hogy a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, **segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését**, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat” (Nkt. 62. § (1) bek.). Az óvodai tehetséggondozás napjainkban gyerekcipőben járó terület, már a kiemelkedő tehetség felismerése is nehézséget okoz ebben az életkorban. Eddig elsősorban azokban az intézményekben fordítottak rá kiemelt figyelmet, ahol a pedagógiai program meghatározó eleme volt.

Javaslat: A tehetséges gyermekek nevelésére irányuló pedagógiai kezdeményezések támogatása.

Kispesten a Mézeskalács Művészeti Modell Óvoda 2012-ben elnyerte a Kiváló Akkreditált Tehetségpont címet, jelenleg a hagyományápolás, tehetséggondozás szakmai bázisaként 4 tehetségműhelyt működtetnek. Az ő tapasztalataikra is építve megvalósítható a kerületben a **jó gyakorlatok meghonosítása, rendszeres műhelymunkák megszervezése, a pedagógusok célirányos továbbképzése**. Több óvodában is lehetőség nyílhat tehetségkoordinátor segítségével, magas szakmai színvonal megteremtésével a „tehetségpont” cím elérésére, ami sok kispesti gyermeknek nyújtana fejlődési lehetőséget már óvodás korban a kiemelkedő képességeinek kibontakoztatásában.

A felismerésben, és később a fejlesztésben is segítségére lehet a pedagógusoknak a **számítástechnikai eszközök elterjesztése az óvodákban**, kifejezetten a korosztály számára készült oktató programok használatával. Erre tesz kísérletet a Zöld Ágacska Óvoda, ahol jelenleg a Digitális Óvodai Oktató program bevezetését készítik elő: a számítógép képes felmérni a gyerek gyengeségeit és erősségeit, és úgy alakítja a további kihívásokat, hogy optimális fejlődést biztosítson a gyerekek különböző képességeihez. Ezeket a tapasztalatokat kerületi szinten szükséges értékelni a közeljövőben, és bemutató foglalkozások megtartásával minél több pedagógussal megismertetni az eszközök előnyeit.

A megvalósítás előnye: A gyermekek korai tehetségfejlesztése, óvoda-iskola átmenet megkönnyítése, érdeklődő gyermekké nevelés megerősítése.

A megvalósítás finanszírozási igénye: A közös, kerületi, intézményeken átívelő munka beindításához anyagi és tárgyi feltételeket kell biztosítani: például az előadásokhoz, a gyermekprogramok szervezéséhez termet; a pedagógusok továbbképzési díjához, az eszközbeszerzésekhez elkülönített költségvetési keretet (ld. 5.4.2, 5.5.2). A digitális fejlesztés vagy a tehetséggondozás területén elérhető

pályázati lehetőségek kihasználására a fenntartónak – akár az **önerő biztosításával** - ösztönöznie kell az óvodákat.

5.4 SZEMÉLYI FEJLESZTÉSEK

5.4.1 Új státuszok engedélyezése

➤ **Probléma: Mentálhigiénés, egészségügyi problémák késői felismerése**

Az óvodapedagógusok sok esetben érzékelik a problémát, de annak szakember általi vizsgálata, meghatározása az intézményekben hiányzik, hiszen a feladatok ellátásához szükséges pszichológus, gyógypedagógus, gyógytestnevelő alkalmazása államilag nem finanszírozott. Óvodapszichológus alkalmazásához az állami finanszírozás feltétele az intézményenkénti legalább 500 fős gyermeklétszám (Nkt. 61.§ (3) bek.). A kistérségi óvodák jelenleg – az óvodánkénti alacsonyabb gyermeklétszám miatt – nem tudnak élni ezzel a lehetőséggel, ezért a gyógypedagógusok alkalmazását önértékelésből kell finanszírozni. A szűrések teljeskörű elvégzéséhez, a kevésbé súlyos problémák megoldásához a KLIK utazó gyógypedagógusainak nincs elegendő kapacitásuk.

Javaslat: Kerületi szinten a szűrések elvégzéséhez, a leginkább rászorulóknak ellátásához gyógytestnevelő és óvodapszichológusok alkalmazása szükséges.

A megvalósítás előnye: korai gyermekkorban kiszűrésre kerülnek a problémával küzdő gyermekek, időben való felismerés esetén hatékony fejlesztés biztosítható számukra már óvodás korban.

A megvalósítás finanszírozási igénye: A fenntartónak 1 fő gyógytestnevelő és 2 fő óvodapszichológus alkalmazását kell finanszíroznia, amely éves szinten megközelítőleg 16 millió forint többletköltséget jelent.

5.4.2 Továbbképzések támogatása

➤ **Probléma: 2013-ban megszűnt a továbbképzésre igényelhető állami normatíva, ám a továbbképzési kötelezettség továbbra is fennáll.**

Az Nkt. 62. § (2) bekezdése kimondja, hogy „megszüntethető... annak a pedagógusnak a ... közalkalmazotti jogviszonya, aki a továbbképzésben önhibájából nem vett részt, vagy tanulmányait nem fejezte be sikeresen”. Olyan továbbképzésben kell részt venni, amely hozzájárul az adott pedagógus alapképzésben megszerzett ismereteinek és jártasságának megújításához, kiegészítéséhez.

2013. óta az állami költségvetés nem biztosít fedezetet ezekre a továbbképzési költségekre, így azt a pedagógusnak vagy a fenntartónak kell finanszíroznia.

Javaslat: A továbbképzési programok költséghatékony összeállítása, minél több ingyenes lehetőség kihasználása, valamint a fenntartói támogatás elkülönítése erre a célra.

Az intézményvezetők felelőssége, hogy a pedagógus számára a legszükségesebb képzések szerepeljenek a képzési tervekben. Szerencsére már léteznek az intézmények számára **ingyenesen elérhető pedagógus továbbképzések**, melyek megszervezése a 2015. áprilisa óta működő Pedagógiai Oktatási Központok feladata nevelőtestületi és intézményközi szinten. Az Oktatási Hivatal folyamatosan bővíti az általa indítható képzések körét, de sajnos óvodai területen nincs egyelőre megfelelő számú lehetőség.

A fenntartónak tehát továbbra is feladata marad, hogy a „Képzési és információs rendszer” költségvetési soron **támogatást nyújtson az intézmények továbbképzési programjainak megvalósításához.**

Kerületi összefogással, konferenciák saját szervezésével költséghatékonyabban biztosítható a részvétel.

A megvalósítás előnye: Költséghatékony lehet a jól szervezett igénybevétel.

A megvalósítás finanszírozási igénye: A kerületi költségvetésben szereplő 3 millió forintos keretet évek óta kiegészíti a Képviselő-testület támogatása, hiszen ezt a keretet kell felhasználni az óvodai rendezvények támogatására is. Javasoljuk a „Képzési és információs rendszer” költségvetési soron biztosított éves támogatás 4 millió forintra emelését.

➤ **Probléma: A jelenlegi Mesterpedagógusok képzettsége nem hasznosul az érintett pedagógus munkahelyén, munkaszervezésben negatív következményei vannak.**

A Mesterpedagógus minősítést szerzett pedagógusok rendszeresen szakértői (tanfelügyeleti és minősítési) vagy szaktanácsadói tevékenységet látnak el az Oktatási Hivatal által kijelölt intézményekben. Ezeknek a feladatoknak az elvégzésére munkaidő-kedvezmény jár: heti 1 napra mentesülnek a saját óvodájukban történő munkavégzés alól, és szükséges részt venniük az állandó továbbképzéseken is.

Javaslat: Olyan Mesterpedagógus képzések (vezető-, innovátor-, mentor-profilú) támogatása, amelyek elvégzése után a pedagógusok saját óvodájukon belül szakmai tevékenységgel szolgálják az intézmények fejlődését.

A fenntartó a Mesterpedagógus-pályázatokra való jelentkezést támogatja a tanfelügyelő minősítő szakképzettséggel szemben.

Javaslat előnye: Megindul a belső innováció, melynek garanciája a vezetővel (vezető esetén a fenntartóval) kötött 5 éves szerződés. A pályázat útján megszerzett Mesterképesítésű pedagógusnak a feladatait a saját intézményében kell végeznie, ezért a helyettesítését nem kell megoldani.

A javaslat finanszírozási igénye: A megvalósítás nem igényel többlet-finanszírozást.

➤ **Probléma: A pedagógusok sok esetben nem a pedagógiai program elvárásainak megfelelő továbbképzésen vesznek részt.**

A minősítési rendszer elvárása a magas szintű IKT kompetencia, a rendszerszemlélet erősítése, ami nemegyszer hiányzik a pedagógusokból. Az állandóan változó törvényi, környezeti és társadalmi elvárásoknak való megfelelésre sincsenek minden esetben felkészülve az óvodapedagógusok. A folyamatosan megújuló pedagógiai programok, a sokszínűség igénye új kihívások elé állítják Őket: folyamatos megújulásra, ösztönzésre van szükség, az élethosszig tartó tanulás igényét kell a vezetőknek is szem előtt tartaniuk.

Javaslat: A továbbképzési tervek hozzáigazítása a köznevelési (IKT kompetencia, mentorképzés), a kerületi (tehetséggondozás, gyógytestnevelés) és az intézményi saját (pl. környezeti nevelés, anyanyelv, művészet, mozgáskultúra) elvárásokhoz.

Fontos elvárásként kell, hogy szerepeljen az, hogy a pedagógusok szakmai **továbbképzési programjai relevánsak**, és az igényekhez igazodók legyenek, ténylegesen a gyakorlatban gyökerezzenek, és minőségük biztosított legyen.

- Az **IKT alapkészségek megerősítése** szükséges: a korszerű technika alkalmazásához a humán erőforrás fejlesztése az elkövetkezendő évek feladata lehet – akár a jelenlegi felhasználók továbbképzésével, akár megfelelő szakemberek alkalmazásával.
- A **mentorképzésre** kell fókuszálni a vezetőképzés helyett.
- A növekvő számú BTM-es és SNI-s gyermekek, valamint a tehetséges gyermekek ellátását megkönnyítő **korai felismerést, fejlesztést támogató ismeretek** megszerzésének támogatása (pl. mozgásfejlesztő tréningek, TSMT-módszer* elsajátítása, stb.)

A megvalósítás előnye: A valóságos igényekhez igazított továbbképzések elvégzésével minden intézményben magasabb színvonalon lesznek megvalósíthatóak a pedagógiai programok, a pedagógusok könnyebben tudnak megfelelni a szakmai kihívásoknak.

---

* lásd: 1. MELLÉKLET - ÉRTELMEZŐ FOGALOMHASZNÁLAT

A megvalósítás finanszírozási igénye: A pedagógusoknak törvény szerint kötelező a továbbképzése. A továbbképzési tervek hozzáigazítása a valós igényekhez nem többletráfordítást, hanem vezetői odafigyelést: folyamatos felmérést, terv szerinti megvalósítást igényel. Ezt segítheti a kerületi éves pedagógiai konferencia megszervezése, amely az adott évi kiemelt területre fókuszálna. Költsége a fenntartó számára évi 500 E Forint.

➤ **Probléma: A nevelő munkát közvetlenül segítő alkalmazottak nem szakirányú képzettsége**

A nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörök betöltéséhez az Épr. 2. melléklete előírja az elvárt legalacsonyabb, és az elismerhető legmagasabb iskolai végzettséget, de **nincs szakmai végzettségi előírás**. (Például egy pedagógiai asszisztensi munkakör betölthető minimum középfokú, maximum főiskolai végzettséggel, de ennek a végzettségnek nem kell pedagógiai szakirányúnak lennie.) Ugyanakkor egyre nagyobb szerep jut a segítő alkalmazottaknak a pedagógusok mellett a szakszerű gyermeknevelés segítésében.

Javaslat: Az óvodák által igénybe vett szakmai szolgáltatási rendszerek igénybevételének költségvetési szinten tervezett támogatása (dajka-, óvodatitkár- és pedagógiai asszisztens konferenciák). Fenntartói elvárás, hogy az eddigiekhez hasonlóan továbbra is szakképzettséggel rendelkező munkatársakat alkalmazzanak az óvodák.

A megvalósítás előnye: Magasabb színvonalú munkavégzés, elkötelezettség az intézmény felé.

A megvalósítás finanszírozási igénye: Szakmai konferenciákon való részvételek támogatása (évi 500 E Ft.)

5.4.3 Dolgozói elégedettség segítése

➤ **Probléma: A dolgozók kiemelkedő munkájának elismerésére a kistérségi vezetőknél nincs lehetősége, az intézmények költségvetése évek óta nem tartalmaz jutalomkeretet.**

A kerület óvodáiban nincs mód differenciált béremelés, jutalmazás megvalósítására. A fenntartó által biztosított cafetéria – havi 8.000 Ft-os Erzsébet utalvány – összege is elmarad a maximálisan adható évi 200.000 Ft-os kerettől, ami a környező kerületekhez képest is hátrányt jelent a munkaerőhiányos pedagógiai terület ellátásában. A betöltetlen álláshelyek folyamatosan nehézséget okoznak az intézményvezetőknek, mert nem tudnak versenyképes feltételeket biztosítani az esetlegesen jelentkező óvodapedagógusok számára. A hosszútávon fennálló pedagógushiány elégedetlenséget szül a nevelőtestületben, a minőségi munkavégzésre és a dolgozói elégedettségre negatív hatással van.

Javaslat: Javítás az anyagi feltételeken: jutalomkeret biztosítása az intézmények részére, valamint a cafetéria emelése. Javítás az óvodák munkakörnyezetének jelenlegi állapotán.

A jutalmazás kifizetésére felhasználhatóvá kellene tenni a bérmaradványokat, ami az önállóbb bérgazdálkodás megvalósítása esetén az intézményvezetők hatáskörét növelve a differenciálást biztosítaná. A munkafeltételek javítása az épületek felújításával és a korszerű eszközök beszerzésével érhető el.

A megvalósítás előnye: A differenciált bérezés a tanulás és a megszerezhető jövedelem közötti kapcsolatot erősítené: ösztönözné a magas szintű teljesítményt. A cafetéria-keret emelése a jó munkaerő kiválasztását, és megtartását segítené.

A megvalósítás finanszírozási igénye: A cafetéria évi 150e Ft-ra emelése minden óvodai dolgozó számára mintegy 16 millió forintos többletköltséget jelentene éves szinten. A jutalmazásokra intézményi szinten kellene költségvetési keretet biztosítani: a bérmaradványok év végi szabad felhasználóságával vagy megadott jutalomkeret (intézményenként évi 300e Ft + járulékok) előirányzásával.

5.4.4 Gyakornokok mentorálásának magas szintre emelése

➤ **Probléma: Magas a 40 év munkaviszonnyal nyugdíjba vonulók száma, és gyakornokokkal kell pótolni a nyugdíjba vonuló óvodapedagógusokat.**

Mivel ebben a szakmában az „előregedés” országos szinten hasonló mértékű, ezért a nyugdíjba vonuló pedagógusok helyének betöltésére várhatóan leginkább frissdiplomás gyakornokok foglalkoztatásával lesz lehetőség.

A gyakornokok nevelés-oktatással lekötött munkaideje a teljes munkaidőnek csak a 65%-a lehet, ami azt jelenti, hogy a csoportban töltött időre állandó helyettesítést kell kijelölni. **A gyakornokok munkáját mentorok segítik**, ami csökkenti az egyéb feladatokra (pl. eseti helyettesítésre) fordítható munkaóráik számát.

Mivel a pedagógusokkal szembeni elvárások egyre nagyobbak, és szerepük is egyre összetettebb, számukra a teljes pályafutásuk alatt, de különösen a munkába állásuk első szakaszában hatékony személyes és szakmai támogatást szükséges biztosítani.

Javaslat: Kerületi munkaközösség létrehozása a mentori munka segítésére, intézményfejlesztő szakember irányításával. A hosszútávú cél, hogy a pedagógusok **mentori továbbképzésének finanszírozásával** minden intézmény meg tudja oldani ezt a feladatát.

A megvalósítás előnye: Egységes szakmai szempontrendszer kidolgozása a kerületben, intézményi elvárások megfogalmazása, sikeres minősítővizsga elősegítése a pedagógus gyakornokok részére. Az intézményfejlesztő irányító tevékenységével módszertani repertoár elsajátítása valósulhat meg.

A megvalósítás finanszírozási igénye: Külön költségdöbbltet nem igényel, a továbbképzési tervek megfelelő összeállításával (lsd. 5.4.2 fejezet), valamint az intézményfejlesztő bevonásával (lsd. 5.4.5. fejezet) megvalósítható a javaslat.

5.4.5 Óvodavezetők támogatása és szakmai képzése

➤ Probléma: óvodavezetők „elmagányosodása”

A vezető egyik fő feladata az intézményellenőrzés, melynek területei a pedagógiai program megvalósítása, az együttműködés, a munkamegosztás, a „gyermeki eredmények” és a partnerek elégedettsége. Ahhoz, hogy a vezető mindezt a magas elvárásoknak megfelelően végezze, szembe kell néznie a konfliktus, a nézeteltérés, az ellentmondás, az olykor elhúzóóó, hosszú küzdelmet jelentő viselkedések kezelésével. Olyan döntést elfogadtatni és végrehajtatni, amelyet a munkatársak nehezen fogadnak el – a hatalom megjelenítésével jár. Ez okozza a vezetők elmagányosodását: elidegenednek munkatársaiktól, mert a konfliktuskezelések során egyedül maradnak.

Javaslat: Csapatépítő tréningek szervezése a kerületi vezetőknek (elégedettség-mérések végzése, kapcsolati elvárások tisztázása, „egy mindenkiért, mindenki egyért” elv megvalósítása, asszertív konfliktuskezelés elsajátítása).

A megvalósítás előnye: Hatékonyabb munkavégzés, harmonikus mentális és egészségi állapot elérése.

A megvalósítás finanszírozási igénye: Évente 1 millió Ft a vezetői tréningek lebonyolítására.

5.5 TECHNIKAI FELTÉTELEK MEGTEREMTÉSE A MŰKÖDÉSHEZ

Az óvodák épületei településszerkezettől függően részleges, vagy teljes felújításra szorúlnak. A jogszabályban előírt követelményeknek való megfelelés a jelenlegi állapotban jelentős ráfordítást igényel, ami megnehezíti a problémák egyidejű kezelését, ezért a fokozatosság elvét kell érvényesíteni. Amennyiben az önkormányzat hozzárendeli a megfelelő forrásokat a kiemelt célként kezelt óvodai felújításokhoz, korszerűsítésekhez, annak hosszú távú hatása a szakmai munkában is minőségi előrelépést hozhat. Vonzóvá teheti a pályakezdő pedagógusok munkavállalását, a szülők óvodaválasztását és a gyermekek minőségi körülmények közötti nevelését Kispesten.

5.5.1 Intézmények felújítása, karbantartása, épület-rekonstrukciók és fejlesztések

➤ **Probléma: Az óvodaépületek szükséges felújítását csak fokozatosan lehet megoldani.**

A rendszeres karbantartás mellett, átfogó felújítás nélkül az épületek állaga folyamatosan romlana.

Javaslat: Kiemelt programként kell kezelni az intézmények teljes felújítását, melyhez a Képviselő-testület által elfogadott hosszú távú, ütemezett intézkedési terv készítése szükséges.

A hosszú távú fejlesztési terveknek komplett felújításokat kell tartalmaznia 1-1 intézmény esetében: egyszerre valósuljon meg az óvoda külső homlokzati felújítása, energetikai, gépészeti modernizálása.

A megvalósítás előnye: Ez a megoldás költséghatékony, mert hosszú távú megoldást kínál a halaszthatatlan problémák gazdaságtalan, folyamatosan ismétlődő ad-hoc kezelése helyett.

A megvalósítás finanszírozási igénye: Az ütemezett tervekhez minden évben hozzá kell rendelni a megfelelő költségvetési forrásokat.

5.5.2 Eszközbeszerzések

➤ **Probléma: Az eszközellátottság hiányosságai**

A Műkr. előírja a fenntartó részére az óvodákban minimálisan kötelező eszközök biztosítását. A helyzetfelmérés alapján (lsd. 4.4.6. fejezet) megállapítást nyert, hogy a rendeletben előírt eszközök egy része hiányzik az intézményekből, vagy cserére szorul.

A hiányosságok pótlása megkezdődött 2016-ban az informatikai eszközök, a tisztálkodási és egyéb eszközök, valamint a konyhai felszerelések terén. A további pótlások folyamatos feladatként jelentkeznek a következő években is.

Javaslat: Az intézmények évente vizsgálják felül az eszközellátottságukat, munkatervi szinten tervezzék meg a hiányosságok pótlását. A fenntartó a munkaterv alapján, a költségvetési előirányzatban biztosítson megfelelő forrásokat az általa is támogatott beszerzésekhez.

Rövidtávú cél: A jelenlegi felmérés alapján a több intézménynél egységesen jelentkező, jelentős hiányok pótlásának finanszírozását a 2017. évi költségvetésbe be kell tervezni.

Hosszútávú cél: Az óvodák saját éves költségvetésében elkülönítve kell biztosítani az eszközök beszerzésének, pótlásának és folyamatos korszerűsítésének forrásait.

A megvalósítás finanszírozási igénye: A 2017. évi költségvetésben 20 millió forintos előirányzat tervezése szükséges az óvodavezetők által jelzett hiányok

pótlására. Amennyiben a fenntartó a jelzett összeget biztosítani tudja az intézmények részére, akkor a rendeletnek megfelelő állapot megvalósul, hosszútávon pedig csak a folyamatos amortizáció követése lesz szükséges az annak megfelelő intézményi finanszírozással.

➤ **Probléma: Az óvodák informatikai ellátottsága hiányos**

Az óvodai munka egy innovatív szemléletű IKT-eszközöket alkalmazni tudó (portfólió írás stb.), vállalkozó szellemű óvopedagógust kíván, akiknek digitális műveltséggel, és ehhez megfelelő eszközökkel kell rendelkezniük. A felmérések és a munkatapasztalatok alapján megállapítható, hogy az intézmények eszközállománya elavult, az internethálózat lassú, a korszerűsítésre ritkán van lehetősége az óvodáknak, a rendszerhasználat mindennapi küzdelemmel jár a vezetők és az óvodatitkárok, ezáltal a fenntartó számára is. Az állam a fenntartóktól és az intézményeiktől egyre magasabb színvonalú informatikai háttér működtetését várja el a kötelező adatszolgáltatások érdekében. Ezekhez az intenzív fejlesztésekhez, amik a gyorsan avuló eszközpark megújítására szolgálnának, az állam a központi költségvetésből nem biztosít támogatást.

Javaslat: A jelenlegi internet szolgáltatások felülvizsgálata, az elvárásoknak megfelelő igények szerinti szerződések megkötése szükséges. A hardver elemek felújítására, a folyamatosan változó, egyre növekvő igényekhez való hozzáigazítására van szükség minden óvodában.

A megvalósítás finanszírozási igénye: A mindenkorai intézményi költségvetésnek tartalmaznia kell az informatikai rendszerek működtetéséhez, és folyamatos megújításához szükséges forrásokat. Intézményenként egyszeri kb. 800 E Ft-ot igényel a hálózatképzés, míg a hardverek fejlesztéséhez folyamatos költségvetési előirányzat biztosítása szükséges.

5.6 KERÜLETI FINANSZÍROZÁSI ELVEK MEGHATÁROZÁSA A MAGAS SZÍNVONALÚ NEVELÉS ELÉRÉSE ÉRDEKÉBEN

➤ **Probléma: Az ágazat alulfinanszírozottsága és a hatékony költséggazdálkodás hiánya.**

A kerület óvodái államilag alulfinanszírozottak. Ennek kompenzálására évek óta próbál megfelelő erőforrásokat biztosítani az Önkormányzat, de az intézmények költségvetése ennek ellenére jelentősen szűkre szabott. Így nem lehet hatékony költséggazdálkodást elvárni az intézményvezetőktől, mert nem ösztönző számukra a jelenlegi állapot.

Javaslat: Az intézményeket érdekeltté kell tenni a hatékony költséggazdálkodásban: az általuk reálisan - szigorú fenntartói ellenőrzés

mellett - tervezett előirányzatok és a teljesítés összhangjára kell törekedni, nagyobb önállóságot adva az intézményvezetőknek.

A köznevelési koncepció előző fejezeteiben megfogalmazott javaslatok kijelölik a finanszírozási elveket a fenntartó részére: az Önkormányzati költségvetés tervezésénél prioritást kell élveznie az óvodai nevelésnek. **Az óvodák költségvetésének megemelésével színvonalasabb óvodai ellátás biztosítható a kerületi gyermekek részére, és vonzó munkakörülmények teremthetők a szakemberhiánnyal küzdő ágazatnak.**

A romló demográfiai mutatószámok alapján várható gyermeklétszám-csökkenés megállítására **a magas minőségű szakmai munka biztosítása** jelenthet megoldást. A szülők a megfelelően karbantartott, igényesen berendezett, a korosztálynak megfelelő játékokkal és nevelési eszközökkel ellátott óvodákba íratják be gyermekeiket. Az intézményeknek a mai kor kihívásainak megfelelő pedagógiai programokkal kell rendelkezniük. Képzett, sokoldalú pedagógusokat és segítőköt kell alkalmazniuk, hogy magas szakmai színvonalú nevelő munkát lássanak el. Ezzel versenyképessé tehetik óvodáikat a nem önkormányzati fenntartású intézményekkel, és a környező kerületek óvodáival szemben.

Hosszútávú cél, hogy minden óvodánkban elérjük azt a finanszírozási szintet, azt a gazdasági önállóságot, hogy a rendelkezésükre álló költségvetési előirányzat elegendő legyen a törvény által kötelezően előírt kiadások fedezetére, és érdekeltté tegyük az intézményeket a hatékony költséggazdálkodásban. Az intézményi költségvetések szabad kapacitású felhasználásának kiterjesztése adna lehetőséget az óvodák változatos, színvonalas pedagógiai programjainak tökéletes megvalósításához.

5.7 A KÖVETKEZŐ IDŐSZAKBAN SZÜKSÉGES FELADATOK

Rövidtávú	Hosszú távú	Feladatgazda
A férőhely-kihasználtság javítása: az alapító okiratok maximális férőhelyszámának csökkentése és a körzethatárok módosítása.	Folyamatos nyomon követés és korrekció elvégzése.	Fenntartó
Intézményfejlesztő szakértő bevonása a nevelési célok, az értékelési rendszer és a minőségfejlesztés összehangolására.	Konferenciák, továbbképzések szervezése.	Intézmények / Fenntartó
Szolgáltatások bővítése: egészségügyi szűrések; ingyenes úszás – busz biztosításával; kirándulások támogatása.	Szolgáltatások bővítése: minifocipályák erdei óvoda.	Fenntartó
Együttműködési megállapodás kötése az utazó gyógypedagógusi hálózattal.		Fenntartó

Rövidtávú	Hosszú távú	Feladatgazda
Kis létszámú óvodai csoport létrehozása a Kispesti Hársfa Óvodában a növekvő számú, speciális sajátos nevelési igényű gyermekek szakszerű ellátására.	Gyógypedagógiai végzettség- továbbképzés keretén belüli finanszírozása.	Fenntartó
A mentori munka szakmai feltételeinek kialakítása.	Mentori továbbképzések finanszírozása.	Fenntartó
A nagyszámú halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket nevelő intézmények szakmai programjának kiegészítése, ehhez kapcsolódóan a személyi, anyagi és tárgyi többletfeltételek biztosítása.		Fenntartó
A kiemelten tehetséges gyermekek nevelésére irányuló pedagógiai kezdeményezések támogatása.		Fenntartó
	Óvodapszichológus, gyógytestnevelő alkalmazása.	Fenntartó
A továbbképzési programok költséghatékony összeállítása, minél több ingyenes lehetőség kihasználása, valamint a fenntartói támogatás elkülönítése a finanszírozásra.	Éves pedagógiai konferenciák szervezése, részvételek támogatása.	Intézmények / Fenntartó
	Olyan Mesterpedagógus képzések támogatása, amelyek elvégzése után a pedagógusok saját óvodájukon belül szakmai tevékenységgel szolgálgják az intézmények fejlődését.	Intézmények / Fenntartó
	Jutalomkeret biztosítása az intézmények részére, valamint a cafetéria emelése.	Fenntartó
Kerületi munkaközösség létrehozása a mentori munka segítésére, intézményfejlesztő szakember irányításával.	A pedagógusok mentori továbbképzésének finanszírozása.	Fenntartó
Csapatépítő tréningek szervezése a kerületi vezetőknek.		Fenntartó
Munkafeltételek javítása.		Fenntartó
Az intézmények teljes felújításáról ütemezett intézkedési terv készítése.		Fenntartó (VAMÜSZ)

Rövidtávú	Hosszú távú	Feladatgazda
	Az óvodaépületek komplex felújítása.	Fenntartó
Az eszközellátottságok felülvizsgálata, a hiányosságok pótlásának megtervezése.		Intézmény
Forrás biztosítása az eszközbeszerzésekhez.		Fenntartó
A jelenlegi internet szolgáltatások felülvizsgálata, új szerződések megkötése	Számítógépes rendszerek hardver elemeinek felújítása.	Fenntartó

5.8 AZ INTÉZKEDÉSI TERV MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FINANSZÍROZÁSI IGÉNYE

(ezer Ft)

Megvalósításra váró javaslat	2017-től folyamatosan, évente jelentkező költség	2017. évi, egyszeri költségvetési igény	2017 után megvalósítható javaslatok egyszeri költségvetési igénye (ütemterv szerint)
A minőségi szakmai tevékenység kerületi szintű fenntartói segítése, intézményfejlesztő szakértő bevonása az új feladatok megvalósításához. (5.2.1)		1.500 - 2.000	1.500 - 2.000
Munkafeltételek javítása a kispesti óvodákban. (5.2.1)	Ild. 5.4.3 finanszírozási igénye		
A Pedagógiai Programok tartalmát erősítő nevelés fenntartói támogatása (5.2.2) <ul style="list-style-type: none"> a gyermekek egészségügyi szűrése erdei óvodákhoz és kirándulásokhoz forrás biztosítása 	300 1.200	1.000	
Kis létszámú óvodai csoport létrehozása a Kispesti Hársfa Óvodában a speciális sajátos nevelési igényű gyermekek szakszerű ellátására. (5.3.1)		1.500	1.500

Megvalósításra váró javaslat	2017-től folyamatosan, évente jelentkező költség	2017. évi, egyszeri költségvetési igény	2017 után megvalósítható javaslatok egyszeri költségvetési igénye (ütemterv szerint)
Az intézmények esélyegyenlőséget szolgáló szakmai programjainak támogatása (5.3.2)	600		
A kiemelten tehetséges gyermekek nevelésére irányuló pedagógiai kezdeményezések támogatása (5.3.3.)	Isd. 5.4.2, 5.5.2 finanszírozási igénye		
Kerületi szinten 1 óvodai gyógytestnevelő és 2 óvodapszichológus alkalmazása (5.4.1)	16.000		
Fenntartói támogatás elkülönítése a továbbképzési programok finanszírozására (5.4.2) – eddigi évi 3 M Ft felett	1.000		
A továbbképzési tervek hozzáigazítása a kerületi elvárásokhoz: éves pedagógiai konferencia szervezése, részvétel támogatása (5.4.2)	1.000		
Jutalomkeret biztosítása az intézmények részére, valamint a cafetéria emelése (5.4.3)	6.000 16.000		
Kerületi munkaközösség létrehozása a mentori munka segítésére, intézményfejlesztő szakember irányításával.(5.4.4)	Isd. 5.4.2; 5.4.5 finanszírozási igénye		
Csapatépítő tréningek szervezése a kerületi vezetőknek (5.4.5)	1.000		
Az intézmények teljes felújításának ütemezett intézkedési terv készítése (5.5.1)	2017. évi kerületi költségvetés		
Az intézmények eszközellátottságának hiánypótlása (5.5.2)		20.000	
A jelenlegi internet szolgáltatások felülvizsgálata, új szerződések megkötése (5.5.2)		9.600	
Számítógépes rendszerek hardver elemeinek felújítása (5.5.2)	külön felmérés szükséges		

6 AZ INTÉZKEDÉSI TERV ÉRTÉKELÉSE

A Képviselő-testület 2019-ig évente, ezt követően legalább kétévenként értékeli, és szükség szerint módosítja az intézkedési tervet.

7 ZÁRADÉK

Budapest Főváros XIX. Kerület Kispest Önkormányzatának Köznevelés-fejlesztési tervét és a hozzá kapcsolódó intézkedési tervét a Képviselő-testület megvitatta és ..... számú határozatával jóváhagyta.

Budapest, 2016.....

dr. Béja Julianna
jegyző

Gajda Péter
Kispest polgármestere

1. MELLÉKLET: ÉRTELMEZŐ FOGALOMHASZNÁLAT

BTM-es gyermek: Beilleszkedési, Tanulási, Magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.(Nkt.4.§)

Freinet pedagógia: Celestin Freinet francia reformpedagógus gyakorlatában született a 20-as évek vége felé és nemzetközi mozgalommá nőtte ki magát napjainkra. Freinet az iskolai munka alapjául a közvetlen környezet tanulmányozásából származó gyermeki élettapasztalatot választotta a tudományok elvont bemutatása helyett. Új, gyermekközpontú iskola megteremtése fűződik a nevéhez, az iskola kapuit kitarta az életre. Egy gyakorlatorientált pedagógiát valósított meg. Hogy miért terjedt el mégis szélesebb körben az óvodákban ez a módszer? – ez annak tudható be, hogy az óvoda kötetlenebb szervezeti keretei közé, az óvodai nevelés szelleméhez, koncepciójához jól illeszkedik Freinet pedagógiája.

gyakornok: Az a pedagógus, aki 2 évnél kevesebb szakmai gyakorlati idővel rendelkezik, Gyakornok fokozatba kerül besorolásra. A gyakornoki idő 2 év.

Kivételi szabályok: 1. Ha bármely más munkakörben szerzett legalább hat év munkaviszony jellegű jogviszonnyal rendelkezik, Pedagógus I. fokozatba kerül besorolásra. 2. Ha rendelkezik két év szakmai gyakorlattal, de nem rendelkezik hat év munkaviszony jellegű jogviszonnyal, számára hat hónap gyakornoki időt kell kikötni.

hátrányos helyzetű gyermek: Az új szabályozás szerint, a Gyvt. 67/A. § (1) bekezdése alapján hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő önkéntes nyilatkozata alapján megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről megállapítható, hogy aktív korúak ellátására jogosult, vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermeknek elégtelen a lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított

lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

halmozottan hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az előbbiekben meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll, vagy:

- a gyermeket nevelésbe vették: a gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre - külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra - megállapítja a gyermek, hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

IKT: Az Információs és Kommunikációs Technológia olyan eszközök, technológiák, szervezési tevékenységek, innovatív folyamatok összessége, amelyek az információ- és a kommunikációközlést, feldolgozást, áramlást, tárolást, kódolást elősegítik, gyorsabbá, könnyebbé, és hatékonyabbá teszik.

intézményátstrukturizálás: Minden olyan fenntartói döntés, amely az alapító okirat, szakmai alapidokumentum módosulásával jár, kivéve a jogszabályváltozásból eredő módosítást és az olyan vagyont érintő döntést, amely vagy a feladatellátáshoz a továbbiakban nem szükséges.

kiemelten tehetséges gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség

mentor: A szervezetben az a személy, aki a gyakornok részére támogatást nyújt a munkahelyi beilleszkedéshez, a szervezet működésének megismeréséhez, a szakmai alapismeretek elsajátításához, a későbbi munkakör szakmai feladatai ellátásához szükséges rendszerek, módszerek, ismeretek elsajátításához, az alapvizsgára való felkészüléshez.

PDCA-ciklus: Egy ismétlődő, négylépéses menedzsment módszer, amelyet a termékek és folyamatok kontrolljára és folyamatos fejlesztésére használnak. A betűk jelentése: **Plan** - tervezés, **Do** – cselekvés, **Check** – ellenőrzés, **Act** – beavatkozás.

SNI-s gyermek: Sajátos Nevelési Igényű gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. (Nkt. 4. §)

számított létszám: A tényleges gyermeklétszámot óvodai csoportok szervezésénél, finanszírozási mutatók kiszámításakor korrigálni kell a sajátos

nevelési igényű gyermekek számával: az integráltan nevelt sajátos nevelési igényű gyermek két vagy három főnek számít, azaz a számított létszám és a valós létszám eltér egymástól.

TSMT módszer: A tervezett szenzomotoros tréning (TSMT) feladatsora a nagy- és finommozgások fejlesztése során érleli, strukturálja tovább az idegrendszert. A foglalkozások segítik az érzékelés, észlelés fejlődését, a testvázlat, a térbeli tájékozódás, a feladatsorok javítják a gyermek koncentrációs képességeit, megalapozzák, segítik a figyelem jobb irányíthatóságát, a szerialitást, a ritmusérzék és a motoros kreativitás fejlődését.

veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszer: A Gyvt. 6. § (5) bekezdése nevesíti a gyermeknek az Alaptörvényből levezethető, minden embert megillető jogát, miszerint joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A Gyvt. 2. §-a és 17. §-a részletesen meghatározzák, milyen szereplők járnak el törvényi felhatalmazásuk alapján a gyermekek védelmében. Kispesten a jelzőrendszer tagjai: a vezető védőnő, a gyermekvédelmi koordinátor, a rendőrség, a hivatásos pártfogó, a Kispesti Egyesített Bölcsődék vezetője, a KLIK tankerületi vezetője, a gyermek mentálhigiéné vezető pszichiátere valamint meghívottként a XIX. kerület Kormányhivatal Gyámügyi Osztálya, az Önkormányzat Humánszolgáltatási Irodájának képviselője. Az óvodákkal való kapcsolattartás a gyermekvédelmi koordinátoron keresztül valósul meg, aki folyamatos kapcsolatot tart fenn az óvodában dolgozó gyermekvédelmi felelőssel. A jelzések túlnyomó része itt jelenik meg, a jelzőrendszer köteles jelzéssel élni, hatósági eljárást indítani a gyermeket érintő súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén.

2. MELLÉKLET: JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE

Törvények:

- 2012. évi CLXXXVIII. törvény a köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól (Mötv.)
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.)
- 1997. évi LXXXI. törvény a társadalombiztosítási nyugellátásról (Tny.)
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (Gyvt.)
- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról (Kjt.)

Rendeletek:

- 277/1997. (XII.22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről (Ptr.)
- 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról (Műkr.)
- 32/2012 (X.8.) EMMI rendelet az SNI gyermekek/tanulók óvodai/iskolai nevelésének/oktatásának irányelveiről
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról (Épr.)